

Handläggare
Ewa Jungstedt Pilestål
Telefon: 08-508 20 581

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2024-02-23

Verksamhetsberättelse 2023 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse med bokslut för 2023 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner blankettset enligt bilaga 1.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner balansräkning enligt bilaga 2.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner resultaträkning enligt bilaga 3.
5. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av trygghetsinvestering Blåsutvägen enligt bilaga 4.
6. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av trygghetsinvestering Dalenparken enligt bilaga 5.
7. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av trygghetsinvestering Fasadbelysning Rågsved enligt bilaga 6.

8. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av trygghetsinvestering Kolerakyrkogården enligt bilaga 7.
9. Enskede-Årsta-Vantrörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av klimatinvestering LOD enligt bilaga 8.
10. Enskede-Årsta-Vantrörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av klimatinvestering Solskydd enligt bilaga 9.
11. Enskede-Årsta-Vantrörs stadsdelsnämnd godkänner slutrapport av klimatinvestering Trädplanteringar med biokol enligt bilaga 10.
12. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer beloppsgränsen för poster som har periodiserats manuellt till 20 000 kronor per tillfälle.
13. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär att ackumulerat netto om 55,9 mnkr för resultatenheterna överförs till 2024.
14. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner uppföljning av intern kontroll 2023 enligt bilaga 11.
15. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2023 enligt bilaga 12.
16. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner dataskyddsombudets årsrapport GDPR 2023 enligt bilaga 13.
17. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Verksamhetsuppföljningar enligt bilaga 14.
18. Ärendet justeras omedelbart.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året har bidragit till att två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppnåtts helt och ett delvis. Det mål som uppnåtts delvis är *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla*. Målen för verksamhetsområdena i stort har uppnåtts. De flesta av nämndmålen har också uppnåtts. Som grund för bedömningen utgår förvaltningen från den verksamhet som bedrivits, resultat av indikatorer och nämndmål samt aktiviteter som genomförts under året. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslag till verksamhetsberättelse med bokslut och tillhörande bilagor och översänder den till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Nämnderna ska årligen lämna en verksamhetsberättelse med bokslut som bildar underlag till stadens årsredovisning och uppföljning av kommunfullmäktiges budget. Alla nämnder ska redovisa uppnådda resultat och analysera eventuella verksamhetsmässiga eller ekonomiska avvikelser jämfört med verksamhetsplan och förväntade resultat. Nämndens redovisning fokuserar på uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt hur nämnden har bidragit till att uppfylla dessa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Administrativa avdelningen i samverkan med övriga avdelningar inom förvaltningen. De fackliga organisationerna har fått verksamhetsberättelsen för kännedom. Även pensionärsrådet har fått ta del av underlaget.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	7
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	13
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	41
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	52
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	60
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	65
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	68
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	71
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	77
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	81

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	87
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	91
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	96
Uppföljning av ekonomi	102
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	102
Resultatenheter	129
Investeringar	130
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	131
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	132
Ombudgeteringar	132
Medel för lokaländamål.....	132
Analys av balansräkning.....	132
Övrigt.....	133
Särskilda redovisningar.....	134
Bedömning av nämndens interna kontroll	134
Systematiskt kvalitetsarbete.....	134
Systematiskt arbetsmiljöarbete	142
Checklista för årlig uppföljning.....	142

Bilagor

Bilaga 1: Sdn14 VB 2023

Bilaga 2: Balansräkning 714 2023

Bilaga 3: Resultaträkning 714 2023

Bilaga 4: Slutrapport trygghetsinvestering - Blåsutvägen

Bilaga 5: Slutrapport trygghetsinvestering - Dalenparken

Bilaga 6: Slutrapport trygghetsinvestering - Fasadbelysning Rågsved

Bilaga 7: Slutrapport trygghetsinvestering- Kolerakyrkogården

Bilaga 8: Slutrapport klimatinvestering - LOD

Bilaga 9: Slutrapport klimatinvestering - Solskydd

Bilaga 10: Slutrapport klimatinvestering - Trädplanteringar med biokol

Bilaga 11: Uppföljning av intern kontroll 2023

Bilaga 12: Underlag till förskolerapport

Bilaga 13: GDPR Årsrapport 2023

Bilaga 14. Verksamhetsuppföljningar

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året har bidragit till att två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppnåtts helt och ett delvis. Det mål som uppnåtts delvis är *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla*. Målen för verksamhetsområdena i stort har uppnåtts. De flesta av nämndmålen har också uppnåtts.

Som grund för ovanstående bedömning utgår förvaltningen från den verksamhet som bedrivits, resultat av indikatorer och nämndmål samt aktiviteter som genomförts under året.

De ekonomiska osäkerhetsfaktorerna i form av bland annat hög inflation och stigande räntor har påverkat förvaltningens prognossäkerhet i stor utsträckning.

Totalt redovisas kostnader om 3 257,5 mnkr och intäkter om 526,0 mnkr. Nämndens driftverksamhet visar ett underskott om 61,4 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 25,7 mnkr efter resultatöverföring. Nämnden hämtar 35,7 mnkr från resultatfonderna.

Investeringar redovisar ett överskott om 1,4 mnkr i sin helhet, jämnt fördelat på investeringar i parker samt investeringar i maskiner och inventarier.

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts har bidragit till att inriktningsmålet uppnåtts helt. Fyra av kommunfullmäktiges fem verksamhetsområdesmål har uppnåtts helt och ett delvis. Det mål som bedöms ha uppnåtts delvis är *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*. Förvaltningen bedömer vidare att nio av de elva nämndmålen har uppfyllts helt och två delvis. Bedömningen grundar sig på en sammantagen analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

De förebyggande verksamheterna har satsat på att öka kunskapen kring barnkonventionen. Parklekarna har en hög besöksstatistik med en jämn könsfördelning. Andelen flickor på fritidsgårdarna har ökat något under året. All fritidspersonal har gått utbildning i programmet *Mentorer i våldsprevention (MVP) Fritid*. Insatser visar att det finns utmaningar i att nå vårdnadshavare som inte har barn i förskola.

Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nätverket av barnombudssamordnare inom förskolan har börjat arbeta med barnkonsekvensanalyser. Stöd- och utvecklingsteamet har genomfört handledning som lett till att arbetslag utvecklat arbetssätt för att möta barns olika behov. Vidare har ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld* inletts. Avdelning förskolas språkgrupp har haft fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. För att tidigt möta barns behov har förvaltningen provat samtalsmodellen *Barnens bästa möte*.

Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Fem av sex öppna förskolor har genomfört föräldrastödsprogrammet *Alla barn i centrum (ABC)*. Fritidspersonal har samverkat med vårdnadshavare, skola, socialtjänst och

fältassistenter kring ungdomar som visar riskbeteenden. Antalet orosanmälningar har ökat och samverkan med socialtjänsten har förbättrats. Två socialsekreterare har varit samlokaliserade hos de två lokalpolisområdena en gång i veckan. En institutionsgrupp har bildats för att mer effektivt kunna arbeta med placeringar. Antal orosanmälningar från polisen om personer som befinner sig i nätverkskriminella miljöer har ökat. Arbetet med att nå fler våldsutövare har utvecklats och stödet för våldsutsatta som tillhör särskilt sårbara grupper har intensifierats. Aktiviteter har genomförts för barn och ungdomar med funktionsnedsättning inom ramen för *Fritid för alla*. Medborgarkontoret har startat en funktion med samhällsvägledning på teckenspråk.

Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Möjligheten till ett mer hälsosamt åldrande har ökat. Fler äldre har möjlighet att delta i aktiviteter och en tjänst som äldrekoordinator har inrättats. Hälso- och sjukvårdsinsatserna har utvecklats och en hälso- och sjukvårdsmånad har genomförts. Äldre med omsorg i kommunal regi har en aktuell planering och insatser utförda med god kvalitet. Kontinuiteten inom hemtjänsten har ökat något, men behöver fortsätta utvecklas.

Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Samverkan med civilsamhället har stärkts och fler invånare har haft möjlighet till en aktiv fritid. Alla öppna förskolor har erbjudit minst en kulturupplevelse. Fritidsgårdarna har erbjudit nya aktiviteter och lyckats nå nya besökare. Förvaltningen har tecknat två nya överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) och två IOP:er har förlängts. Vidare har ett samarbets- och ett arrendavtal tecknats med organisationen Kulturkvarter Snösätra.

2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppfyllts helt. Tre av kommunfullmäktiges fyra mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Det mål som har uppfyllts delvis är *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*. Förvaltningen bedömer vidare att tre av de fyra nämndmålen uppfyllts helt och ett delvis. Bedömningen grundar sig på en sammantagen analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Förvaltningens ledningsgrupper har informerats om stadens plaststrategi. En lokal rutin för stadens återbrukscentrum Stocket har tagits fram. I somras utfördes elcykel-demonstrationer för att motivera medarbetare att välja elcykel för tjänsteresor. En plan har arbetats fram i syfte att förbättra utfallet på indikatorn om inköp av ekologiska livsmedel och måltider.

Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Förvaltningen har gallrat sly, friställt tallar, tillskapat depåer för död ved och anlagt holkar för fåglar och insekter i Årsta. Förvaltningen har även utökat ytor för slätteräng. Fler träd har planterats än i fjol. Invånarna har getts möjlighet till stadsodling. Under sommaren har förvaltningen haft betande djur i Rågsveds naturreservat och på Råby Gärde i Örby.

Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Förvaltningens reseriktlinjer har kommunicerats till medarbetarna. Gång- och cykelvägar i

Hagsåtraskogen och Rågsveds naturreservat har förbättrats. Extra insatser har satts in för att vinterhållningen ska hålla hög kvalitet. Inköp av medicinskt tekniska produkter till förvaltningens vård- och omsorgsboenden har minskat antalet transporter.

Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Förvaltningen har genomfört insatser för bättre måluppfyllelse av inköp av ekologiska livsmedel och måltider. Förvaltningen har börjat arbeta med miljöförvaltningens vägledning *Hållbar vård och omsorg* i berörda verksamheter. Nio av elva förskoleenheter har tagit fram handlingsplaner för *Kemikaliesmart förskola*. Förvaltningen har även tagit fram nya arbetssätt för Byggvarubedömning av entreprenaders anläggningsprojekt.

3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året bidragit till att inriktningsmålet uppnått delvis. Fyra av kommunfullmäktiges sju verksamhetsområdesmål har uppnått helt och tre delvis. De mål som bedöms ha uppfyllts delvis är *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med* och *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*. Förvaltningen bedömer vidare att de nio av de tio nämndmålen har uppfyllts helt och ett delvis. Bedömningen grundar sig på en sammantagen analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

De ekonomiska osäkerhetsfaktorerna har fortsatt varit stora till följd av bland annat hög inflation och stigande räntor, vilket genererat ett ökat kostnadstryck inom förvaltningen. Ett nytt gruppboende SoL i Bandhagen har startat. Arbetet med avveckling och uppsägning av tomställda bostäder inom äldreomsorgen har fortsatt.

I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Förvaltningen arbetar för att fler ska komma vidare i processen mot egen försörjning och för att sänka trösklarna för egen försörjning, vilket bidragit till förbättrade resultat. Förvaltningen har anställt fler unga under loven och tagit emot fler studenter för praktik eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) än föregående år. Aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat. En samverkan med företagarna i Rågsved centrum har inletts som en del av platssamverkan.

I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Lika många meddelanden om avhysning har inkommit som 2022, men antal avhysningar som kunnat avvärjas är fler. I de flesta fall där barn berörts har barnen bott på annan adress. Inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning har fler än 2022 gått vidare till ett mer självständigt boende. Förvaltningen ska fortsätta utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer.

Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Den totala sjukfrånvaron når årsmålet och trenden är positiv med en stadigt sjunkande sjukfrånvaro. Arbetet med bemanningsstrategier har gett resultat och andelen arbetade timmar av timavlönad personal har fortsatt att sjunka. Andelen medarbetare som har heltidsanställning fortsätter öka. Arbeta med att implementera friskfaktorer som metod har

pågått koncentrerat under året. Vidare har verksamheterna fått löpande stöd efter behov för att utveckla och effektivisera arbetet.

Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Förvaltningen har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys och identifierat potentiella riskfaktorer. En lokal plan för trygghetspunkter har tagits fram och ett beredskapslager har iordningsställts. För att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete har förvaltningen inventerat, förtecknat och informationsklassat system. Stickprovskontroller av behörigheter visar på brister av behörighetshantering inom flera system. För att motverka att upphandlade aktörer bidrar till brott kontrolleras leverantörer som lämnar anbud. Under hösten har förvaltningen haft fokus på frågor om avtalsförvaltning och avtalsuppföljning. Förvaltningen har även inlett arbetet med att se över möjligheterna att stärka egen regi-verksamheter.

Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Platssamverkan i Östberga har bidragit till att området inte längre klassas som utsatt av polisen. Inom platssamverkan Rågsved har flera viktiga samarbeten kommit till stånd. Året har präglats av att sprida kunskap om arbetet och mobilisera verksamheter att bidra till arbetet. En ny lägesbild har producerats tillsammans med lokalpolisområde (LPO) Globen, LPO Farsta och utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning. Planerade aktiviteter utifrån den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism har genomförts. Ett stadsövergripande arbete mot välfärdsbrott har startat och förvaltningen deltar i en arbetsgrupp för lokalvård. Förvaltningen har genomfört trygghetsskapande åtgärder i Rågsved, Kolerakyrkogården, Dalenparken och Blåsut. Rutinerna för trygghetsvandringar har uppdaterats och dokumenteras numera i ett kartverktyg.

Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt
Förvaltningen bidrar naturligt till att uppfylla mål och delmål i Agenda 2030 inom ramen för det ordinarie arbetet och samverkar med relevanta nämnder i staden, civilsamhället, näringslivet och akademien. Arbetet för ökad jämställdhet pågår kontinuerligt inom alla verksamheter. Förvaltningens nya barnrättssamordnare bidrar till att stärka arbetet med barns rättigheter. Flera medarbetare har deltagit i utbildning om nationella minoriteter och en samordnare deltar i stadsledningskontorets nätverk. Förvaltningen har påbörjat genomförandet av en medborgarbudget för unga och ett utvecklingsarbete kring medborgarförslag samt genomfört områdesmöten i olika stadsdelar.

Arbete utifrån direktiven för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Förvaltningen har under flera år haft starkt fokus på ekonomin, vilket bland annat inneburit god budgethållning samtidigt som det byggts upp en beredskap och resurser för att hantera snabba svängningar i ekonomin och säkerställa att lagreglerade verksamheter och insatser kan garanteras.

Den höga inflationen och de stigande räntorna har bidragit till stora ekonomiska utmaningar för flertalet verksamheter genom exempelvis höga vård- och placeringskostnader samt osäkerhetsfaktorer kring nyttjande av beviljade insatser, behov av insatser och antal hushåll inom ekonomiskt bistånd. Även personal- och lokalkostnader samt kostnader för

förbrukningsvaror har ökat jämfört med tidigare år.

Klimatpolitiken – hela stadens ansvar

Förvaltningen har fortsatt informera om hållbara resor i tjänsten. Miljökrav har följts upp i avtal och setts över i en ny upphandling för parkinvesteringar. Förvaltningen har verkat för minskad konsumtion av exempelvis plast och engångsartiklar, återbruk av möbler och inventarier, fler trädplanteringar och åtgärder för biologisk mångfald. I omställningen mot ett mer hållbart stadsdelsområde har flera utbildnings- och informationsinsatser genomförts med syftet att hela förvaltningen ska involveras i miljö- och klimatarbetet.

Innovation, digitalisering och upphandling

Avdelning förskola har inlett ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld*. Genom ett möte med Open space technology (en mötesform där deltagarna bestämmer dagordningen och tillsammans prioriterar bland olika frågor) har alla enheter bidragit till innehållet.

Förvaltningens mottagningsgrupper är de enda i Sverige som arbetar med iRisk kortversion, vilket sker i ett projekt tillsammans med Marie Cederschiölds högskola. Under mars 2023 fick mottagningsgrupperna utbildning i iRisk kortversion och under året har det varit uppföljande workshops för att arbeta fram hur flödet ska se ut i dessa ärenden.

Inom grupp- och servicebostäder LSS har digitala behov inventerats och lett till att flera grupp- och servicebostäder börjat använda sig av *widgit-online* och *ritade tecken*, två pedagogiska verktyg som främjar behovsanpassad och alternativ kommunikation.

Verklighetslabbet och KTC har slagits samman till ett innovationscenter vilket ger ökade möjligheter att utveckla framtidens äldreomsorg. Under året har tolv projekt bedrivits inom ramen för Verklighetslabbet's uppdrag.

Förvaltningen har infört det nya videomötesverktyget *Zoom X* och förberedelse inför implementeringen av stadens nya planeringsverktyg *Hypergene* har påbörjats.

Arbetet med att digitalisera sociala delegationen för att öka kvaliteten och effektivisera processen har påbörjats. Förvaltningen har även arbetat med att utveckla nämndprocessen och samtidigt minska klimatpåverkan.

Under året har förvaltningen bland annat slutfört en större stadsövergripande upphandling om bemanningstjänster vid tillfälliga vakanser inom äldreomsorg och funktionsnedsättning. Förvaltningen har även tagit fram nya riktlinjer för direktupphandlingar samt rutinbeskrivningar och mallar för dokumentation vid direktupphandlingar.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningen bedriver ett strategiskt arbete med bemanningsplanering för att uppnå hållbara och attraktiva arbetsplatser med en låg sjukfrånvaro. Det pågår ett aktivt hälsofrämjande arbete med att identifiera friskfaktorer i samverkan med de fackliga organisationerna. Medarbetare och chefer ges fortlöpande utbildning och stöd i linje med förvaltningens strategi för kompetensförsörjning.

Samverkan för en trygg och säker stad

Förvaltningen har genomfört trygghetsskapande åtgärder i Rågsved, Blåsut, Dalenparken och i Kolerakyrkogården. Rutinerna för trygghetsvandringar har uppdaterats med syfte att

underlätta för invånarna att delta och för att skapa effektivare uppföljningar genom ett nytt system för dokumentation.

Förvaltningen har bedrivit platssamverkan i Rågsved och i Östberga. Från och med 2024 är Östberga borttagen från polisens lista över utsatta områden vilket är glädjande.

Framgångsfaktorer har varit att arbeta kunskaps- och erfarenhetsbaserat mot gemensamma mål.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

I syfte att tidigt nå barn och familjer som kan ha behov av stöd samverkar socialtjänsten med förskolan, Öppna förskolan, parklekar och fritidsgårdar genom att ha möten där de olika verksamheterna informeras om socialtjänstens arbete, anmälningsskyldigheten och om olika risk- och skyddsfaktorer.

Samverkan har utvecklats, vilket bland annat bidragit till att förvaltningen nått fler föräldrar med olika föräldrastödsprogram. Vidare har Förskoleteam inrättats, en samverkan mellan förskola, barnavårdscentralen och socialtjänsten. Genom samverkan ska barn och familjer fortare få rätt stöd.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Totalt har förvaltningen anställt 1 300 ungdomar under sommar-, höst- och jullov, vilket är 283 fler än föregående år. Förvaltningen har under året tillhandahållit 1 042 arbetstillfällen för ferieungdomar inom egen regi och genom olika samarbeten.

I syfte att arbeta för trygga och attraktiva stadsmiljöer för näringslivet att verka i har förvaltningen initierat en samverkan med företagare i Rågsved centrum.

Stockholm som kulturellt centrum

Alla öppna förskolor har erbjudit kulturupplevelser med extern kulturaktör. Parklekarna har haft ett stort antal aktiviteter, varav flera i samverkan med olika föreningar.

Föreningsbidragen som fördelades för 2022 har följts upp. Förvaltningen har anordnat två informationsträffar inför fördelning av bidrag kommande år och i december fördelades bidrag för 2024. I samband med handläggningen för 2024 genomfördes flera möten med sökande föreningar som bidrog till en tydligare bild av föreningarnas verksamhet och möjligheter till framtida samarbete.

Förvaltningen har tecknat två nya överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) under året. En IOP har löpt ut och inte förlängts. Uppföljning av IOP:er 2022 har genomförts och uppföljning av IOP:er 2023 har påbörjats.

Ett samarbetsavtal och ett arrendeavtal har tecknats med organisationen Kulturkvarter Snösätra, vilket är ett led i att förverkliga inriktningen om att Snösätra ska vara en aktörsdriven kulturplats.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Det osäkra marknadsläget påverkar utbyggnadstakten av bostäder, vilket har lett till att staden förlängt genomförandetiden av bostadsmålet till 2035. En långsammare utbyggnadstakt påverkar bland annat det bedömda behovet av förskolor och förvaltningen har identifierat förskoleprojekt som kan skjutas på framtiden.

Arbetet med att utveckla kartverktyg för verksamhetslokaler har återupptagits, och en förfrågan till ramavtalade geodataentreprenörer skickades ut i slutet av året.

En hållbar och demokratisk stad

Arbetet med mänskliga rättigheter har utvecklats. En barnrättssamordnare har anställts och påbörjat ett utvecklingsarbete, bland annat genom att bilda ett barnombuds nätverk inom förvaltningen.

För att öka kunskapen om nationella minoriteters rättigheter har förvaltningen informerat om dessa i lokaltidningen och personalbladet. Aktiviteter för barn på finska och för äldre på finska och samiska har genomförts.

Det stadsövergripande pilotprojektet med samhällsvägledning på teckenspråk har startat vid Medborgarkontoret.

Medarbetare på fritidsgårdarna har slutfört HBTQ-diplomering.

Män har varit underrepresenterade på mötesplatser för äldre. Genom riktade aktiviteter har besök från män på gymmen på de öppna mötesplatserna ökat med 267 procent sedan 2022.

Ett utvecklingsarbete kring medborgarförslag har påbörjats. Samtliga medborgarförslag som inkommit under året har följts upp och sammanställts till nämnden.

Tre områdesmöten har genomförts i tre olika stadsdelar med temat trygghet. Mötena har syftat till att ge invånare möjlighet att träffa lokala politiker och diskutera aktuella frågor och på så sätt öka delaktighet och inflytande.

Ett arbete kring medborgarbudget för unga 15-17 år i Rågsved med omnejd har genomförts. 28 förslag om aktiviteter som festivaler, turneringar, utebio och simhallstider har inkommit.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts har bidragit till att inriktningsmålet uppnåtts helt. Bedömningen grundar sig på en sammantagen analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Uppföljningen visar att fyra av kommunfullmäktiges fem verksamhetsområdesmål har uppnåtts helt och ett delvis. Det mål som bedöms ha uppnåtts delvis är *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*.

Stadsdelsnämnden har formulerat elva nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden*. Förvaltningen bedömer att nio av nämndmålen har uppfyllts helt

och två delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att planerade aktiviteter har genomförts och att de förebyggande och främjande verksamheterna har god samverkan med socialtjänsten. De två nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt.

Förvaltningen erbjuder öppna fritidsverksamheter såsom parklekar och fritidsgårdar för barn och unga. Fritidsverksamheterna verkar utifrån ett främjande perspektiv som inkluderar det förebyggande arbetet genom att barn och unga uppmuntras till en meningsfull fritid och sociala sammanhang.

Barnkonventionen och barns delaktighet

De förebyggande verksamheterna arbetar utifrån målen i Agenda 2030 för att bidra till en jämlik, jämställd och hållbar utveckling för besökare. Fokus har varit på barnkonventionen, då alla verksamheter har satsat på att öka kunskap hos medarbetare och besökare kring barnkonventionen och dess principer.

Parklekarna arbetar med barnens inflytande och delaktighet genom bland annat förslagslådor och att fritidsledare lyssnar och tar in önskemål från besökare. Brukarenkäter genomfördes i våras och under hösten på alla parklekar. I höstens brukarenkät har endast 28 procent lämnat förslag på vad de vill göra i parkleken. Många av besökarna visste inte om att de har möjlighet att påverka parklekens verksamhet. Trots detta upplever 56 procent att de är delaktiga i parklekens planering av aktiviteter. Att öka besökarnas kunskap om att de kan vara delaktiga i och påverka parklekens verksamhet är ett utvecklingsområde.

Parklekarna har en hög besöksstatistik med en jämn könsfördelning.

Alla fritidsgårdar har haft ett flertal gårdsråd/inflytandeforum med ungdomar. Syftet är att möjliggöra en arena för ungdomar där de kan uttrycka önskemål och synpunkter kring fritidsverksamheten. Det är ibland svårt att motivera ungdomarna till att vara delaktiga på gårdsråd/inflytandeforum då de kommer till fritidsgården för att ta det lugnt och umgås.

Förebyggande verksamheter

I samverkan med Skarpnäcks kulturhus och idrottsförvaltningens mötesplats Träffstugan har sju aktiviteter genomförts för barn och ungdomar med funktionsnedsättning inom ramen för "Fritid för alla". Förvaltningen har även anordnat en sommarfestival för barn och unga med funktionsnedsättning i Skarpnäcks kulturhus under en dag. Detta gjordes i samverkan med stadsdelsförvaltningarna i Farsta och Skarpnäck samt med Kulturskolan och idrottsförvaltningen. Målgruppen visar stor uppskattning för både disco och andra aktiviteter som bidrar till en meningsfull fritid.

Fritidsgården har haft närmare 20 000 besök, varav 38 procent flickor och 62 procent pojkar. Fritidsgårdarna arbetar aktivt med att få fler flickor till verksamheten, både genom särskilda tjejakтивiteter och genom att engagera pojkarna som kommer till fritidsgården till att få flickor med på aktiviteter. Andelen flickor har ökat något under året.

Även Fältgruppen har haft fokus på barnkonventionen och har vid ett tillfälle träffat förvaltningens nytillträdde barnrättssamordnare. Brukarenkäten har också utformats utifrån barnkonventionen i syfte att fånga barnets röst tydligare. En fråga om trygghet och en fråga om hot/våld har lagts till i brukarenkäten för att fånga upp målgruppens perspektiv kring dessa frågor. Brukarenkäten har genomförts vid två tillfällen och svarsfrekvensen har varit god. Genom Fältgruppens arbete med att utveckla användning av sociala medier i sitt dagliga arbete, har både ungdomar, föräldrar och allmänhet, hört av sig och fått snabb återkoppling från Fältgruppen.

Den 1 september 2023 inrättades den nya avdelningen Social omsorg förebyggande och främjande, som tidigare var en enhet inom avdelningen Social omsorg barn och unga, för att lyfta det förebyggande och främjande arbetet samt skapa förutsättningar för att förbereda omställningen till den nya socialtjänstlagen.

Tidigt stöd

I syfte att tidigt upptäcka de barn och familjer som är i behov av stöd från socialtjänsten är samarbetet mellan förskolorna och socialtjänsten av stor vikt. Av totalt elva rektorsområden har mottagningsgrupperna under 2023 träffat medarbetare i fem rektorsområden. Sex rektorsområden har önskat träffas under våren 2024 istället, vilket planeras. Ett rektorsområde som tackade nej till samverkansträff hade spelat in det möte som hölls 2022. Slutsats kan dras att det varit ett framgångsrikt sätt att arbeta. Mottagningsgrupperna har även träffat privata förskolor som önskar få information från socialtjänsten.

Alla öppna förskolor har haft minst två omgångar av *Veckans föräldraprat* med fem eller sex tematillfällen. Veckans föräldraprat har lockat många föräldrar, då det är ämnen som föräldrar är intresserade av och vill diskutera. Innehållet till veckans föräldraprat reviderades under våren. Bland annat har barnkonventionen lagts till under temat "Välja strider", och blir således ett sätt för personal att fortsätta att arbeta med barnkonventionen i verksamheten. Ett sjätte tema "Den digitala världen" har lagts till och väckt stort intresse hos föräldrar. Materialet till veckans föräldraprat har även bidragit till ett visst samarbete med bibliotek, förskola, BVC och föräldramottagning.

All fritidspersonal har gått klart utbildning i programmet *Mentorer i våldsprevention (MVP) Fritid* och ska fortsätta att implementera det i verksamheten. Fortsatt implementering av barnkonventionen pågår även på verksamheterna och fritidsledarna upplever att deras kunskapsnivå har höjts.

Föräldramottagningen har under året haft 394 råd- och stödsamtal till och med slutet av november vilket kan jämföras med 222 samtal under hela 2022. Föräldramottagningen har haft en ambition att öka andelen föräldrar från Hagsätra/Rågsved. 41 familjer har varit från Hagsätra/Rågsved, vilket är en ökning från förra året med 25 familjer.

Föräldramottagningen har även tagit fram en enkät där föräldrar får möjlighet att svara på hur

råd- och stödsamtalen har påverkat barnen. Det är för få som har svarat för att ge en rättvis bild. Ett förbättringsområde är att tydligt informera föräldrarna om att de kan välja att få frågorna på sitt eget språk.

Inom ungdomsmottagningen har verktyget Fit Outcomes (ORS/SRS) använts i 80 procent av alla samtal. 20 procent ungdomar har inte erbjudits ORS/SRS vid samtal. Syftet är att ORS/SRS handlar om att brukarna får möjlighet att beskriva det stöd de får, och följa deras mående samt hur de upplever kontakten med ungdomsmottagningen. I höstens brukarenkät har ungdomsmottagningen tagit med en fråga kring ORS/SRS för att få ungdomarnas perspektiv kring verktyget. De flesta ungdomar tycker att det är lätt att besvara frågorna.

Kollo

Totalt har 1 204 barn från stadsdelsområdet ansökt om att åka på kollo, varav 61 procent flickor och 39 procent pojkar. Av dessa blev 874 barn erbjudna platser. Det är oftast fler flickor än pojkar samt fler barn från områden med högre socioekonomi som söker till kollo. Det kan bero på att det finns låg kännedom om kollo i områden med lägre socioekonomi, men även att det kan finnas en rädsla för att skicka iväg sina barn under en längre period samt möjlig rädsla för socialtjänsten. Ansvarig för kollo har samverkat med socialtjänsten i syfte att fånga upp barn från socioekonomiskt svaga områden och erbjuda platser på kollo. Under 2024 kommer nya riktlinjer för kollo som kommer att förstärka arbetet i ytterstadsområdena och sprida mer information kring kollo.

Ökad inskrivningsgrad

I enlighet med ändringar i skollagen har 13 barn erbjudits förskoleplats utan att vårdnadshavare har ansökt om det. De har även blivit uppringda för att följa upp att de fått erbjudandet. En familj med två barn har efter utskickat brev samt kontakt via telefon valt att skriva in sina barn i förskola. Några av de som kontaktats bor inte längre kvar i stadsdelsområdet.

Vårdnadshavare till cirka 120 barn har fått ett brev hem med en broschyr om förskolan samt ett brev med en inbjudan till fika och sångstund på Öppna förskolan. Efter utskicket har familjerna blivit uppringda av medarbetare från närliggande förskoleenhet. Flera av dem har inte kunnat nås och ingen vårdnadshavare besökte Öppna förskolan till de särskilt inbjudna tiderna.

Insatserna visar att det finns utmaningar i att nå vårdnadshavare som inte har barn i förskola. Det finns också en osäkerhet i om familjerna bor i stadsdelsområdet eller inte. I en del av telefonsamtalen framkom att barnen bor utomlands i längre perioder. Inskrivningsgraden har ökat mellan 2021 och 2022 (uppgifter för 2023 finns ännu inte att tillgå), men det är svårt att analysera vad orsaken är.

Goda exempel

Samverkan

Socialtjänsten och förskolorna har överträffat målet om antal informationstillfällen. Detta är ett gott resultat som kan leda till att fler orosanmälningar inkommer till socialtjänsten och att barn och deras vårdnadshavare därmed kan få stöd i tidigt skede.

Kollo

Genom god samverkan mellan kollohandläggare och socialtjänstens myndighetsutövning har 40 barn från stadsdelsområdet prioriterats till kollo. Prioriteringen har möjliggjort att de barn som är i stort behov av att komma iväg på en sommaraktivitet har fått en säkrad plats till kollo.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 Alla barn och unga i stadsdelsområdet har en meningsfull fritid, hälsofrämjande aktiviteter och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla verksamheter uppmärksammar psykisk ohälsa hos barn och unga och hänvisar vid behov vidare till lämplig instans.

Fritidsgårdarna är välkomnande, trygga och drogfria mötesplatser för alla barn och unga. Besökarna är delaktiga och har inflytande över aktiviteter. Fritidsgårdarna samverkar med civilsamhället. Personalen möter besökarna med en positiv förväntan och nyfikenhet samt har kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Kultur och fysisk aktivitet ingår som naturliga delar i de förebyggande verksamheterna.

Förvaltningen ska stärka informationen på olika språk om sommarkollo för att fler barn ska delta.

Förväntat resultat

- Fritidsgårdarna är till för alla barn och verkar för en jämn könsfördelning
- Fritidsgårdar och parklekar erbjuder barn och ungdomar en trygg och inkluderande verksamhet - som utgår från barns behov.
- Barn och unga har inflytande på fritidsgårdarna.
- Förvaltningen har ett utvecklat samarbete med civilsamhället.
- Verksamheterna är fria från rasism och arbetar för ökad jämställdhet.
- Barn och unga med funktionsnedsättning har en meningsfull fritid.
- Föräldrar har verktyg för att klara sitt föräldraskap.
- Barn och ungdomar i risk för att utvecklas ogynnsamt upptäcks tidigt och har fler skyddsfaktorer.
- Fler barn från socioekonomiskt svaga grupper och barn med funktionsnedsättning deltar i sommarkollo.
- Barn och unga är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet uppnått och att planerade aktiviteter har genomförts. Ett gediget arbete kring barnkonventionen har genomförts och barn och unga har inflytande i verksamheterna.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Kunskapsöversyn kring evidensbaserade metoder i uppsökande arbete	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Utreda parkleksverksamhet och framtida prioriteringar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.1.2 Barn i behov av socialt stöd upptäcks tidigt

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom en samverkansmodell ska förvaltningen tidigt nå de barn och föräldrar som är i behov av stöd. Samverkan mellan avdelningarna och andra parter är en central del för att upptäcka barn i behov av stöd.

Alla verksamheter uppmärksammar psykisk ohälsa hos barn och unga och hänvisar vid behov vidare till lämplig instans.

I samband med inskrivning delar förskolan ut information om socialtjänstens arbete och informerar muntligt om anmälningsskyldigheten.

Förväntat resultat

- Andelen barn i stadsdelsområdet som är inskrivna i förskolan ökar.
- En samverkansmodell för tidig upptäckt har tagits fram.
- Samverkan ökar både internt och externt.
- Familjer erbjuds insatser på ett tidigt stadium.
- Kunskapsöverföring sker regelbundet mellan socialtjänst och förskola.
- Kontaktvägarna mellan förskola och socialtjänst har utvecklats i syfte att tidigt upptäcka barn och familjer i behov av stöd.
- Öppna förskolan och förskolan uppmärksammar barn som riskerar att fara illa.
- Förvaltningen samverkar med regionen och barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet och målet för indikatorn uppnått. Tre av fem aktiviteter är genomförda och två är påbörjade och slutförs under 2024. Kunskapsöverföring sker frekvent mellan socialtjänst och förskolan. Socialtjänsten har även haft digitala informationsträffar med de som i sin yrkesutövning har anmälningsskyldighet till socialtjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Informationstillfällen mellan socialtjänst och förskola	27			37	20 st		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genom exempelvis uppsökande arbete öka inskrivningsgraden i förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra gemensam utbildning i risk- och skyddsfaktorer för förskola och socialtjänst	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Gemensam utbildning kommer att genomföras 2024			
 Inrätta förskoleteam (samverkan mellan förskola, barnavårdscentralen och socialtjänsten)	2023-01-01	2023-12-31	
 Organisera möten riktade till vårdnadshavare tillsammans med civilsamhället, fastighetsägare, socialtjänst och polis	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram en samverkansmodell för tidigt socialt stöd	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Utredning av samverkansmodell har påbörjats och uppdraget fortsätter under 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att tre av fyra indikatorer uppfyllts delvis, varav en är mycket nära målet. Antal förskolebarn per medarbetare är 4,93 och målet är 4,9. Två av indikatorerna har förbättrats sedan föregående år och en indikator är ny från 2023. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts delvis.

Barnrätt

Avdelning förskola har barnombud på varje förskola och barnombudssamordnare på varje förskoleenhet. Nätverket av barnombudssamordnare har under året börjat arbeta med barnkonsekvensanalyser. Det kommer att fortsätta 2024, i samverkan med förvaltningens barnrättssamordnare.

Under året har barnombudssamordnarna gått endagsutbildningen *Barnrättsperspektivet inom förskola i teori och praktik* genom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utbildningen gav fördjupad kunskap om hur barnkonventionen blir praktik i förskolan.

Avdelning förskolas stöd- och utvecklingsteam har genomfört pedagogiska caféer med fokus på att främja barns psykiska hälsa och tillgänglig utbildning och undervisning. Utvärderingen

visar att både medarbetare och rektorer upplever att de fått med sig verktyg för att möta barn som, av olika skäl, behöver mer stöd i förskolan för att få förutsättningar till en god psykisk hälsa. Ett exempel är att medarbetare kunnat bemöta barn på ett bättre sätt och därmed skapa tryggare relationer mellan vuxna och barn.

Samtliga förskoleenheter har genomfört barnkonferenser, där medarbetare inom enheten diskuterar det hälsofrämjande och förebyggande arbete. Syftet är att säkerställa att alla barn får ta del av en meningsfull och tillgänglig utbildning. Flera enheter har sett att det finns ett behov av att tydliggöra syftet med barnkonferenserna och ska se över det under 2024.

För att tillgängliggöra utbildningen för alla barn har stöd- och utvecklingsteamet genomfört handledning och konsultation. Av utvärderingar framkommer att arbetslag utvecklat arbetssätt och strategier för att möta barns olika behov.

Avdelning förskola har inlett ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld*. Arbetet har genomförts med Open space technology, en mötesform där deltagarna bestämmer dagordningen, och tillsammans gör prioriteringar bland olika frågor.

Arbetet med barnrätt och tillgänglig utbildning ligger i linje med Agenda 2030 och målen om minskad ojämlikhet och god utbildning.

Digitalisering

Under året har kompetensutveckling inom digitalisering genomförts för kockar i förskolorna. Det handlar om grundläggande kunskaper i till exempel Outlook, Excel och Teams. I utvärderingen framgår att utbildningen är användbar. Fler tillfällen kommer genomföras under 2024.

För att öka kvaliteten inom digitalisering i undervisningen har ett arbete inletts med att alla enheter ska bygga upp en IKT-grupp (IKT står för Informations- och kommunikationsteknik). Ett nätverk har också skapats för att implementera ett nytt system för närvaro samt pedagogisk dokumentation i förskolan. Förvaltningen har tagit fram ett gemensamt ställningstagande för användningen av digitala verktyg i undervisningen.

Förskolans innovationsarena för undervisning och utbildning (UU-labbet) har flyttat från Dalen till Högdalen och ska fortsatt vara en plats för inspiration, kollegialt lärande och utveckling. Miljöerna i den nya lokalen har byggts upp under året. Utbildningar i digitalisering i undervisningen har genomförts i den uppbyggda lärmiljön. Även språkutbildningar har genomförts i lokalen.

Språk

Avdelning förskola har en språkgrupp med representanter från varje enhet. Språkgruppen arbetar med utveckling av det språkutvecklande arbetet i förskolan. Under året har gruppen haft ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. Gruppen har sett över hur vårdnadshavare får information om vilka rättigheter som finns gällande nationella minoritetsspråk. Det varierar bland enheterna och förvaltningen ser att det är ett utvecklingsområde. Alla enheter har skaffat skönlitterär litteratur med koppling till de fem nationella minoritetsspråken. Litteraturen har köpts in med stöd av statsbidrag.

Under året har stöd- och utvecklingsteamet genomfört verksamhetsbesök på alla

förskolebibliotek. Utifrån besöken syns att enheterna nu har tydligare planer för hur biblioteken ska användas samt hur de ska arbeta för att utveckla dem. Förvaltningen ser också en ökad medvetenhet hos pedagogerna när det gäller vikten av att barn får möta och uppleva litteratur och språk på olika sätt; till exempel genom högläsning och drama.

Förskollärare, som gått utbildningen *Kursledare i flerspråkighet i förskolan*, har hållit i kurser för medarbetare inom stadsdelsförvaltningen.

Arbetet med språk i förskolan bidrar till målet om god utbildning i Agenda 2030

Hållbar förskola

Avdelning förskola har fortsatt att medverka i forskningsprogrammet *Hållbar förskola* genom Ifous (forskningsinstitutet: innovation, forskning och utveckling i skola och förskola). En effekt av medverkan i programmet är en ökad medvetenhet bland pedagogerna kring betydelsen av dialog för utvecklingen av barns språk. Barns språkutveckling är en viktig del av social hållbarhet. Enheterna har till exempel arbetat med boksamtal där de kunnat se att barnen använder nya begrepp i sin lek och visar ett ökat intresse för böcker och högläsning. Det finns också en ökad medvetenhet kring hållbarhet i vardagen.

Jämställdhet

Förvaltningen har identifierat att förskoleenheters analys av utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv är ett utvecklingsområde. Till 2024 kommer därför alla förskolenheter få i uppdrag att genomföra jämställdhetsanalyser som kommer att följas upp av Avdelning förskola.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Förvaltningen har inte haft någon efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk.

Trygghet i skolan

Skola och socialtjänst har tät samverkan. Ett exempel är förvaltningens arbete med samverkansmetoden skolsociala team (SST). 25 elever, 11 pojkar och 14 flickor, har under året haft stöd av SST. I enlighet med samverkansöverenskommelsen finns en samverkansgrupp där biträdande enhetschefer som arbetar med myndighetsutövning deltar tillsammans med rektorer och fältassistenter.

Fältarbetare arbetar våldspreventivt med programmet *MVP Fritid* och samarbetar med utbildningsnämnden, socialnämnden och polis för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan sker även gentemot fristående skolor.

Goda exempel

Samtalsmodell med barns röster

För att tidigt möta barns behov har förvaltningen provat samtalsmodellen *Barnens bästa möte*. Modellen är ett förebyggande arbete där barns röster är en viktig del. Specialpedagoger deltar i samtalet tillsammans med medarbetare från aktuell förskola. Samtalet utgår utifrån ett specifikt område i förskolan. Modellen har provats på en enhet och arbetet fortsätter under 2024.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35,2 %	2,2 %	34 %	34,7 %	33 %	33 %	VB 2023
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			16,5 barn/avd.	15	15	VB 2023
Analys Resultatet har förbättrats sedan 2022. Antal barn per grupp varierar mellan enheter samt har varierat under året. Till tertial 1 och 2 har målen uppfyllts. Under hösten hade en del enheter högt tryck på platser och har tagit emot barn för att klara platsgarantin.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,93 st			5,05 st	4,9	4,9	VB 2023
Analys Målet är mycket nära att uppnås och har förbättrats sedan föregående år.							
  Förskollärartäthet	15,7 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys Antal barn per legitimerad förskollärare varierar mellan enheter samt har varierat under året. Till tertial 1 och 2 har målet uppfyllts. Barnantalet varier mellan vår och höst samtidigt som antalet förskollärare inte kan förändras lika fort.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har inte varit delaktig i uppdraget			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har inte varit delaktig i uppdraget.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ystörlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.2.1 Alla barn har likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i en hållbar förskola av hög pedagogisk kvalitet

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen ska följa upp att alla förskoleenheter organiserar för att alla barn erbjuds undervisning och utbildning som planerats och följs upp av legitimerad förskollärare.

Förvaltningens stöd- och utvecklingsteam ska erbjuda förskoleenheterna handledning och utbildning utifrån aktuella behov för att tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Stöd- och utvecklingsteamet ska stödja och sammankalla enheternas barnombudssamordnare. Nätverket av barnombudssamordnare bevakar och utvecklar arbetet med barns rättigheter.

Förvaltningen ska följa upp att samtliga förskoleenheter implementerar strategi för det språkutvecklande arbetet.

Förvaltningen ska tydliggöra hur digitala verktyg ska användas i undervisningen för att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens genom en förvaltningsövergripande strategi. Utifrån strategin ska enheterna få i uppdrag att utforma enhetsspecifika strategier, utifrån enhetens behov och förutsättningar.

Förväntat resultat

- Samtliga förskoleenheter säkerställer att undervisning och utbildning planeras och följs upp av legitimerade förskollärare.
- Samtliga förskoleenheter får stöd av förvaltningens stöd- och utvecklingsteam.
- Samtliga förskoleenheter har en tydlig planering för hur de ska använda digitala verktyg i undervisningen, i syfte att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens.
- Samtliga förskoleenheter bedriver ett språkutvecklande arbete.

Analys

Nämndmålet bedöms ha uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms uppnått, men att två av fyra planerade aktiviteter inte har genomförts. En av aktiviteterna var en utbildningsinsats där för få var anmälda för att den skulle kunna genomföras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Följa upp förskoleenheternas användande av det socioekonomiska tillägget	2023-01-31	2023-12-31	Avvikelse
Analys En ny fördelningsmodell för det socioekonomiska tillägget har tagits fram och ska börja användas 2024. I modellen kommer det ingå att göra uppföljning av användningen.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra pedagogiska caféer för rektorer och biträdande rektorer om, Barns psykiska hälsa, tillgänglig utbildning och undervisning, förebygga psykisk ohälsa och orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
! Specialpedagogiskt nätverk för medarbetare i förskolan	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Har inte genomförts på grund av för få anmälda deltagare.			
✓ Ta fram strategi för användningen av digitala verktyg i förskolans undervisning	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att tre av tolv indikatorer uppfyllts helt, sju har uppfyllts delvis och två har inte uppfyllts. Tre av de fyra nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt och ett delvis.

Barn, vuxna och äldre våldsutsatta får skydd, de som vill lämna en kriminell livsstil får hjälp att lämna den miljön, barn och unga kommer till tals i utredningar och funktionsnedsatta erbjuds fler hälsofrämjande insatser.

Förebyggande arbete

Fem av sex öppna förskolor har genomfört föräldrastödsprogrammet *Alla barn i centrum (ABC)* 0-2 år under året med sammanlagt 276 unika deltagare. Det finns ett stort intresse av att delta bland föräldrar av båda könen. Något fler män har deltagit i vissa av ABC-grupperna. Det är främst etablerade föräldrar som deltar, men intresset har börjat sprida till sig till andra grupper genom bland annat stadsdelsmammor och marknadsföring som BVC och föräldramottagningen gör för ABC. Av de som deltagit skattar 47,4 procent ABC-programmet som mycket bra och 52,6 procent som bra, vilket sammantaget ger 100 procents nöjdhet.

Parklekarna har haft ett informationsmöte tillsammans med socialtjänstens mottagningsenhet kring anmälningsskyldighet, orosanmälan och socialtjänstens arbete. Med ökad kunskap och förståelse har personal lättare kunnat uppmärksamma barn och unga i behov av stöd.

Fritidspersonal har samverkat med vårdnadshavare, skola, socialtjänst och fältassistenter kring enskilda ungdomar som visar riskbeteenden. Personal uppmärksammar tidigt förändringar hos ungdomar och lotsar vidare vid behov. Fritidspersonal har uppföljningssamtal tillsammans med förälder och ungdomen. Att personal kontaktar vårdnadshavare och presenterar sig och verksamheten i samband med att ungdomen skriver gårdskort skapar en positiv grund för framtida kontakt. En annan viktig del i detta är att fritidspersonal har god kontakt och förtroende hos ungdomar samtidigt som de är tydliga med sin anmälningsskyldighet gentemot ungdomarna. Antalet orosanmälningar har ökat under året och samverkan med socialtjänsten har förbättrats.

Under hösten påbörjade föräldrarådgivarna ett samarbete med enheten för ekonomiskt bistånd, kring föräldrar som har försörjningsstöd och bor i Rågsved/Hagsätra. Dessa föräldrar kommer att erbjudas *Föräldraskap i Sverige (FöS)* som en del i sin planering.

Fältassistenter har haft 40 insatser kopplade till flickor och 74 insatser kopplade till pojkar. Insatser kopplade till flickor har ökat något i jämförelse med 2022. En svårighet att jämföra resultat mellan 2022 och 2023 är att Fältgruppen har utvecklat/förändrat sin statistik varför det kan finnas viss felmarginal. Frågan om våld har ställts i 100 procent vid insatserna om skälet till insats varit psykisk ohälsa. Totalt har 34 orosanmälningar gjorts, varav 8 på flickor och 26 på pojkar under 2023. Det är svårt för fältassistenter att fånga upp flickor som visar på psykisk ohälsa då det tenderar att vara mindre synlig problematik i det offentliga rummet.

Ett nytt arbetssätt har införts under hösten där ungdomsmottagningen har öppen telefoni där ungdomar kan lämna meddelanden under hela dygnet och bli uppringda dagen efter av kurator. Syftet är att göra kontakten med ungdomsmottagningen mer lättillgänglig och är ett komplement till telefoni. Genom att ungdomar får en första kontakt med kurator inom två veckor har mottagningen arbetat bort kön för kuratorssamtal. Vid det första kuratorssamtalet görs en bedömning och ungdomar kan snabbare länkas till rätt instans/vårdnivå.

Förebyggande arbete mot våld

Sammantaget registrerades 80 samtal där föräldrarådgivare pratade om våld och konflikter i samtal med familjerna. Kunskap för att utforska konflikter och våld har ökat genom metodträffar.

Totalt har 13 MVP-lektioner hållits i de två skolor av sju som erbjuder MVP. Enligt plan har alla klasser fått minst två tillfällen där fältassistenter medverkat i berörda skolor.

Förebyggande arbete mot kriminalitet

Fritidspersonal är vaksamma över tecken på negativt normbrytande beteende hos ungdomar och tar kontakt med socialtjänsten vid oro samt samverkar med föräldrar, fält och skola vid behov. Materialet MVP för fritidsverksamhet har delvis implementerats i verksamheterna.

Lokal samordnare mot kriminalitet, LOSAM, har haft insatser med 21 ungdomar/familjer, varav 2 flickor och 19 pojkar. Tolv ungdomar har kommit via projektskolorna och 9 från socialtjänsten inklusive Fältgruppen. Oftast larmar skolan för sent då ungdomar redan är långt gångna i normbrytande beteendeproblematik eller kriminalitet. Ett tydliggörande arbete kring syfte och arbetssätt kring LOSAM gentemot kontaktskolor behövs för att nå ungdomar i ett tidigare skede.

Ungdomars normbrytande beteende fångas upp under det första samtalet på ungdomsmottagningen utifrån Freda-modellen. Samtliga ungdomar har fått frågorna. Vid oro tar kuratorer kontakt med föräldrar. De flesta som kommer till ungdomsmottagningen är över 18 år och hänvisas ofta vidare till andra mottagningar för unga vuxna, bland annat Livsstilmottagningen eller jour- och bedömningsenheten.

Socialsekreterare hos polis

Två socialsekreterare har varit samlokaliserade hos de två lokalpolisområdena en gång i veckan. Under året har det formulerats hur rollen ska se ut och hur resurser bäst tillvaratas.

Uppdraget har varit på både en aggregerad nivå med fokus på samverkan samt arbete med individärenden. Upplevelsen är att samverkan med polis har förbättrats, kontaktvägar har kortats och förståelsen för varandras uppdrag har ökat. Den största utmaningen har varit att utveckla arbetet samtidigt som den ordinarie verksamheten kräver resurser.

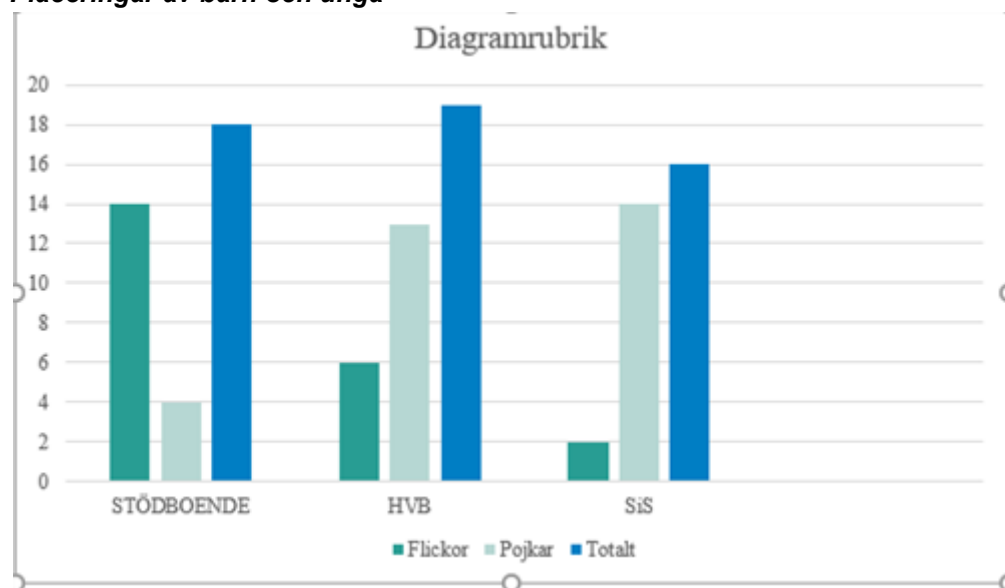
Konkreta exempel på vad socialsekreterare hos polis gör på mer aggregerad nivå är att delge mottagningsgrupperna på veckovisa möten lägesbilden i stadsdelsområdet vad gäller till exempel hot-spots, ungdomskriminalitet etcetera. Diskussioner kring öppna drogscener har också förts.

Intensifierad utredning i hemmiljö (IHU) – Söderort

Sedan starten av projektet hösten 2022 har totalt 19 familjer med sammanlagt 42 barn blivit aktuella i projektet. I några ärenden har utredningen i stort utförts i hemmet. Avsteg har gjorts i ärenden då teamet bedömt att det varit lämpligare att ses på annan plats, exempelvis vid samtal om våld när våldsutövande part ofta är i hemmet.

Teamet har samtal med familjemedlemmarna om deras önskemål och vilja till förändring. Teamet lägger fokus på att tydliggöra vad konsekvenserna blir för barnen för att fånga upp föräldrarnas förmåga att sätta sig in i barnens situation. Arbets sättet medför att barnens behov tydligt hamnar i fokus och barnet kommer bättre till tals eftersom teamet har lärt känna familjen bättre innan barnsamtalen sker.

Placeringar av barn och unga

Totalt antal: 53 (inte unika individer; vissa ungdomar har varit placerade i olika former, men varje vårdform har endast räknats en gång per individ även om ungdomen placerats i exempelvis två olika HVB).

Det är tydligt att fler flickor än pojkar är placerade i stödboende, likväl som det är fler pojkar som är placerade på HVB och SiS än flickor. Pojkar har ofta en mer omfattande kriminalitet- eller missbruksproblematik, vilket i de flesta fall kräver en placering på HVB eller SiS.

Därefter flyttar de i högre utsträckning hem alternativt att vården fallerar genom sammanbrott eller att de häktas/döms till sluten ungdomsvård eller fängelse, vilket medför att de inte når stödboende i vårdkedjan i samma omfattning. Flickor flyttar i högre utsträckning vidare till stödboende. Förvaltningen har flera flickor som flyttat från familjehem till stödboende, men även från HVB till stödboende, vilket kan tänkas bero på att de mer sällan blir föremål för häktning eller påföljd i form av sluten ungdomsvård eller fängelse. Det går även att konstatera att flickor generellt har en mer välfungerande vardag, vilket är en förutsättning för vård i stödboende. Ambitionen under kommande år är att fler pojkar ska kunna få stödboende och då i kombination med andra insatser. Totalt är det färre vårddygn 2023 än 2022. Det är institutionsdygnet som minskat mest men även jourhemsdygn har minskat.

Förvaltningen har gjort en omorganisation där bland annat en institutionsgrupp har bildats för att mer effektivt kunna arbeta med placeringar. Institutionsgruppen har kunnat arbeta tätt mot vårdgivare, såväl stödboenden och HVB som SiS, och därigenom både kunnat förhandla kring priser i förhållande till faktisk vård och omkostnader, samt kunnat avsluta vården alternativt omplacera till annan vårdform i ett tidigare skede än vad som tidigare varit möjligt.

Förvaltningen har haft några omplaceringar från stödboende till träningslägenheter eller SHIS och därigenom har vårdkostnaden försvunnit helt. Förvaltningen har även klargjort juridiska förutsättningar för att säga upp placeringar under häktningstid, då utrymme finns att ha tät kontakt med åklagare och inför att häktning hävs kunna ordna en placering. Det genererar betydligt lägre kostnader då ungdomar, till följd av grövre kriminalitet, ofta sitter häktade i flera månader, i vissa fall upp mot ett år.

När ett barn ska placeras ska barnet genomgå en hälsoundersökning. Den medicinska bedömning som görs används i fortsatt planering för att se till att barn och unga får den hälso- och sjukvård som behövs. Familjevården kartlägger barns hälsa genom hälsokort som skickas ut varje år till familjehemmen, vilket bidrar till det globala målet om god hälsa i Agenda 2030.

För att bidra till det globala målet i Agenda 2030 om god utbildning för alla arbetar familjevården med att placerade flickor och pojkar har en välfungerande skolgång då det är en viktig skyddsfaktor. Förvaltningen ger främst stöd till familjehemmen och betonar vikten av att barnen har fungerande skolgång, men kan även bidra med att sätta in stöd vid behov. Handläggare för barnet och familjehemmet deltar ofta på skolmöten och för barn placerade i Stockholm förstärker förvaltningen genom Skolfam, Letterbox bokpaket, studiecoacher och stöd till familjehem genom tydlig planering.

Handläggning

Familjevården arbetar aktivt med att i den skriftliga sammanställningen dokumentera barnets inställning så att den framgår av överväganden. Diskussioner förs regelbundet på gruppmöten hur barnets röst kan lyftas fram ännu mer i dokument och beslutsunderlag.

Inom familjerätten pågår ett arbete för att öka barns delaktighet i utredningar. En arbetsmodell för detta har tagits fram och prövats under hösten. Modellen ska implementeras under 2024.

I mätning om barns delaktighet är årets resultat 71 procent. Detta är en höjning från senaste mätningen i juni med 67 procents delaktighet. En anledning till förbättrat resultat kan vara att

medarbetare blivit mer medvetna om att göra barn delaktiga under hela handläggningsprocessen. Det finns ett förhållningssätt hos medarbetarna att barn alltid ska göras delaktiga i sin egen utredning i relation till barnets ålder, mognad och utifrån vad som bedöms vara barnets bästa. Barn 6-17 år görs delaktiga genom hela handläggningsprocessen i mycket hög utsträckning, men det kan vara en utmaning för barn 0-5 år utifrån deras ålder och mognad.

Insatser

Ungdomar med kriminell problematik kan beviljas insatsen *Sociala insatsgrupper (SIG)*. Under året har 22 ungdomar, varav 1 flicka och 21 pojkar, haft insatsen. Av dessa har 10 avslutats med måluppfyllelse, vilket innebär att de är fria från kriminellt beteende. Vissa ärenden pågår ännu så resultatet kommer sannolikt bli bättre.

Ungdomar och deras föräldrar har i 35 fall, varav 15 flickor och 20 pojkar, haft insatsen *Multisystemisk terapi (MST)*. I 27 fall har insatsen fullföljts och varit effektiv, vilket inneburit att flertalet har ökat sin närvaro i skolan, minskat sin droganvändning och några har inte fått fler nya polisanmälningar emot sig under tiden för insatsen. I 8 fall har behandlingen avbrutits i förtid då ungdomen har behövt placeras på institution eller haft för svåra psykiatriska problem som inte kunnat hanteras inom MST.

I nuläget har 40 barn stöd av kontaktperson. Orsaken till att ett barn beviljas insatsen kan vara skiftande men bland annat handla om att barn är socialt isolerade, att föräldrarna har psykisk ohälsa eller att de upplevt våld i nära relation.

Sociala insatsgruppen (SIG) för vuxna

Vid årets slut är 24 vuxna, varav 22 män och 2 kvinnor, aktuella för insatsen SIG vilket är något färre än föregående år. Förvaltningen har sedan årets början lämnat ut en brukarenkät till de som deltagit för att ta reda på hur de upplever SIG-lotsarnas bemötande och stödet de ges. Samtliga 16 personer som svarat på enkäten har uppgett att de är nöjda.

Utöver de personer som redan har insatsen arbetar förvaltningens SIG-lotsar uppsökande mot totalt 27 personer, varav 26 män och 1 kvinna, där kontaktförsök och motivationsarbete görs regelbundet. Majoriteten är kopplade till gäng- och nätverksrelaterad brottslighet. Av de 25 personer som avslutat insatsen i år har 11 fullföljt insatsen med önskat resultat vilket är en något högre andel än föregående år.

Tre personer har överförts till polismyndighetens Brottsoffer & Personsäkerhetssektion (BOPS) och socialförvaltningens avhoppargrupp.

Det har det inkommit 74 orosanmälningar från polisen om personer som befinner sig i nätverkskriminella miljöer och sammanhang, samtliga män. Det är en stor ökning mot föregående år då enbart 4 orosanmälningar inkom från polisen under hela året. Ökningen beror på förvaltningens förstärkta samverkan med polisens lokala avhopparsamordnare vid berörda lokalpolisområden i uppsökande och förebyggande syfte. Att fler personer kan uppmärksammas och erbjudas stöd tidigare är mycket positivt.

Av de 16 personer som själva sökt kontakt med SIG under 2023, har 14 erbjudits stöd eller kontakt inom 24 timmar. När kontakt uteblivit har det berott på att personen inte gått att nå

eller att ansökan kommit från en annan enhet. Genom tydligare rutiner och aktivt arbete för en förstärkt intern samverkan bedömer förvaltningen att samtliga individer som söker kontakt med SIG kommer få det inom 24 timmar under 2024. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att externa rutiner upprättas med socialförvaltningen för att fånga upp och motivera fler personer att ta emot insatsen.

Arbete mot våld

Det har inkommit information om personer som är i behov av stöd utifrån våld vid 418 tillfällen till förvaltningens relationsvårdsteam (RVT), en ökning med 23 ärenden jämfört med 2022. Arbetet med att nå fler våldsutövare för att erbjuda stöd och behandling har utvecklats. Av de 28 personer som utövat våld och som kontaktats av RVT har 14 personer ansökt om stödsatser, vilket är något fler än föregående år.

Det är 31 vuxna som placerats på skyddat boende, och 27 barn har varit medföljande. Det är hälften så många som placerats på skyddat boende mot föregående år. RVT har inte beviljat färre insatser till våldsutsatta under året men det är färre personer som ansökt om insatsen skyddat boende än tidigare, en tendens som flera RVT-team i staden kunnat se. Anledningar till att avstå från insatsen skyddat boende är bland annat de strikta regler som vissa boenden har, till exempel gällande svårigheter att återgå till arbete eller att medföljande barn inte kan återgå till sina skolor.

Relationsvårdsteamet har haft 24 placeringar i skyddade jourlägenheter med totalt 27 medföljande barn, en ökning från föregående år. Under de senaste två åren har RVT förändrat sitt arbetssätt med målet att öka antalet placeringar i skyddad jourlägenhet, vilket har gett resultat. Samtliga av förvaltningens skyddade jourlägenheter används och bedöms vara en mer hållbar lösning för brukarna än längre placeringar på skyddat boende.

Internkontroller visar att samtliga våldsutsatta personer som tagit kontakt eller ansökt om akut skyddsbehov har fått kontakt med en socialsekreterare och en bedömning av sitt ärende samma dag.

Det utökade praktiska stödet för våldsutsatta som tillhör särskilt sårbara grupper har intensifierats. Förvaltningens relationsvårdsteam ingår sedan januari 2023 tillsammans med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samt relationsvårdscentrum Sydost i ett projekt med fokus på att implementera arbetssätt för att kunna bevilja dessa grupper praktiskt stöd. Totalt 40 personer har beviljats insatsen. Förvaltningen ser att insatsen resulterat i att fler personer kunnat få det praktiska stöd de varit i behov av vilket bidragit till att processer som är viktiga för den våldsutsattas skydd och långsiktiga behov av stöd har effektiviserats.

Inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har 15 personer som varit utsatta för våld i nära relation uppmärksammas. Samtliga har fått information om det stöd som förvaltningen erbjuder via RVT och fem personer har valt att ansöka om stöd. Det är ett liknande antal som föregående år.

I samband med att äldre invånare ansöker om stöd genomförs en utredning enligt en särskild metod där frågor om våld ingår. Genom arbetet har 37 äldre, varav 27 kvinnor och 10 män, som utsätts för eller misstänks utsättas för våld kunnat identifieras samt relevanta insatser kunnat ges. Det är en ökning från 2022 då totalt 25 personer följdes upp.

Självständighet och delaktighet

Under året har 6 244 besökare sökt vägledning hos en samhällsvägleddare vid Medborgarkontoret, en minskning med nästan 30 procent jämfört med 2022. Cirka 60 procent av besökarna har varit kvinnor och 40 procent män. Att besökarantalet minskat beror troligen på flera faktorer. Två boenden för nyanlända har stängts och Medborgarkontoret i Rågsved var stängt under september-oktober på grund av en vattenläcka, då samhällsvägledning endast erbjöds i förvaltningshusets reception vid Globen.

Ett urval av besökare har besvarat en brukarundersökning om självständighet. Av dem har 74 procent uppgett att de kommer klara sitt ärende helt eller delvis självständigt nästa gång vilket är en något lägre andel än förra året. Samhällsvägledningen har följt upp sina arbetsätt och kommit fram till att besökarnas självständighet ökar vid användandet av pedagogiskt stödmaterial och instruerande metod till skillnad mot om de erbjuds traditionell service.

Inom utförarverksamhet inom socialpsykiatri och daglig verksamhet genomförs en enkät hos boendestödet som bland annat frågar om personer avslutat sin insats för att de uppnått en högre grad av självständighet. För 2023 har 13 personer uppgett att de avslutat sin insats för att de nått en högre grad av självständighet vilket är lika många som 2022.

Vid *Öppenvård sydost* (ÖS) i Rågsved som förvaltningen driver tillsammans med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar, har flera olika evidensbaserade behandlingsinsatser för personer med missbruksproblematik erbjudits i syfte att ge målgruppen stöd och ökade förutsättningar till att kunna leva ett självständigt liv. Av de 170 personer som påbörjat behandling vid Öppenvård sydost har 78 personer, varav 8 kvinnor och 70 män, fullföljt sin behandling. Det är något färre än föregående år. Av de 78 personer som fullföljt sin behandling har 42 personer, varav 4 kvinnor och 38 män, besvarat en brukarenkät. Av de som svarat upplever 40 personer att deras behandling bidragit till en positiv förändring. Det pågår ett arbete med att öka svarsfrekvensen av brukarenkäten och det är fler som svarat 2023 än 2022.

Vid Öppenvård sydost erbjuds anhörigstöd i grupp för anhöriga till personer med missbruksproblematik eller kriminalitet. Det är 29 personer, varav 7 kvinnor och 22 män som deltagit. Hittills har 12 personer fullföljt stödet, 5 har slutat och 12 deltar fortfarande. Öppenvård sydost har under 2023 upprättat dialog med och gjort studiebesök vid en annan förvaltnings öppenvård för att få ökade kunskaper kring stöd för anhöriga till personer med en kriminell livsstil. Syftet är att utveckla arbetet för målgruppen kommande år.

Förvaltningen har ingått ett nytt idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Convictus. Samverkan bedrivs vid Convictus öppna träffpunkt i Högdalen som har dagverksamhet för människor som lever i hemlöshet, med psykisk ohälsa eller missbruk. Samverkan syftar till att erbjuda invånare i social utsatthet ett bredare tjänsteutbud och fler möjligheter att komma i kontakt med socialtjänsten. Förvaltningens uppsökare har besökt Convictus Högdalen regelbundet för att samverka med föreningen. Samverkan har lett till att förvaltningen kunnat nå ut till fler i målgruppen och lotsa dem vidare till relevanta stödinsatser.

Inom myndighetsutövningen för vuxna med missbruks- och beroendeproblematik har 399 personer, varav 128 kvinnor och 270 män, varit aktuella för utredning eller insats. Av dessa

har 164 ärenden startat under året. Det är en tydlig ökning både av antal aktuella ärenden samt antal nystartade ärenden mot 2022. Av de 80 personer, varav 26 kvinnor och 52 män, som svarat på en brukarenkät om hur de upplever insatserna de beviljats har 90 procent svarat att de upplever en förbättrad livssituation.

Det har inkommit 208 anmälningar enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) under året, varav 74 berört kvinnor och 134 berört män. Det är en markant ökning av anmälningar jämfört med föregående år och de flesta har inkommit från regionens beroendevård. Ökningen har uppmärksammats vid fler stadsdelsförvaltningar och kommer behöva en vidare analys.

Inom myndighetsutövningen för personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri är 1 462 vuxna personer aktuella, något fler kvinnor än män. Det är 253 barn aktuella, påtagligt fler pojkar än flickor. Ärendantalet har ökat märkbart sedan 2022 med 165 fler ärenden.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

I samverkan med Skarpnäcks kulturhus och idrottsförvaltningens mötesplats Träffstugan har sju aktiviteter genomförts för barn och ungdomar med funktionsnedsättning inom ramen för *Fritid för alla*. Förvaltningen har även anordnat en sommarfestival för barn och unga med funktionsnedsättning i Skarpnäcks kulturhus under en dag. Detta gjordes i samverkan med stadsdelsförvaltningarna i Farsta och Skarpnäck samt med Kulturskolan och idrottsförvaltningen. Målgruppen visar stor uppskattning för både disco och andra aktiviteter som bidrar till en meningsfull fritid.

För att tillgängliggöra utbildningen för alla barn har Avdelning förskolas stöd- och utvecklingsteam genomfört handledning och konsultation. Av utvärderingar framkommer att arbetslag utvecklat arbetssätt och strategier för att möta barns olika behov.

Arbetet med det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning *Viktig Intressant Person (V.I.P.)* har pågått under året. En VIP-samordnare har tillträtt och två omgångar av programmet har genomförts med deltagare från grupp- och servicebostäder LSS.

Medborgarkontoret har startat upp en funktion med samhällsvägledning på teckenspråk som vänder sig till stadens alla invånare. Två teckenspråkiga samhällsvägledare har anställts och verksamheten har haft 525 besök.

För de brukare som har boendestöd genom utförarverksamheten för socialpsykiatri och daglig verksamhet finns möjlighet att få stöd och vägledning via en mobilapp, ett arbetssätt som utvecklades under smittspridningen av covid-19. Under året har appen även använts vid uppstart av insatser för personer som haft svårt med fysiska träffar. Det har visat sig vara ett bra verktyg för att bygga förtroende och skapa trygghet för att på sikt möjliggöra fysiska träffar.

Inom grupp- och servicebostäder LSS har digitala behov inventerats. Inventeringen har lett till att flera grupp- och servicebostäder börjat använda *widgit-online* och *ritade tecken*, två pedagogiska verktyg som stödjer och underlättar behovsanpassad och alternativ kommunikation för de boende.

För att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning har förvaltningen

utvecklat det hälsofrämjande arbetet. Bland annat har gruppbestäderna påbörjat ett arbete med att säkra måltidsprocessen. Till exempel har en översyn av måltider genomförts vilket lett till att de boende fått en mer balanserad kost över dygnet.

Vid årets början startades hälsokonceptet *Hälsoträffen* inom grupp- och servicebostäder LSS. En fysioterapeut anlätades för att hålla i anpassad träning en gång i veckan i det gym som förvaltningen tidigare startat för målgruppen. Hälsoträffen har möjliggjort fysisk aktivitet och social samvaro för verksamhetens brukare som varit nöjda med aktiviteten.

Daglig verksamhet har arbetat utifrån temat *Ut i samhället*. Syftet har varit att möjliggöra för personer med olika funktionsnedsättningar att delta i samhällets allmänna hälsofrämjande aktiviteter. Brukare har bland annat deltagit på Skansendagen, gjort biblioteksbesök, teaterbesök, stadsvandring och studiebesök på bageri.

På träfflokalen *Flotten* har flera hälsofrämjande aktiviteter erbjudits som varit uppskattade av besökarna. Bland annat har en *Må Bra Vecka* genomförts vilken innehållit utflykt till Tyresta Nationalpark, vandring, svamplockning och stadsvandringar. Under veckan lagades enbart vegetarisk kost.

De enheter som vänder sig till vuxna har utvecklat individuellt anpassad information för att stärka delaktighet och tillgänglighet. Inom myndighetsutövningen har en satsning i klarspråk genomförts. Dels har medarbetare deltagit i en workshop om klarspråk, dels har mallar och beslutsunderlag setts över och omarbetats för att vara tydligare och enklare att förstå.

Inom utförarverksamheterna för funktionsnedsättning och socialpsykiatri har flera satsningar gjorts. Bland annat har informationsmaterial om verksamheterna reviderats till lätt svenska, och kartläggningar över användandet av Alternativ kommunikation (AKK) och lågaffektivt bemötande har genomförts inom flera verksamheter. Även utbildningssatsningar har genomförts, bland annat inom KAT-KIT, ett visuellt verktyg som underlättar kommunikation om känslor och beteenden i samtal, samt i Studio III, som handlar om hur utmanande beteende kan hanteras genom lågaffektivt bemötande.

Inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har färre personer närmat sig egen försörjning än 2022, vilket kan bero på att arbetsmarknaden ändrats i och med pågående lågkonjunktur.

Förvaltningen arbetar för att insatser för äldre ska vara tillgängliga och att det ska vara enkelt att få information om äldreomsorg. De öppna mötesplatserna är tillgängliga och erbjuder ett varierat utbud för att även personer med olika funktionsnedsättningar ska kunna delta.

För att öka tillgängligheten i stadsmiljön har parkvägar fått ny asfalt och trappleder har renoverats. För att underlätta passagen mot naturreservatet i Rågsved har en gångväg och en spång anlagts från busshållplatsen vid Magelungsvägen in i reservatet.

Inom ramen för Äldrevänlig stad har ett rapportutkast tagits fram som handlar om hur naturreservat i staden kan göras mer tillgängliga för äldre. Förvaltningen har beaktat förslag i rapporten och har sökt medel för att iordningsställa en tillgänglighets slinga i Årstaskogen.

Från och med 2023 finns ett nytt gemensamt råd för funktionshinderfrågor för Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Rådet är inriktat på strategiska och långsiktiga frågor om tillgänglighet och delaktighet för personer med

funktionsnedsättning. Under 2023 har Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ansvarat för planering och sekreterarskap för mötena, och fem möten har genomförts. Några teman för mötena har varit förvaltningarnas arbete med utvalt fokusområde från programmet för tillgänglighet och delaktighet, workshop inför upprättandet av verksamhetsplan för 2024 och brukarundersökningens resultat och analyser. Under hösten har förvaltningen inlett planering för att ta över samordning och sekreterarskap för rådet 2024.

Goda exempel

Islandsmodellen

Förvaltningen har fortsatt det nära samarbetet med polisen i Islandsmodellen som övergått från att vara ett projekt till att implementeras i ordinarie verksamhet. Under januari-oktober har Mottagnings- och utredningsenheten hanterat 38 Islandsärenden varav 3 under kontorstid. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning är den förvaltning som i absoluta tal haft flest Islandsärenden av alla stadsdelsförvaltningar som arbetar enligt denna modell. Erfarenheterna av detta arbetssätt är dels ett närmare samarbete inom förvaltningen och även med polis samt ett stärkt barnperspektiv. När socialsekreterarna är med på plats i hemmet kan det göras en mer välgrundad och konkret bedömning kring barnets situation och behov, samt motivera till stöd och skydd. Det går också att se att arbetssättet ökar möjligheten till förändring i familjen då mottagligheten ofta är högre i det akuta skedet. Mottagligheten ökas mest för att ta emot insatser från Relationsvårdsteamet (RVT).

Samarbetssamtal

Familjerätt sydost har under två år arbetat aktivt med målet att korta väntetiden till samarbetssamtal. När föräldrar i konflikt är överens om att söka hjälp för att förbättra samarbetet dem emellan är det angeläget att erbjuda stöd när mottagligheten är stor. Föräldrar har fått ett första samtal inom två veckor i 82 procent av fallen. Motsvarande siffra var 16 procent under 2021. Ett antagande är att lyckade samarbetssamtal förhindrar rättsprocesser, eftersom föräldrarna därigenom får redskap att lösa konflikter utan att gå till domstol. Den ökade förmågan att ge tider till samarbetssamtal snabbt sammanfaller med en tydlig minskning av utredningar kring vårdnad, boende och umgänge och andra ärendetyper från tingsrätterna, även om det kan ha fler orsaker.

Pilotprojekt för att främja rörelse

Under hösten startade ett pilotprojekt för att främja rörelse på en gruppbostad, LSS. Projektet går ut på att främja rörelse i vardagen som ska vara lustfylld och enkel att utföra och leda till förändringar över tid. Medarbetare och brukare deltar på lika villkor. Bland annat genomförs en kortare rörelseövning före middag varje dag. En ny övning presenteras varje vecka vid brukarnas boendemöte. Projektet handlar om att peppa varandra till rörelse i vardagen, såsom att dansa till musik, ta trappan istället för hissen, gå ut på promenader med mera.

Projekt för samsjukliga

Förvaltningen har deltagit i *CM-projektet* tillsammans med socialförvaltningen och Region Stockholm i syfte att utveckla metoder och arbetssätt för brukare med samsjuklighet och komplexa vårdbehov genom användande av Case managers. En processkartläggning har påbörjats för samordnad planering i samsjuklighetsärenden och från början av 2024 kommer förvaltningen ha en koordinator inom projektet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	22,7 %	21,5 %	24 %	27,1 %	24 %	24 %	VB 2023
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	83 %	81 %	86 %	86 %	90 %	öka	2023
Analys							
<p>Resultatet har försämrats något sedan föregående år, främst bland männen. Resultatet speglar samtliga brukares upplevelse i stadsdelsområdet som beviljats insats oavsett utförare. Resultatet avser därmed inte enbart upplevelsen vid förvaltningens insatser i egen regi.</p> <p>Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna.</p>							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	88 %	92 %	91 %	91 %	92 %	öka	2023
Analys							
<p>Utfallet för män är i linje med årsmålet och för kvinnor något lägre än årsmålet. Det sammanlagda resultatet har försämrats från föregående år. Resultatet speglar svar från brukare både inom förvaltningens verksamheter i egen regi samt för verksamheter i privat regi.</p> <p>Redovisat resultat i brukarundersökningarna för förvaltningens verksamheter i egen regi ligger över målvärdet.</p> <p>Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara och användas för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna.</p>							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	85 %	83 %	82 %	90 %	80 %	2023
Analys							
<p>Fler personer är totalt nöjda med sin insats än föregående år, men en mindre andel kvinnor är nöjda med sin insats än föregående år. Årsmålet var högt jämfört med 2022, så trots att resultatet förbättrats så nås inte årsmålet fullt ut.</p> <p>Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara och användas för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna.</p>							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	88 %	87 %	88 %	90 %	90 %	2023
Analys							
<p>Resultatet är en procent lägre än föregående år, men målet uppnås inte. En något högre andel män har upplevt att de blir väl bemötta, och en lägre andel kvinnor jämfört med 2022. Resultatet speglar samtliga brukares upplevelse oavsett utförare. Resultatet avser därmed inte enbart brukarnas upplevelse vid förvaltningens insatser i egen regi.</p> <p>Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara och användas för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	82 %	83 %	80 %	90 %	79 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats sedan föregående år, både bland kvinnor och män. Årsmålet för 2023 är satt avsevärt högre än föregående år varpå det trots goda resultat enbart uppnås delvis. Resultatet speglar samtliga brukares upplevelse i stadsdelområdet som beviljats insats oavsett utförare. Resultatet avser därmed inte enbart brukarnas upplevelse vid förvaltningens insatser i egen regi. Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara och användas för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna.							
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	79,22 %	82,14 %	77,08 %	78,57 %	88 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Resultatet har förbättrats något sedan föregående år, men årsmålet uppnås inte helt. Svarefrekvensen är mycket högre än 2022, vilket är positivt. Att målet inte uppnås helt kan bero på att insatserna inte motsvarar förväntan eller att insatserna inte utförs tillräckligt kontinuerligt. Det kan också vara så att respondenten svarar samlat utifrån sin livssituation och väger in andra delar såsom psykiatrikontakt och allmänt mående.							
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	90	90,38 %	88,46 %	82,61	80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	100 %	100	100		80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	63,75	59,46 %	65,12 %	93,67	80 %	75 %	VB 2023
Analys Resultatet har försämrats något sedan 2022 och målet uppnås inte. Orsaker till att placerade barn inte klarar målen kan vara det stora antalet nyplaceringar. Det tar tid att i samverkan med skola och jour- och familjehem stabilisera skolgången. Årsmålet är också högt satt om man jämför skolresultat med barn som inte är placerade och därmed inte har samma svåra bakgrund som placerade barn. Ansvariga handläggare för barnet och familjehemmet är i hög utsträckning med på skolmöten och följer upp den planering och åtgärdsplaner skolor har för de aktuella barnen. För att barn ska lyckas förstärker förvaltningen genom Skolfam för placerade barn i Stockholm, Letterbox bokpaket, studiecoacher och stöd till familjehem genom tydlig planering.							
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	70,91	74,39 %	78,7 %	43,25	85 %	Tas fram av nämnd	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Barns delaktighet mäts genom tre delmål: delmål 1 om barnet fått information om rätten till delaktighet samt anledning till utredningen är totalt 76 procent "ja", delmål 2 om barnet getts möjlighet att komma till tals och fått uttrycka sin vilja under utredningen är totalt 79 procent "ja", delmål 3 totalt 58 procent som fått återkoppling i anslutning till avslutad utredning.							
  	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	67 %	68 %	67 %	70 %	90 %	Tas fram av nämnd 2023
Analys							
Resultatet har försämrats något sedan 2022. Kvinnor upplever minskad trygghet än föregående år och män upplever en ökad trygghet. Årsmålet är satt betydligt högre än föregående år, varpå målet inte uppnås delvis såsom föregående år. Resultatet speglar samtliga brukares upplevelse i stadsdelsområdet som beviljats insats oavsett utförare, resultatet avser därmed inte enbart brukarnas upplevelse vid förvaltningens insatser i egen regi. Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att ta fram en struktur för hur resultaten av brukarundersökningen ska tas tillvara och användas för att både utveckla verksamheterna i egen regi samt förbättra brukarnas sammantagna upplevelse av insatserna. Utvecklingsarbetet kommer fortsätta 2024.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31
 	Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31
 	Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 1.3.1 Våldsutsatta barn, unga, vuxna och äldre får skydd och stöd

 Uppfylles helt

Beskrivning

Alla verksamheter arbetar för att tidigt upptäcka våldsutsatta och vid behov slussa vidare till lämplig verksamhet. Genom att kartlägga möjligheten till ett stärkt uppsökande arbete får förvaltningen kunskap om hur arbetet ska bedrivas för att nå våldsutsatta och våldsutövare i ett tidigare skede.

Förvaltningen arbetar med det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning Viktig Intressant Person (V.I.P) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Genom individuellt utformade insatser och samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett liv fritt från våld. Kontinuerlig uppföljning görs för att

säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. Förvaltningens verksamheter som arbetar med målgruppen erbjuder individuellt anpassad och tillgänglig information för att brukare ska vara delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Äldre är en särskilt utsatt grupp utifrån ekonomi, försummelse samt psykiskt och fysiskt våld. Förvaltningen arbetar med att särskilt utreda och följa upp misstankar om våld mot äldre.

Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten.

Förväntat resultat

- Alla medarbetare har goda kunskaper om relationsvåld och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Förvaltningen har insatser anpassade för särskilt utsatta och sårbara grupper.
- Barnkonsekvensanalyser görs i utredningar.
- Våldsutsatta får skydd.
- Fler våldsutövare får behandling.
- Metodstödet iRisk används vid barnutredningar där barn varit utsatt för våld i nära relation.
- Förvaltningen har kunskap för att utveckla sitt uppsökande arbete inom våld i nära relationer.
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig att förväntat resultat bedöms ha uppnåtts och att två av fyra indikatorer uppfyllts helt och två delvis, varav en ligger mycket nära målet. Tre av fyra aktiviteter har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel våldsutsatta där målet med insats från RVC uppnåtts	69,47 %				70 %		2023
Analys Målet uppnås inte men resultatet ligger mycket nära målet. Sexton ärenden har avslutats i förtid, vilket bland annat kan bero på att klienten har flyttat. I de ärenden där behandling slutförts är det 65 procent måluppfyllelse. Under året har ett projekt med lotsar startat, och om de ärendena räknas in blir måluppfyllelsen något högre.							
◆ Andel våldsutövare där målet med insats från RVC uppnåtts	57,14 %				70 %		2023
Analys Resultatet ligger en bit från målet. Trots att våldsutövare som söker stöd via RVC prioriteras genom att de går före i kön, möter verksamheten få klienter i denna grupp. Källan för mätning av denna indikator är en enkät som ansvarig behandlare fyller i efter ett ärendes avslut i SUreg. I enkäten kan behandlarna välja om målen är mötta "helt", "delvis", "avbruten behandling" eller "avbrott av andra orsaker (flytt etc.)". För de tolv personer som genomförde en hel behandling anges att målen mötts helt eller delvis (100 procent). Att det sammanvägda utfallet är lägre beror på att en stor andel (43 procent) har avbrutit behandlingen av olika skäl. Beteendeförändring kräver motivation och det förekommer att klienter tackar ja till en ickevåldsbehandling utan att ha en							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
genuin vilja till förändring, eller att den vilja som fanns vid kontaktens inledning klingar av.							
	Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC	21			20		2023
	iRisk används vid våldsärenden	21,09 %			20 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Starta ett nätverk kring relationsvård	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys			
Förvaltningen har inte startat ett nätverk. Skälet till det är att RVCS har påbörjat ett projekt kring lotsar i våldsärenden samt att biträdande enhetschef sa upp sig och det blev ett långt glapp innan efterträdare kunde anställas.			
	Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31
	Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31
	Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 1.3.2 Stadsdelsförvaltningen ger stöd till barn, unga och vuxna som vill lämna kriminalitet

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Brottsoffer ska erbjudas stöd.

De som har en kriminell livsstil erbjuds stöd för att lämna den kriminella miljön.

Medarbetare ska ha goda kunskaper om kriminalitet och dess konsekvenser.

Rutiner och arbetssätt utvecklas och implementeras i samverkan med socialförvaltningen för att den som vill hoppa av en kriminell livsstil ska få kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.

Förvaltningen samverkar med polis och kriminalvård.

Förväntat resultat

- Barn och unga i eller i riskzon för kriminalitet och missbruk samt dess skadeverkningar tar del av insatser för att lämna ett destruktivt beteende.
- De som vill lämna en kriminell livsstil får stöd till att lämna den kriminella miljön.

- De som vill hoppa av en kriminell livsstil får kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.
- Barn och unga som utsatts för brott får stöd.
- Förvaltningen har ett utvecklat arbete för att förebygga utanförskap, brott och skapa trygghet.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet uppfyllts delvis, en av tre indikatorer har uppfyllts helt, en delvis och en har inte uppfyllts. Bemötandet bland vuxna som haft SIG är nöjda med bemötandet. Barn, unga och vuxna som vill lämna kriminell livsstil får stöd i det. En utmaning är att få till fungerande insatser innan problematiken blivit för avancerad för SIG och/eller MST.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel familjer som fullföljt MST enligt plan	77 %				80 %		2023
Analys MST-teamet har haft uppdrag att arbeta med 35 ärenden under 2023. Av dessa hör 20 till Enskede-Årsta-Vantör, 6 till Södermalm, 6 till Norra Innerstaden (tidigare Östermalm) och 3 som sålts externt. Av dessa har 27 fullföljts och samtliga av dessa visar hel eller delvis måluppfyllelse. Några ärenden har avslutats på grund av att ungdomen behövde placeras.							
 Andel ungdomar som fullföljer SIG enligt planering	45,45 %				75 %		2023
Analys Av de 22 ärendena är det 8 som ännu pågår och 4 ärenden har avslutats i förtid. I 10 ärenden har en positiv beteendeförändring skett. Eftersom flera ärenden ännu pågår kommer resultatet att bli mer positivt.							
  Andel vuxna som fullföljer insatsen Sociala insatsgrupper (SIG) enligt planering	44 %			38 %	35 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla och implementera rutiner och arbetssätt för att de som vill hoppa av en kriminell livsstil får kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.3 Barnets perspektiv är synligt i utredningar och insatser

● Uppfylls helt

Beskrivning

I barnutredningar samt i relevanta vuxenutredningar ska barn synliggöras.

Barn ska få information om bedömningar som genomförts och som de berörs av.

Barn ska få information och komma till tals efter avslutad utredning eller insats.

Barn och/eller föräldrar som är anhöriga informeras om och erbjuds adekvat stöd.

Barn kommer lättare till tals genom olika samtalsmodeller.

Förväntat resultat

- Barn och ungdomar kommer till tals i utredningar.
- Barnkonsekvensanalyser görs vid beslut som rör barn.
- Barn och ungdomar får information och tar del av bedömningar som genomförts i utredningar eller vid insatser som de berörs direkt eller indirekt av.
- Föräldrar och barn får information om anhörigstöd.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet uppfyllts i hög utsträckning då barn kommer till tals och är delaktiga i utredningar och insatser. Information om anhörigstöd behöver utvecklas.

Nämndmål: 1.3.4 Barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning i behov av stöd erbjuds insatser av hög kvalitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom individuellt utformade insatser och i samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett självständigt liv. Kontinuerlig uppföljning görs för att säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. Genom att erbjuda vuxna individuellt anpassad och tillgänglig information är brukare delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Ärendedragningar bidrar till att insatser beviljas på lika grund och utgår från aktuell lagstiftning.

Det hälsofrämjande arbetet inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri utvecklas. Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten.

Förväntat resultat

- Vuxna lever ett självständigt liv.
- Brukare inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri tar del av hälsofrämjande aktiviteter.
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Handläggning utförs rättssäkert och med hög kvalitet i dokumentation.
- Insatser följs upp och leder till brukares individuellt uppsatta mål
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att samtliga aktiviteter är genomförda samt att merparten av det förväntade resultatet bedöms vara uppnått. Brukare har deltagit i hälsofrämjande aktiviteter, och handläggningen och insatserna inom området följs upp regelbundet och visar på dokumentation av god kvalitet och en hög rättssäkerhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kartlägga möjligheten att utöka och utveckla Tur och returs verksamhet och förrehabiliterande insatser	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggning och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla det hälsofrämjande arbetet inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att en av tio indikatorer har uppfyllts helt och åtta delvis. En indikator har inte uppfyllts. Flera indikatorer som uppfyllts delvis ligger mycket nära målvärdet. Genomförda aktiviteter bidrar också till måluppfyllelsen. De två nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt.

Målet bedöms uppfyllt då arbetet ökat möjligheten till ett mer hälsosamt åldrande för seniorer i stadsdelsområdet. Stödet för att bryta social isolering har ökat, fler äldre har möjlighet att delta i aktiviteter genom de öppna mötesplatserna. Hälso- och sjukvårdsinsatserna har utvecklats och flera utbildningsinsatser har genomförts på Kliniskt träningscentrum (KTC) för

omsorgspersonal. En hälso- och sjukvårdsmånad som gav ett ökat fokus och kunskaper i ämnet har genomförts. Egenkontroller visar att äldre som har omsorg i kommunal regi har en aktuell planering och insatser utförda med god kvalitet. Det är fortsatta utmaningar med låg svarsfrekvens på den årliga nationella brukarenkäten och utifrån det kommer en handlingsplan att tas fram. Den låga svarsfrekvensen gör det svårt att dra några generella slutsatser om resultatet. Kontinuiteten inom hemtjänsten behöver öka. Den har ökat något sedan föregående år, men ett fortsatt arbete behöver göras.

Bedömningen i sin helhet är att målet uppnåtts då de två undersökningarna, nationella brukarenkäten samt exploateringsnämndens medborgarundersökning, inte kan utgöra enskild grund för bedömning av målet. Underlaget är litet och ett fåtal har svarat på frågorna, vilket medför att det inte kan ses som statistiskt säkerställt. Därför läggs en större vikt på det arbete som faktiskt utförts under året med bland annat hälsofrämjande arbete samt ökad medicinsk kompetens och bedömningen blir att målet uppnås.

Äldrevänlig stad

Under året har pensionärsrådet fått information om förvaltningens arbete och kommande stadsutveckling i stadsdelsområdet. I det hälsofrämjande arbetet riktat till äldre har verksamheten formats utefter målgruppens synpunkter och önskemål, något som gör att fler tar del av det hälsofrämjande arbetet och på så sätt ökar förutsättningarna för ett hälsosamt åldrande.

De öppna mötesplatserna har erbjudit aktiviteter för att stärka och bibehålla äldres fysiska sociala och psykiska hälsa. Detta ökar möjligheten för äldre att åtnjuta ett självständigt liv med god livskvalitet. Äldre har fått information om aktiviteter som erbjuds genom olika kanaler, såväl digitala som analoga, och det är tydligt hur den enskilde kan kontakta förvaltningen vid behov av stöd. För att nå äldre som lever i ofrivillig ensamhet har en ny tjänst som äldrekoordinator inrättats. Denna har påbörjat ett uppsökande arbete med särskilt fokus på psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet.

Verklighetslabbet och KTC har slagits samman till ett innovationscenter. Här har möten skapats mellan förvaltningen och externa aktörer så som akademien. Ett arbete har genomförts och fortsätter i partnerskap för nya innovativa lösningar så att äldre får en mer självständig vardag och ökad livskvalitet.

För att öka tillgängligheten i stadsmiljön har parkvägar fått ny asfalt, vilket gör dem jämnare att gå på och trappleder har renoverats på flera platser. För att underlätta passagen mot naturreservatet i Rågsved har en gångväg och en spång anlagts från busshållplatsen vid Magelungsvägen in i reservatet. En workshop har genomförts på de öppna mötesplatserna där förvaltningen informerade om parker och skogsområden i stadsdelsområdet.

Trygghet

Genom arbetssättet *Tryggt mottagande* har 59 personer, varav 42 kvinnor och 17 män, fått en möjlighet att bo kvar i ordinärt boende efter sjukhusvistelse. Detta är en markant ökning från 2022 då totalt 22 personer tog del av insatsen. Anledningen till ökningen bedöms vara att arbetssättet under året organiserats i en ny effektivare, närmare och egen organisation. Genom insatsen Tryggt mottagande har korttidsplaceringar kunnat minska och arbetet bedöms bidra

till att nå målet om god hälsa i Agenda 2030.

Kontinuiteten inom hemtjänsten har ökat något. Arbetet med resursteam har fortsatt vilket minskat behovet av timanställd personal och lett till ökad trygghet för den enskilde mottagaren av insatser. Arbetet med att öka kontinuiteten behöver fortsätta utvecklas.

För att minska risken för bedrägerier mot äldre har förvaltningen arbetat med att informera och utbilda om hur den enskilde kan minska risken att utsättas för bedrägerier. Bland annat togs ämnet upp på en trygghetsdag som förvaltningen anordnade för seniorer i samarbete med brandförsvaret och polis.

Hälsofrämjande arbete

En tjänst som äldrekoordinator har inrättats. Denne arbetar uppsökande i syfte att bryta ofrivillig ensamhet och erbjuder hälsosamtal samt samverkar med relevanta aktörer såsom primärvården. Under året har åldersgränsen för det uppsökande arbetet sänkts från 80 till 75 år i syfte att nå ut till fler äldre i behov av stöd i ett tidigare skede.

Tillgänglighet till digital teknik har ytterligare förstärkts genom förvaltningens digitala fixare samt sommarjobbade ungdomar. Den digitala instruktören har under året stöttat 324 seniorer, varav 245 kvinnor och 79 män, genom att delta på möten med pensionärsföreningar, anordna digitalt kafé samt genomföra hembesök.

Som ett led i det fallförebyggande arbetet erbjuder förvaltningen en fixartjänst till invånare över 75 år. Under året har 170 äldre, varav 157 kvinnor och 13 män, fått stöd. Vid hembesök går fixaren igenom förebyggande av fallrisk och brandsäkerhet i hemmet.

Äldre är särskilt utsatta i ekonomiskt tuffa tider. På temat bra och billig mat har en folder tagits fram och delats ut samt en workshop genomförts. Varje vecka erbjuds frukost till seniorer som tränat till självkostnadspris, ett välbesökt event där 15-20 seniorer deltar vid varje tillfälle. Biståndshandläggare och omsorgspersonal inom hemtjänst har utbildats i mat och måltider för att öka kunskapen i ämnet samt för att insatserna ska bli mer personcentrerade med näringsriktiga och hållbara måltider. Arbetet bidrar till målet om ingen hunger i Agenda 2030 genom att det bidrar till minskad undernäring hos äldre.

Förvaltningens öppna mötesplatser har erbjudit en plats att mötas på under årets alla månader där sociala aktiviteter så som julgransplundring, alla-hjärtansdag, våffelfest, semmeldag, påskfirande, valborg, midsommar, kräftkalas, höstfest, jul- och nyårsfirande genomförts. I snitt har cirka 113 män och 323 kvinnor varje vecka besökt de öppna mötesplatserna, detta är en kraftig ökning från 2022 då cirka 37 män och 131 kvinnor besökte mötesplatserna i snitt per vecka. Bland annat har under sommaren elva fullbokade bussturer arrangerats där 460 seniorer, varav 366 kvinnor och 94 män, deltagit. En vän- och singelresa har också genomförts, där seniorer hade möjlighet att möta nya bekantskaper.

Hälso- och sjukvård

För att öka den medicinska kompetensen har 536 medarbetare inom och utanför förvaltningen genomfört praktisk träning på KTC inom olika ämnen så som hjärt- och lungräddning, vitalparametrar, kost och nutrition och basala hygienrutiner. Under året har KTC fått medial uppmärksamhet samt tagit emot flera studiebesök. Det har bland annat varit inslag i nationella

nyhetstidningar, tv samt ministerbesök.

En hälso- och sjukvårdsmanad genomfördes under våren för att vidareutveckla och höja kompetensen. Utifrån olika teman såsom fallprevention, palliativ vård, demenssjukdom och nutrition deltog 176 medarbetare, studenter och läkare på olika aktiviteter.

Det har varit en ökad efterfrågan på korttidsplatser från andra stadsdelsförvaltningar och kommuner. Därför utökade förvaltningen i början av året antalet platser på Högdalens vård- och omsorgsboende från 16 till 18 platser. Korttidsboendet ges exempelvis som insats till enskilda med omfattande medicinska behov efter utskrivning från slutenvård eller som tillfällig avlastning för anhöriga.

Samverkan

För att minska ofrivillig ensamhet hos seniorer har en samverkansgrupp, *Tillsammans mot ensamhet*, skapats tillsammans med Svenska kyrkan, biblioteken, fastighetsvärdar, Högdalens simhall och Dalens sjukhus. En vecka arrangerades där bland annat en singelresa genomfördes i samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning. Även torgmöten och föreläsningar har erbjudits.

En överenskommelse kring *God och nära vård* som har tagits fram tillsammans med primärvårdsrehab och hemsjukvården. Det råder fortsatta utmaningar i samverkan med regionen kring utskrivningsprocessen från sjukhus.

Förvaltningen deltar i ett projekt som Karolinska Institutet (KI) genomför 2023-2025 som syftar till att utveckla en hållbar samarbetsorganisation mellan KI och kommuner för att säkra en högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning. I längden bidrar projektet till att säkerställa kompetensförsörjning.

I maj stod KTC värd för den första nätverksdagen i Sverige om klinisk simulering för kommunal hälso- och sjukvård. Syftet var att lyfta vikten av simulering och praktisk träning inom kommunal hälso- och sjukvård.

Trygg senior och införandet av säkra digitala möten har avslutats. Projektet har bidragit till införandet av Säkra digitala möten i Stockholms stad.

Kompetensutveckling

Förvaltningen är, tillsammans med Farsta och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar, del i ett projekt som är delfinansierat av Europeiska socialfonden om att stärka kompetensen för omsorgspersonal. Medarbetare får stöd att uppnå formell kompetens som undersköterska samt språkstärkande utbildning som integrerar språk och yrke för mer hållbara och långsiktiga kunskaper i det svenska språket. En modell för validering av medarbetares kunskaper kommer även göras inom ramen för projektet. Projektet, som leds av arbetsmarknadsförvaltningen, inleddes i september 2023 och pågår i tre år.

Legitimerad personal har genomfört en utbildning i ledarskap och handledning i syfte att ge legitimerad personal verktyg att stödja övrig omsorgspersonal i sitt arbete. Samtliga chefer inom äldreomsorgen har genomgått en utbildning i salutogent ledarskap. Utbildningen skapar ökade förutsättningar för att implementera det salutogena förhållningssättet i verksamheterna. Genom utbildningen har cheferna fått kunskap om vikten av att arbeta för begriplighet,

hanterbarhet och ökad känsla av meningsfullhet, såväl hos den enskilda medarbetaren som för brukaren.

Innovation och nya arbetssätt

Möten över generationsgränser har skapats genom att ungdomar har besökt särskilda boenden under helger och under skollov har unga feriearbetat på särskilda boenden. Öppna förskolan har samarbetat med Stureby vård- och omsorgsboende och med Hälsöfrämjande enheten där det erbjuds sång, målning, träning och fika till deltagare. Många deltagande föräldrar från Öppna förskolan går på SFI och får även chans att träna språk genom samtal och sång tillsammans. Schackturneringar som avslutats med gemensamma måltider har genomförts mellan seniorer och ungdomar.

Projektet *SeeWound* där sårytan vid trycksår mäts med hjälp av artificiell intelligens (AI) har genomförts på Högdalens vård- och omsorgsboende. Resultatet visar att AI ger bättre möjligheter att optimera läkningsprocessen vilket ökar livskvaliteten för den äldre samt ger minskade kostnader. Projektet med falldämpande innovationer PRO SAFE, i syfte att minska risken för höftledsfrakturer, har börjat testa en prototyp av bland annat falldämpande golv. En höj- och sänkbar toalettstol har installerats på Verklighetslabbet i ett samverkansprojekt med Axla Care AB och Micasa. Syftet är att undersöka om toalettstolen kan bidra till ökad självständighet för äldre och en bättre arbetsmiljö för personal.

Nationella minoriteter

Aktiviteter har erbjudits äldre som tillhör nationella minoriteter i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck och Södermalm. Bland annat har det anordnats karaoke/allsång och caféverksamhet, vilket varit välbesökt. I samverkan med Södermalms stadsdelsförvaltning har förvaltningen utökat aktiviteter på minoritetsspråk, såsom samiska kaféer. Tillhör den äldre en nationell minoritetsgrupp, och biståndshandläggare identifierar det vid utredning, har information getts om att den enskilde har rätt till myndighetsutövning och äldreomsorg på sitt språk.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har arbetat med att insatser för äldre ska vara tillgängliga och att det ska vara enkelt att få information om äldreomsorg. Många äldre får problem med balans, hörsel och syn. De öppna mötesplatserna är tillgängliga och erbjuder ett varierat utbud för att även personer med olika typer av funktionsnedsättningar ska kunna delta.

Verksamhetsförändringar

Efterfrågan på lägenheter i servicehus har de senaste åren minskat såväl inom förvaltningen som i staden. Utifrån låg efterfrågan och ett stort behov av renovering av fastigheten har ett beslut tagits om att avveckla Rågsveds servicehus. Enskede Nya servicehus har utifrån en lägre beläggning planerat att erbjuda hemtjänstinsatser till närliggande seniorboende. På det sättet kan förvaltningen undvika avyttring av personal.

För att kunna göra en stabil och långsiktig planering avseende boenden för äldre inom stadsdelsområdet har nämnden beslutat att återta Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende samt demensdagvård Solrosen i egen regi. Återtagandet sker i början av 2024.

Goda exempel

Ökad andel män som besöker gymmen på de öppna mötesplatserna

Var tredje man över 77 år uppger att de har besvär av ångest och för män över 85 år finns de högsta suicidtalerna. Mötesplatserna fångar upp och stöttar personer som lider av ensamhet och psykisk ohälsa. Män har varit underrepresenterade på mötesplatserna och utifrån detta har riktade aktiviteter till män genomförts. Bland annat har fler seniora män som volontärer rekryterats, flerkulturaktiviteter erbjudits samt öppettiderna på gymmen utökats. Efter detta har bland annat mäns besök till gymmen ökat med 267 procent jämfört med 2022, från 892 till 2384 besök. Kvinnors besök ökade under samma period från 1994 till 2981. Arbetet bidrar till målet om jämställdhet i Agenda 2030.

Kvalitetssamordnare hemtjänst

Stureby hemtjänst har tagit fram en arbetsmodell där en kvalitetssamordnare har utfört egenkontroll kopplat till brukarens påverkan och delaktighet. Detta genom hembesök alternativt telefonsamtal samt kontinuerliga uppföljningar. Resultatet i frågan "Andel nöjda omsorgstagare" i den nationella brukarundersökningen ökat med 14 procentenheter sedan 2022, vilket till stor del tros bero på det nya arbetssättet.

Nollvision undernäring hos äldre

Under hösten har en samverkan med regionen och två hemtjänstgrupper drivits inom ramen för projektet i syfte att i ett tidigt skede identifiera brukare med risk för undernäring. Resultatet visar att grupperna blivit bättre på att identifiera personer i risk i ett tidigare skede och därmed kan dessa personer få ett bättre stöd snabbare. Projektet pågår mellan 2019 till 2024.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	84 %	82 %	86 %	83 %	87 %	87 %	2023
Analys	Utfallet ligger nära årsmålet och har förbättrats något sedan 2022. Svarefrekvensen har ökat med närmare 2 procentenheter till 57,2 procent sedan föregående år. Deltagandet på brukarundersökningen behöver öka, riktade insatser planeras därför. Ett arbete har påbörjats med hur personal kring bemötande samt ökad delaktighet i syfte att stärka den enskilde till att påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten utifrån ramtid.						
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	78 %	86 %	73 %	67 %	79 %	79 %	2023
Analys	Utfallet ligger mycket nära årsmålet, endast en procentenhet ifrån, och har förbättrats betydligt sedan 2022. Svarefrekvensen har minskat till 36,8 procent från 40 procent sedan föregående år. Deltagandet på brukarundersökningen behöver öka, och riktade insatser planeras i syfte att öka deltagandet och få ett mer rättvisande resultat. För att skapa mening och delaktighet används bland annat inskrivningssamtal, teammöten, uppföljning av genomförande- och hälsoplaner samt levnadsberättelser. Allt detta görs tillsammans med brukaren och vid behov med brukarens närstående/företrädare. Ett arbete med att öka delaktigheten i livets slut pågår i syfte att få vården och omsorgen i livets slut mer personcentrerad. Det är en viss skillnad hur mäns och kvinnors upplevelse, detta har varierat mycket mellan åren 2020 till 2023 då fler kvinnor än män tidigare år upplevt att de kan påverka hur hjälpen utförs. Utifrån detta går det inte att dra några generella slutsatser om resultatet.						

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	67 %				70 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet ligger nära årsmålet. Resultatet kommer från exploateringsnämndens medborgarundersökning som genomfördes under hösten 2023. Totalt har 103 personer av totalt cirka 13 000 invånare, 65 år eller äldre, besvarat frågan. Hälften av respondenterna har svarat "vet ej/jag har aldrig sökt information". Förvaltningen har flera mötesplatser för äldre, och samverkan sker även med föreningsliv, bostadsbolag och privata aktörer. Information om förvaltningen och dess verksamheter sprids via media, sociala medier samt på olika hemsidor. Viss information och kontaktvägar till äldreomsorgen sprids genom samverkan med bland annat primärvården. Genom den nytillträdda äldrekoordinatören har ett uppsökande arbete inletts, där bland annat informations spridning ingår. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	64 %				65 %	65 %	2023
Analys Utfallet ligger mycket nära årsmålet. Resultatet kommer från exploateringsnämndens medborgarundersökning. Förvaltningen arbetar aktivt med att sprida information om hjälp och stöd som finns att få för äldre invånare. Äldrekoordinatören arbetar uppsökande och stöttar enskilda i behov av stöd att ansöka om detta. Samverkan finns med en rad aktörer som möter äldre så som vårdcentraler, bostadsbolag, trossamfund med flera. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	66 %				70 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet ligger nära årsmålet. Resultatet kommer från exploateringsnämndens medborgarundersökning. I stadsdelsområdet finns åtta mötesplatser och arbetet är väl förankrat och utvecklat. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	66 %				70 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Resultatet ligger nära årsmålet och kommer från exploateringsnämndens medborgarundersökning. Vid förvaltningens mötesplatser har det genomförts många olika ledarledda motionspass och aktiviteter. Andelen äldre som besöker förvaltningens öppna mötesplatsernas gym har ökat markant. En samverkan finns mellan stadsdelsförvaltningen och idrottsförvaltningen. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	91 %	94 %	93 %	93 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	84 %	82 %	85 %	84 %	86 %	86 %	2023
Analys Utfallet är nära årsmålet och endast två procentenheter ifrån. Svarefrekvensen har ökat med närmare 2 procentenheter till 57,2 procent sedan föregående år. Deltagandet på brukarundersökningen behöver öka, och riktade insatser planeras i syfte att öka deltagandet och få ett mer rättvisande resultat. Äldreomsorgens egna individuppföljningar visar att 93 procent inte är missnöjda med sin omsorg. Arbetet med synpunkter håller på att vidareutvecklas för att öka nöjdheten. En utbildningsinsats av personal pågår, vilket antas leda till en ökad kvalitet på insatser och ökad nöjdhet hos den enskilde.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	75 %	79 %	73 %	75 %	82 %	82 %	2023
Analys Svarsfrekvensen har minskat till 36,8 procent från 40 procent sedan föregående år. Deltagandet på brukarundersökningen behöver öka, riktade insatser planeras i syfte att öka deltagandet och få ett mer rättvisande resultat. Ett arbete med att öka delaktigheten och på så sätt nöjdheten pågår, bland annat genom delaktighet i uppförandet och uppföljningen av genomförandeplaner.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,3			12,48	10	Max 10 personer	2023
Analys Arbetet med att öka kontinuiteten pågår fortlöpande, bland annat genom att hemtjänsten har ökat grundbemanningen för att minska andelen timanställda. En översyn av de geografiska områden som medarbetare bemannar har påbörjats. Det genomförs dagliga kontroller av kontinuiteten så att personal och brukare är optimalt samplanerade. Det finns flera utmaningar i arbetet, till exempel brukare med höga insatsnivåer som ofta har dubbelbemanning. Det är då svårt att få ner antal medarbetare den enskilde möter. Kontinuiteten, exkluderat dubbelbemanning, är god. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							

Nämndmål: 1.4.1 Äldre invånares ansökan om bistånd handläggs med hög kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldre invånare får kunskap om stöd och hjälp genom lättillgänglig information via bland annat tryckt information, sociala media och öppna mötesplatser. Kontaktcenter Äldre direkt är känd för den äldre som första kontaktväg med biståndshandläggaren.

Äldre som har ett biståndsbeslut får en särskild utsedd handläggare. Tydlig handläggningsprocess stödjer rättssäker biståndsbedömning och beslut utifrån stadens riktlinjer. Biståndshandläggares kompetens säkerställer att hänsyn tas till utsatta grupper. Äldre invånare ges alltid möjlighet att vara delaktig i handläggningen exempelvis genom att säkerställa samtycke och kommunikering vid en eventuell överklagan. Ett salutogent och hälsofrämjande arbetssätt präglar myndighetsutövningen.

Förväntat resultat

- Äldre invånare vet vart de ska vända sig för att få hjälp och stöd.
- Det är lätt att komma i kontakt med biståndshandläggare.
- Ansökan om insatser handläggs rättssäkert, likställigt och jämställt.
- Vid utredning och bedömning av behov tas särskild hänsyn till hög ålder, oro och ensamhet.
- Den enskilde har hög delaktighet i handläggningen av bistånd.
- Handläggningen utgår från ett salutogent förhållningssätt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen bygger på att förväntat resultat har uppnåtts och att indikatorn uppfylls.

Kvalitetsgranskningar och egenkontroller visar att handläggningen från ansökan till beslut har genomförts med hög delaktighet och respekt för den enskildes vilja. Ett särskilt fokus har legat på äldre med demens och psykisk ohälsa, äldre som upplever relationsvåld, äldre som riskerar avhysning eller av annan orsak är särskilt utsatta. Beställarenheten för äldre har fått utmärkelsen Stjärnmärkning med diplom från Svenskt demenscentrum, vilket bidrar till att utveckla arbetet för personer med demens och kognitiv svikt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare med hemtjänstinsatser där uppföljning genomförts inom ett år efter fattat beslut	57,1 %				50		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							

Nämndmål: 1.4.2 Insatser till äldre invånare är av hög kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Den äldre är delaktig i upprättande av genomförandeplan som alltid är aktuell. Genom god personalkontinuitet, när och hur insatser utförs samt gott bemötande uppnås hög nöjdhet. Via teambaserat arbetssätt är den äldres situation och behov i fokus. Alla äldre med insatser har en fast utsedd omsorgskontakt.

Rätt till daglig utevistelse samt sociala aktiviteter för äldre på vård- och omsorgsboenden säkerställer en vardag med hög livskvalitet. Ett salutogent och hälsofrämjande förhållningssätt kännetecknas av ambitionen att identifiera och stärka individens egna resurser samt att öka delaktighet och tilltro till den egna förmågan.

Förväntat resultat

- Äldre invånare påverkar sin omsorg och dess innehåll.
- Äldre invånare är nöjda med hur insatserna utförs samt upplever trygghet.
- Äldre på särskilda boenden har en vardag med hög livskvalitet.
- Vård- och omsorgsarbetet utgår från ett personcentrerat salutogent förhållningssätt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen bygger på att förväntat resultat uppnåtts, att planerade aktiviteter har genomförts och att de två indikatorerna har

uppnått.

Ett förbättringsarbete har under året pågått kring social dokumentation hos utförarverksamheterna, vilket har bidragit till att andelen aktuella genomförandeplaner som utgår från den enskildes behov har ökat. Den palliativa vården har stärkts i syfte att ge en god omvårdnad i livets slutskede.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som har en aktuell genomförandeplan som utgår från individens behov	94,1 %				90 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
 Andel äldre som upplever utbudet av hälsofrämjande aktiviteter som meningsfullt	83,33 %				80		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra dialogcaféer med ett aktuellt hälso- och sjukvårdstema med patientansvarig läkarorganisation i medverkan med brukare och närstående	2023-01-01	2023-12-31	
 Samverka med idrottsnämnden och kulturnämnden för att erbjuda äldre invånare riktade hälsofrämjande aktiviteter	2023-01-01	2023-12-31	
 Utredda förutsättningar för en stärkt samverkan med civilsamhället, bostadsbolag och regionen i syfte att nå fler ensamma äldre och äldre med psykisk ohälsa	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.4.3 Hälso- och sjukvårdsinsatser till äldre är av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Rehabiliterande insatser fortsätter att utvecklas genom stärkt samverkan med sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Tillförlitlig informationsöverföring säkerställs genom LifeCare. Kliniskt träningscentrum (KTC) säkerställer att den medicinska och kliniska kompetensen ökar genom utbildning.

För att följa och utveckla kvaliteten i arbetet analyseras resultat från kvalitetsregistren.

Förväntat resultat

- Den äldres individuella behov är i fokus.
- Informationsöverföring mellan förvaltningen och Region Stockholm fungerar väl.

- Medarbetarens medicinska kompetens har ökat.
- Samarbetet med patientansvarig läkarorganisation har utvecklats. Fokusområden är palliativ vård och läkemedelsgenomgångar.
- Ett personcentrerat hälsofrämjande förhållningssätt genomsyrar arbetet för att förebygga ohälsa hos äldre.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen bygger på att förväntat resultat har uppnåtts, att planerade aktiviteter har genomförts och samtliga fem indikatorer uppnåtts.

Genom bildandet av den nya enheten Hälso- och sjukvård och utvecklingsenheten har hälso- och sjukvårdsuppdraget stärkts. Enhetens arbete bidrar även till att stärka innovativa arbetsätt genom arbetet på Innovationscenter där förvaltningen deltar i flera olika utvecklingsprojekt med universitet och högskolor. KTC har gett ökade möjligheter till verksamhetsnära utbildning för omsorgspersonal som stärkt sina kunskaper i arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare på särskilda boenden som erbjudits munhälsobedömning	98,77 %				90 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
 Andel brukare på särskilda boenden som har en aktuell hälsoplan utifrån behov	95,65 %				90 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
 Andel brukare på särskilda boenden som har en aktuell rehabiliteringsplan utifrån behov	97,58 %				90 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
 Andel brukare som har en genomförd läkemedelsgenomgång	100 %				100 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
 Andel brukare som har en nattfasta på elva timmar eller lägre	90,76 %				80 %		2023
Analys Resultatet finns inte uppdelat på kön.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ge varje brukare en individuell bedömning utifrån ADL, fall, undernäring och trycksår samt årlig läkemedelsgenomgång och omvårdnad i livets slutskede enligt "Rutinerna för den äldres hälsa och välbefinnande"	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Genomföra en temamånad i maj om hälso- och sjukvård	2023-01-01	2023-05-31	
✓ Genomföra en temavecka om kost och nutrition samt palliativ vård under hälso- och sjukvårdsmånaden	2023-01-01	2023-05-31	
✓ Öka kunskapen om basala hygienrutiner och smittskyddsarbete i verksamheten	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att tre av fem indikatorer uppfyllts helt, en har uppfylls delvis och en har inte uppfyllts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt.

Samverkan med civilsamhället har stärkts genom att nå ut med kultur och idrott till fler invånare vilket bidragit till att fler haft möjlighet till en aktiv fritid i enlighet med de globala målen i Agenda 2030 om jämställdhet och minskad ojämlikhet. Förvaltningen har samverkat med externa aktörer och arbetat för fler riktade insatser till målgruppen.

Öppna verksamheter för barn och unga

Under året har alla öppna förskolor erbjudit minst en kulturupplevelse med en extern kulturaktör. Den 24 maj anordnades även Öppna förskolans dag i Dalen där alla sex öppna förskolor deltog. Det bjöds på sångstund, fika, grillning och även teater vilket uppskattades av besökare. Antal besökare var 127 barn och deras föräldrar. Stadsdelsmammor och brobyggare har genomfört två utflykter, en till Skansen och en till Vasamuseet.

Pedagoger har även strävat efter att fånga upp kulturella kompetenser hos besökare och använda det i Öppna förskolans ordinarie verksamhet.

Med stöd av statsbidrag för arbetet med nationella minoriteter har två teaterföreställningar på finska genomförts på Öppna förskolan i Stureby.

Fritidsgårdarna har erbjudit nya och kreativa aktiviteter tillsammans med och för ungdomarna. Aktiviteterna har både erbjudits i egen regi men även genom samverkan med idrottsförvaltningen, föreningar och kulturskolan. Alla fritidsgårdar har haft ledarledda aktiviteter. Genom skolbesök och ökad närvaro i sociala medier med vecko- och månadsprogram har fritidsgårdarna lyckats nå nya besökare. Sammanlagt har 32 ledarledda kulturaktiviteter och 58 idrottsaktiviteter genomförts på fritidsgårdarna. Det totala antalet ledarledda aktiviteter har ökat jämfört med 2022. Även ansökningar om kulturstöd för unga

har ökat. Samverkan med föreningar pågår, men kan utvecklas ytterligare.

Under våren beviljades ytterligare ansökningar om stöd till ungas egna kulturprojekt via kulturförvaltningen. Bland annat har ungdomsdisco och tävlingar planerats och genomförts av ungdomar.

Parklekarna har haft 205 ledarledda aktiviteter, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. Många förslag på aktiviteter kommer in genom den digitala förslagslådan och leds av besökare i parkleken vilket har ökat antalet deltagare. Samverkan med föreningar har också ökat. Ett exempel är fotbollsturnering tillsammans med idrottsförvaltningen och Rågsveds IF.

Föreningsbidrag och idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Förvaltningen har haft två informationsträffar inför ansökan om föreningsbidrag för verksamhetsår 2024. Vid träffarna har föreningar fått information om bland annat ansökningsförfarandet, krav för att söka bidrag och redovisning av beviljade bidrag. Föreningsbidrag för verksamhetsår 2024 beslutades av nämnden i december 2023. Beviljade bidrag för verksamhetsåret 2022 har följts upp.

Förvaltningen har tecknat två nya överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) under året, en med Nya Rågsveds Folkets Hus och en med Convictus. Två IOP:er har förlängts till 2024. Avtalet med Stacken har löpt ut och ingen ny IOP har tecknats. En översyn av IOP:er som löper ut under 2024 har påbörjats. Överenskommelserna syftar till att komplettera och stärka förvaltningens arbete i stadsdelsområdet. Under våren har förvaltningen även följt upp de IOP:er som nämnden hade under 2022 och bedömer att de överlag har gett goda resultat.

Snösätra kulturplats

Ett samarbetsavtal och ett arrendeavtal har tecknats med organisationen Kulturkvarter Snösätra, vilket är ett led i att förverkliga inriktningen om att Snösätra ska vara en aktörsdriven kulturplats. Genom avtalen har verksamma kulturutövare fått ökad rådgivning över platsen och större möjlighet att forma kulturinnehållet. Förvaltningen har fortsatt verka för trygghet och säkerhet i Snösätra via den trygghetssamordning som är etablerad med andra förvaltningar och polisen. De inrapporterade ordningsstörningarna har minskat jämfört med i fjol. Projektet Kulturplats Snösätra avslutas i samband med verksamhetsberättelsen och en särskild slutrapport kommer att delges nämnden.

Högdalstopparna

Förvaltningen har bistått idrottsnämnden och exploateringsnämnden i deras uppdrag om att utreda hur Högdalstopparna kan utvecklas till ett attraktivt och öppet friluft- och rekreationsområde. Arbetet har resulterat i en promemoria som presenterades för idrottsnämnden och exploateringsnämnden i december.

Kultur i det offentliga rummet

Förvaltningen har på flera sätt underlättat för kulturen att ta plats i det offentliga rummet. Förutom arbetet i Snösätra har förvaltningen samarbetat med Remakebolaget, Ellevio och fastighetsägarföreningen i Rågsved kring mosaikkonst och med Kulturskolans Unga berättar

kring fågelholkar och tunnlar.

Spontanidrottsytor

Förvaltningen har fortsatt att utveckla och underhålla stadsdelsområdets spontanidrottsytor, till exempel har Bäckahagens multisportarena fått nytt konstgräs. Enligt årets medborgarundersökning är 80 procent av invånarna i stadsdelsområdet nöjda med möjligheten att utöva spontanidrott i Stockholm. Kvinnor är mer nöjda än män. Resultatet är en förbättring med fem procentenheter jämfört med i fjol och ligger väl i linje med hur invånarna har svarat i staden som helhet.

Goda exempel

Kulturombud

Förvaltningen har kulturombud som har i uppdrag att söka efter kostnadseffektiva kulturupplevelser och ansöka om medel. Detta bidrar till att hålla ökat fokus på kultur inom verksamheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	85	88 %	83 %	81	75 %	75 %	2023
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	56	56 %	55 %		77 %	77%	2023
Analys Årsmålet på 77 är högt satt, och ingen stadsdelsförvaltning uppnår årsmålet. Förvaltningen ligger på samma nivå som de flesta andra förvaltningar. Fritidsgårdar erbjuder kulturaktiviteter.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	80 %	75 %	69 %	76 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	81 %	78 %	84 %	71 %	77 %	77%	2023
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	62 %	66 %	57 %	57 %	66 %	66 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats jämfört med 2022. Årsmålet uppnås för pojkar, medan resultatet för flickor ligger strax under målet. Förvaltningen samverkar med civilsamhället, idrottsföreningar och idrottsförvaltningen i syfte att fler unga ska vilja delta i föreningsliv.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösåtra	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har inte varit delaktig.			
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	
Analys Förvaltningen har varit delaktig, men är inte rapporteringsskyldig.			

Nämndmål: 1.5.1 Invånarna i stadsdelsområdet har tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det ska finnas tillgång till ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som alla kan delta i utifrån sina förutsättningar. Förvaltningen ska skapa fler kulturella upplevelser i stadsdelsområdets offentliga miljöer. Invånare ska ha inflytande över idrottsutbudet genom ökad dialog.

Förvaltningen ska samverka med civilsamhället, idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen för att erbjuda ett utökat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i stadsdelsområdet. Förvaltningen ska även samverka med föreningar som erbjuder aktiviteter för nyanlända, exempelvis i närheten av genomgångsbostäder.

Föreningsbidrag ska fördelas till lokala föreningar som uppfyller kraven. Föreningar som får stöd av stadsdelsnämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.

Förväntat resultat

- Förvaltningen stödjer lokala föreningar som erbjuder barn och unga en aktiv fritid.
- Alla barn och unga i stadsdelsområdet har möjligheter att idrotta.
- Fritidsaktiviteter erbjuds nyanlända barn och unga.
- Stadsdelsområdet har en god tillgång av spontanidrottsytor.
- Barn och unga möter och provar olika former av kultur och skapande i förvaltningens öppna verksamheter.
- Det finns ett ökat antal kulturella upplevelser i stadsdelsområdets offentliga miljöer.
- Föreningsklimatet är bra och samarbetet med civilsamhället har utvecklats.
- Förvaltningen ger ett ökat stöd i lokala föreningars arbete med att nå ökad demokrati, hälsa

och integration.

- Föreningslivet och civilsamhället i stadsdelsområdet har goda möjligheter till möten och kulturaktiviteter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnåtts i hög utsträckning samt att två av tre aktiviteter har genomförts som planerat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra två informationsträffar inför ansökan om föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	
! Informera civilsamhället om förebyggande insatser på Medborgarkontoret	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har inte genomförts. Civilsamhällsaktörer som deltar i nätverket Vårt Rågsved har fått information om förebyggande insatser under fyra olika tillfällen i samband med nätverksträffar. Aktiviteten har inte genomförts men kommer genomföras 2024.			
✓ Reglera formerna för en aktörsdriven kulturplats i Snösätra	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på en analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Tre av kommunfullmäktiges fyra mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Det mål som har uppfyllts delvis är *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*.

Stadsdelsnämnden har formulerat fyra nämndmål som alla bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning*. Förvaltningen bedömer att tre av nämndmålen uppfyllts helt och ett delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen

grundar sig bland annat på att två indikatorer uppfyllts helt och en delvis. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt. Energianvändningen har minskat sedan i fjol, liksom klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider. Arbetet med matavfallsinsamling till alla verksamheter fortsätter. Förvaltningen har fortsatt plantera träd och annan växtlighet i växtbäddar av biokol.

Arbete utifrån Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och handlingsplan för ett fossilfritt Stockholm 2040

Förvaltningen har fortsatt att arbeta mot målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen, vilket bland annat handlar om att minska städers miljöpåverkan och skapa säkra, tillgängliga och inkluderande grönområden.

Förvaltningens ledningsgrupper har informerats om stadens plaststrategi som är en del av handlingsplanen för hållbar plastanvändning. I samarbete med miljöförvaltningen och serviceförvaltningen har inköpsstatistik av flergångsartiklar tagits fram och analyserats. Statistiken visade inköpsvolymen av olika engångsartiklar i plast. Det ledde till en aktivitet i verksamhetsplanen 2024 där arbete med att minska inköpsvolymen av engångshandskar samt andelen inköp av engångshandskar i PVC har påbörjats. Arbetet för att minska engångsartiklar och att välja bättre material för hälsa och miljö kopplar både till stadens Plaststrategi samt miljöförvaltningens vägledning Hållbar vård och omsorg. Förutom inköp ses även användning och avfallshantering över för att öka resurseffektiviteten.

En lokal rutin för stadens återbrukscentrum Stocket har tagits fram och förmedlats i verksamheterna i syfte att minska konsumtionen av nya möbler.

Information om energibesparingsåtgärder har spridits, dels genom den digitala utbildningen Hållbara kontor och dels genom kommunikationsinsatser om hur kyla och värme bäst används i verksamheternas lokaler. Anpassningar har vidtagits för att nå stadens mål med att minska energiförbrukningen. De som arbetar i storkök har erbjudits att gå Energicentrums utbildning i hur man sparar energi i storkök. Energiförbrukningen har minskat jämfört med föregående år.

Förvaltningen har arbetat vidare med att stärka ekologiska värden i parker, naturområden och i stadsdelsområdets tre naturreservat.

I samarbete med trafikkontoret har förvaltningen fortsatt arbetet med Grönare Stockholm kopplat till åtgärder i stadsdelsområdets parker och naturmarker. Invånare har uppmuntrats till stadsodling.

I somras utfördes elcykel-demonstrationer vid förvaltningshuset för att motivera medarbetare att välja elcykel för tjänsteresor istället för mindre klimatvänliga fordon. Demonstrationen gjordes i samband med att förvaltningens reseriktlinjer kommunicerades. Insatserna är del av arbetet mot målen om ett fossilbränslefritt Stockholm innan 2040 och en fossilbränslefri organisation innan 2030.

En plan har arbetats fram i syfte att förbättra utfallet på indikatorn om inköp av ekologiska livsmedel och måltider. Verksamheter inom förskola och äldreomsorg har mätt sitt matsvinn i syfte att minska det. Resultatet på vård- och omsorgsboendena har varierat mellan olika mätningar men har sedan år 2021 minskat. Matsvinnet inom förskolan har minskat sedan

föregående år.

Klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Förvaltningen har fortsatt implementera handlingsplanen för klimatanpassning. Det handlar bland annat om att fortsätta arbetet med riskanalyser och bidra till att stärka stadens motståndskraft vid skyfall och värmeböljor.

I syfte att minska risker för översvämning vid kraftiga regn, har förvaltningen återställt ett antal diken på Enskedefältet och därigenom minskat överbelastning på befintliga dagvattenledningar.

Hårdgjorda ytor som är lämpliga att göra om till grönytor har identifierats i syfte att öka den biologiska mångfalden och bidra till skyfallshantering. Endast ett fåtal platser identifierades och en av dem har nu ställts om från tidigare förskola/förskolegård i Enskede till ängsyta.

För att skydda förskolebarn och pedagoger mot hetta sommartid har tre förskolegårdar fått nya solskydd.

Förvaltningen har planterat träd och annan växtlighet i växtbäddar av biokol, bland annat för att motverka värmeöar i stadsdelsområdet.

Sex möjliga platser för installation av dricksvattenfontäner har identifierats vid populära platser i stadsdelsområdets parker.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	86 %			77 %	100 %	100 %	2023
Analys Förvaltningar har parklekar som har svårt att få till matavfallsinsamling eftersom SVOA inte har möjlighet att ta sig fram på parkvägarna för hämtning. Arbetet pågår med att hitta lösningar för källsortering där matavfall ingår. Förvaltningen kommer att beställa sorteringskärl till andra verksamheter i början av 2024 vilket kommer att höja utfallet.							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,4 kg CO2 per kg livsmedel			1,5 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	2,5 GWh			2,6 GWh	2,8 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har deltagit i arbetet men är inte rapporteringsskyldig.			
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har inte deltagit i arbetet.			

Nämndmål: 2.1.1 Verksamheterna är energi- och resurseffektiva och har en bra avfallshantering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska vidta åtgärder för att minska energianvändningen i verksamhetslokalerna.

Förvaltningen ska arbeta för att minska den negativa klimatpåverkan från livsmedelskonsumtion och för att verksamheterna ska ha möjlighet att sortera och återvinna sitt avfall.

Förväntat resultat

- Energianvändningen minskar i förhållande till verksamheternas omfattning.
- Förvaltningens verksamheter sorterar och återvinner matavfall, där så är möjligt.
- Förvaltningens verksamheter sorterar och återvinner avfall.
- Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet har uppnåtts, att indikatorn uppfyllts samt att planerade aktiviteter är genomförda. Verksamhetslokalernas energianvändning har minskat i jämförelse med förra året. Regelbundna kommunikationsinsatser har genomförts om hur man reglerar värme och kyla i förvaltningens lokaler på ett mer energieffektivt sätt. De flesta verksamheter källsorterar och återvinner matavfall där det är möjligt, och platser för källsorteringskärl i både parker och parklekar har undersökts. Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider har minskat från föregående år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel koldioxidekvivalenter (kg CO2e) på den gemensamma lunchmatsedeln i förskolan	0,31 kg CO2e			0,32 kg CO2e	0,4 kg CO2e		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Informera förvaltningens ledningsgrupper om stadens plaststrategi för vidare implementering i verksamheterna	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Mäta matsvinn i förvaltningens vård- och omsorgsboenden	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Mäta matsvinn inom förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Se över om det finns hårdgjorda ytor som är lämpliga att göra om till grönytor	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla lokala rutiner för användning av stadens interna återbrukscentrum, Stocket	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på de åtgärder som är vidtagna under året och på att nämndmålet har uppfyllts. En utmaning har varit att trots att förvaltningen har planterat fler träd än i fjol, vilket var målet, så har ändå fler träd behövts fällas. Det beror bland annat på almsjuka.

Naturvårdande insatser och åtgärder för biologisk mångfald

Förvaltningen har inom ramen för medel för biologisk mångfald gallrat sly, friställt tallar, tillskapat depåer för död ved och anlagt holkar för fåglar och insekter i Bildhuggarparken i Årsta. I Årstaskogen har tre kattuggleholkar satts upp och Rågsveds naturreservat har fått nya mulmholkar och häkningsplattformar.

Ängsytor

Förvaltningen har utökat ytor för slåtteräng i Enskede, Årstaskogen, Rågsveds naturreservat och delvis utmed Örbyleden. Inom ramen för beviljade medel för biologisk mångfald har förvaltningen även ställt om till slåtter vid Skogskyrkogården, anlagt sandblottor samt planterat träd i Vårflodsparken.

Trädplantering

Förvaltningen har planterat träd i växtbäddar med biokol för klimatinvesteringsmedel. Fler träd har planterats jämfört med i fjol men antalet fällda träd var fler än planterade träd, vilket

till stor del beror på almsjuka. Dessutom har någon eller några sågat ner fjorton nyplanterade träd i stadsdelsområdet och ännu fler runtom i söderort, vilket innebär en betydande kostnad för berörda förvaltningar.

Vasslätter

Inom ramen för arbetet med god vattenstatus har förvaltningen genomfört vasslätter i Magelungen.

Stadsodling

Invånarna har getts möjlighet till stadsodling i enlighet med framtagna rutiner. Förvaltningen har även marknadsfört stadsodling under Rågsvedsdagen tillsammans med Rågsveds fastighetsägarförening och Gröna gårdar.

Grönare Stockholm

Förvaltningen har bevakat och stöttat exploateringskontoret om grönytekompensation vid exploatering av mark. Tillsammans med trafikkontoret har arbetet fortsatt med Grönare Stockholm kopplat till åtgärder i skogar och grönområden vid Örby, Högdalen och Årstaskogen/Hemskogen.

Goda exempel

Betande djur

Förvaltningen har under sommaren haft betande djur i Rågsveds naturreservat och på Råby Gärde i Örby. Djuren är ett mycket uppskattat inslag hos allmänheten, enligt återkoppling till förvaltningen. Betet bidrar också till att hålla efter sly.

Utsmyckade fågelholkar

Under sommaren har feriearbetare genomfört ett projekt för biologisk mångfald som handlade om att bygga och utsmycka fågelholkar till Rågsveds naturreservat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har varit delaktig, men är inte rapporteringsskyldig.			
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	

Analys Förvaltningen har inte varit delaktig i uppdraget.		
✓ 	Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01 2023-08-31
Analys Förvaltningen har deltagit i en referensgrupp, men är inte rapporteringsskyldig.		
✓ 	Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01 2023-12-31
Analys Förvaltningen har deltagit i en referensgrupp, men är inte rapporteringsskyldig.		

Nämndmål: 2.2.1 Den biologiska mångfalden i parker och grönområden är god

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen vidareutvecklar och stärker ekologiska värden i parker, naturområden och naturreservat med utgångspunkt i handlingsplanen för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald i Enskede-Årsta-Vantör.

Förväntat resultat

- Åtgärder har vidtagits för en god biologisk mångfald i stadsdelsområdets parker och grönområden.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat bedöms ha uppnåtts och att planerade aktiviteter är genomförda.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Plantera fler träd	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Se till att det finns betande djur i Rågsveds naturreservat under sommarmånaderna	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Öka andel yta med slätterängar	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att förvaltningen har genomfört planerade aktiviteter. Nämndmålet har uppfyllts helt.

Förvaltningens arbete kopplar an till målet i Agenda 2030 om att minska städernas miljöpåverkan genom hållbara transporter och god framkomlighet på de vägar som förvaltningen ansvarar för. Initiala utmaningar med vinterväghållningen har påverkat invånarnas nöjdhet med snöröjningen negativt, men förvaltningen har vidtagit åtgärder. Ansvar för vinterväghållning i stadsdelsområdet delas med andra, och förvaltningen ansvarar endast för vissa gång- och cykelvägar.

Hållbara tjänsteresor

Förvaltningens reseriktlinjer, baserade på stadens resepolicy, har kommunicerats till medarbetarna. Under samma tid erbjöds två tillfällen där medarbetare kunde prova på elcyklar vid förvaltningshuset i syfte att motivera fler att använda sig av dessa för tjänsteresor. Åtgärderna utgör en del av förvaltningens strävan mot en fossilfri organisation 2030.

Framkomlighet

Gång- och cykelvägar i Hagsätraskogen och Rågsveds naturreservat har förbättrats, vilket bedöms påverka framkomligheten i reservaten positivt.

Förvaltningen ansvarar för framkomligheten på parkvägar, som används av gående och cyklister. Andel invånare i Enskede-Årsta-Vantör som upplever att trafikmiljön är säker för gående i sin stadsdel är 71 procent, jämfört med 70 procent för staden totalt. Detta är en utveckling från 65 procent år 2022.

Andel invånare som upplever att trafikmiljön är säker för cyklister i sin stadsdel var i år 60 procent, jämfört med 61 procent för staden totalt. Resultatet för stadsdelsområdet är samma som i fjol. Män upplever trafikmiljön som mer säker jämfört med kvinnor. Den äldsta målgruppen, 65 +, är mest nöjda.

När det gäller snöröjning och sandning av gator och gångvägar var endast 26 procent av invånarna nöjda i årets medborgarundersökning, att jämföra med 54 procent i fjol. Under första delen av året hade förvaltningen en inkörningsperiod med en ny entreprenör för vinterväghållning i parkmark, vilket föranledde en sämre vinterväghållning än avtalat. Extra insatser har satts in för att vinterhållningen ska hålla hög kvalitet. Trots att parkvägar endast utgör en mindre del av vägnätet så kan svårigheterna ha bidragit till att invånarna var mycket mindre nöjda med snöröjningen jämfört med i fjol.

Inom ramen för Äldrevänlig stad har ett rapportutkast tagits fram som handlar om hur naturreservat i staden kan göras mer tillgängliga för äldre. Rapporten tar avstamp från samtal

med fokusgrupper och svar från en medborgarpanel. Förvaltningen har beaktat förslag i rapporten och ansöker inför 2024 om medel för att iordningsställa en tillgänglighets slinga i Årstaskogen.

Goda exempel

Minskade transporter genom användandet av medicintekniska produkter

Inköp av medicintekniska produkter till förvaltningens vård- och omsorgsboenden har minskat antalet transporter. Detta då vissa provtagningar kan tas och analyseras direkt på boendet och inte måste skickas iväg. Bladderscanner minskar onödiga sjukhusvistelser för äldre sköra personer, minskar belastningen på sjukvården och behovet av transporter.

Minskat användande av bil hemtjänsten

Hemtjänsten har minskat antal bilar med cirka 25 procent till förmån för mer miljövänliga färdmedel såsom cyklar och elmopeder samt bytt ut en av bilarna till elbil. En av anledningarna till minskningen beror också på att verksamheten har samordnat så en bil kan delas av flera hemtjänstgrupper.

Nämndmål: 2.3.1 Parkvägarna har god framkomlighet och transporterna är hållbara

Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen tillämpar stadens framkomlighetsstrategi.

Alla medarbetare ska informeras om förvaltningens resepolicy.

Förväntat resultat

- Boende i stadsdelsområdet upplever att möjligheterna att gå och cykla i stadsdelsområdet är goda.
- Drift, underhåll och vinterväghållning av de gång- och cykelvägar som förvaltningen ansvarar för är av hög kvalitet.
- Förvaltningens fordon är miljövänliga.
- Alla medarbetare känner till resepolicyen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på förvaltningens samlade insatser för att nå förväntat resultat och på att planerad aktivitet har genomförts. I årets medborgarundersökning är invånarna i Enskede-Årsta-Vantör ungefär lika nöjda som stockholmssnittet (+/-1 procentenhet) när det gäller om man upplever trafikmiljön som säker för gångtrafikanter och cyklister samt om det är lätt att ta sig fram för cyklister. Initiala utmaningar med vinterväghållningen har påverkat invånarnas nöjdhet med snöröjningen negativt, men förvaltningen har vidtagit åtgärder. Ansvaret för vinterväghållning i stadsdelsområdet delas med andra, och förvaltningen ansvarar endast för vissa gång- och cykelvägar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Informera medarbetarna om förvaltningens resepolicy	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på att en indikator ligger nära målet medan två indikatorer inte uppfyllts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts delvis.

Under året har nio av elva förskoleenheter tagit fram handlingsplaner för *Kemikaliesmart förskola* och ett arbete har inletts för att införa miljöförvaltningens vägledning för *Hållbar vård och omsorg*. Relevanta funktioner har gått utbildning i *Byggvarubedömningen* och för 2024 kommer stödet till entreprenörer och uppföljningen förbättras.

Ekologiska livsmedel

Förvaltningen har genomfört och planerat insatser för bättre måluppfyllelse av inköp av ekologiska livsmedel och måltider. Insatserna innebär ökad kommunikation till chefer och berörda i stadens verksamheter samt regelbunden uppföljning av de olika enheternas utfall.

Den upphandlade entreprenaden för kostenheten har kontaktats i syfte att höja medvetenheten om stadens mål om inköp av ekologiska livsmedel.

Hållbar vård och omsorg

Förvaltningen har börjat arbeta med miljöförvaltningens vägledning *Hållbar vård och omsorg* i stadsdelsområdets berörda verksamheter. Vägledningen innefattar förslag på rutiner som kopplar till flera av miljömålen i stadens miljöprogram som *Ett resurssmart Stockholm* och *Ett giftfritt Stockholm*.

Kemikaliesmart förskola

Nio av elva förskoleenheter har tagit fram handlingsplaner för att implementera åtgärderna i miljöförvaltningens vägledning *Kemikaliesmart förskola*, vilket bidrar till en förskolemiljö fri från skadliga, svårnedbrytbara och hormonstörande ämnen.

Ny renhållningslag

Förvaltningen har deltagit i strategigruppen för en ren stad som arbetar med den nya renhållningslagen. Arbetet leds av trafikkontoret. Under våren har förvaltningen utrett placering av olika källsorteringsfraktioner i sex av stadsdelsområdes parker för att minska spridning av plaster och skräp i stadsdelsområdet och bidra till giffria miljöer.

Byggvarubedömningen och Chemsoft

Förvaltningen har under året tagit fram nya arbetssätt för Byggvarubedömning av entreprenaders anläggningsprojekt, vilket innebär att entreprenörerna för lokal- och

stadsmiljöenheterna lättare ska kunna rapportera i systemet och förvaltningen kan följa upp att byggvarubedömningen används. Syftet med byggvarubedömningen är att minska förekomsten av giftiga ämnen som kan finnas i byggmaterial i den offentliga miljön och i förvaltningens verksamheter. Inventering och rapportering av kemiska produkter har även genomförts i stadens kemikaliehanteringssystem, Chemsoft.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	33,33 %			100 %	100 %	100 %	2023
Analys Krav på byggvarubedömning finns med i förvaltningens byggavtal, men förvaltningen har saknat bra rutiner för stöd och uppföljning. Under året har relevanta funktioner utbildat sig i Byggvarubedömningen. Rutiner har tagits fram för nya arbetssätt. Från och med 2024 kommer förvaltningen logga och följa upp projekt på lokalenheten och stadsmiljöenheten. På stadsmiljöenheten kommer loggböcker skapas för investeringsprojekt över 500 000 kr.							
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	85 %				88	88 %	2023
Analys Information har gått ut till relevanta verksamheter om målet. Det är första året som indikatorn används och den korta omställningsperioden bedöms vara en förklaring till att förvaltningen inte riktigt når målet, men ligger ändå ganska nära.							
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	51,34 %			50,36 %	70 %	70 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats med en procentenhet sedan 2022 men ligger fortfarande en bra bit under årsmålet. Förvaltningen bedömer att kostnadsutvecklingen på livsmedel har försvårat arbetet samt att kvalitén och utbud av ekologiskt alternativ ibland är bristfällig. Klimat- och miljösamordnaren arbetar tillsammans med de olika verksamheterna för att förbättra utfallet. Förvaltningens enhetschefer har informerats om vikten av ett förbättrat utfall. De kan månadsvis ta del av statistik för varje enhet. Berörda medarbetare påminns och informeras om hur de olika inköpen ska konteras.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har varit involverad i uppdraget men är inte rapporteringskyldig.			

Nämndmål: 2.4.1 Stadsdelsförvaltningen bidrar till hälsosamma och giffria miljöer

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen gör miljösmarta val i den egna verksamheten samt ställer miljökrav vid upphandling som syftar till att minska den negativa effekten av upphandlade tjänster och produkter.

Förvaltningen verkar för att minska förekomst av giftiga ämnen i den offentliga miljön och i förvaltningens verksamhet. Verktyg för detta arbete är exempelvis Byggvarubedömningen, Chemsoft och Kemikaliesmart förskola.

Förväntat resultat

- Maten i verksamheterna är god, hälsosam och till ökad del ekologisk.
- Förvaltningens förskolor har handlingsplaner för kemikaliesmart förskola.
- Förvaltningen använder sig av byggvarubedömningen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på att aktiviteterna har genomförts och flertalet förskoleenheter har tagit fram handlingsplaner för *Kemikaliesmart förskola*. Förskoleavdelningen arbetar aktivt med uppföljning och utbildning kring krav på måltider kopplat till hälsa och miljö. Andelen ekologiska livsmedel ökar, men når inte kommunfullmäktiges mål. Arbetssätten kring Byggvarubedömningen kommer förbättras under 2024, efter att relevanta funktioner nu har gått utbildning och en rutin för arbetet har tagits fram.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Erbjuda relevanta funktioner utbildning i Byggvarubedömningen (BVB)	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Se över hur förvaltningen ska arbeta med nya krav kring djurskydd och antibiotikaanvändning i animaliska livsmedel	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året bidragit till att inriktningsmålet uppnåtts delvis. Bedömningen grundar sig på en sammantagen analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

Fyra av kommunfullmäktiges sju verksamhetsområdesmål bedöms ha uppnåtts helt och tre

delvis. De mål som bedöms ha uppfyllts delvis är *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med* och *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Stadsdelsnämnden har formulerat tio nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla*. Förvaltningen bedömer att nio av nämndmålen har uppfyllts helt och ett delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att en indikator uppfyllts helt och två indikatorer uppfyllts delvis. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt. En aktivitet som bidrar till målet är avslutad och en har en avvikelse.

Målet uppfylls genom bland annat kontinuerlig uppföljning av budget och ett löpande arbete med resurseffektiv lokalanvändning. Arbetet bidrar till det globala målet om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Totalt redovisas kostnader om 3 257,5 mnkr och intäkter om 526,0 mnkr. Nämndens driftverksamhet visar ett underskott om 61,4 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 25,7 mnkr efter resultatöverföring. Nämnden hämtar 35,7 mnkr från resultatfonderna.

Investeringar redovisar ett överskott om 1,4 mnkr i sin helhet, jämnt fördelat på investeringar i parker samt investeringar i maskiner och inventarier.

Störst underskott redovisas inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning till följd av framförallt en volymökning av insatser. Störst överskott redovisas inom individ- och familjeomsorg nyanlända om 9,7 mnkr. Överskottet beror främst på att intäkterna för målgruppen överstiger de redovisade kostnaderna.

Ekonomiska osäkerhetsfaktorer

Förvaltningen har arbetat under ett flertal år med att bygga upp en beredskap och resurser för att hantera snabba svängningar i ekonomin och säkerställa att lagreglerade verksamheter och insatser kan garanteras. Under 2023 har förvaltningen följt den ekonomiska utvecklingen noggrant och ett antal kostnadsdrivande faktorer, såsom boende och placeringar, för att säkerställa en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet.

De ekonomiska osäkerhetsfaktorerna har fortsatt varit stora till följd av bland annat hög inflation och stigande räntor, vilket genererat ett ökat kostnadstryck inom förvaltningens verksamheter.

Den ekonomiska utvecklingen har lett till ökade personal- och lokalkostnader jämfört med

föregående år. Ingen större kostnadsökning noteras för inköp av exempelvis förbrukningsvaror jämfört med 2022. Bedömningen är att de ökade kostnaderna för dessa inköp och förvaltningens beräknade underskott under 2023 lett till att antalet köp minskat.

Sjukfrånvaron har haft fortsatta effekter på förvaltningens ekonomi efter pandemin, även om förvaltningen noterat en minskning av sjuklönekostnader under 2023 jämfört med 2022.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi har förvaltningen arbetat kontinuerligt med ekonomiska analyser och med stöd till chefer och administratörer, vilket bedöms bidragit till både en effektiv resursanvändning och ökad resursmedvetenhet. Förvaltningen har arbetat för en god prognossäkerhet genom intern samverkan och kontinuerliga avstämningar med budgetansvariga chefer. Åtgärder har vidtagits vid behov för att säkerställa en stark och hållbar ekonomi.

En effektiv lokalförsörjning

I samarbete med Micasa, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har förvaltningen utrett om det går att skapa ett ändamålsenligt och hållbart kontor i före detta Rågsveds servicehus. Nämnden har därefter fattat beslut om inriktning för nytt förvaltningshus i Rågsveds centrum.

En ny lokal för fältassistenter, MST-teamet och det skolsociala teamet har tagits i bruk vid Gullmarsplan. Ett nytt gruppboende SoL bestående av 13 lägenheter på Trollesundsvägen, Bandhagen har startat. Verksamheten drivs i egen regi och har fått det nya namnet Bandängens gruppboende (tidigare Dalens gruppboende). En ny förskola har börjat byggas på Bägerstavägen.

Arbetet med avveckling och uppsägning av tomställda bostäder inom äldreomsorgen har fortsatt i syfte att minska förvaltningens kostnader. Tomställda lokaler används tillfälligt för andra ändamål. Rågsveds servicehus och del av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende är uppsagda till avflyttning. Under uppsägningstiden används de av evakuerade bostäder inom LSS och för andra tillfälliga ändamål. Årsta vård- och omsorgsboende kommer fram till planerad rivning våren 2025 att användas av tre dagliga verksamheter inom LSS och under viss del av tiden som tillfälligt kontor för fackliga representanter samt som platskontor för en privat byggaktör. Förvaltningen har även lämnat en före detta förskolelokal i Dalen i förtid som tillfälligt ska användas av kulturförvaltningens bibliotek i området.

Goda exempel

Workshop för budgetansvariga chefer

För att stärka chefers kunskap inom kommunal ekonomi anordnades en workshop under hösten för budgetansvariga chefer inom Social omsorg vuxen med fokus på bland annat stadens budgetprocess, budgetering, prognos och uppföljning. Genom ökad kunskap inom ekonomi kan förvaltningen bidra ytterligare till att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi och en ändamålsenlig verksamhet för invånarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	101 %			100 %	100 %	100 %	VB 2023
Analys Det aktuella ekonomiska läget har genererat ökade kostnader för ett flertal verksamheter som inte ryms inom tilldelad budgetram. Förvaltningen har arbetat tillsammans med berörda chefer för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.							
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	102,3 %			99,9 %	100 %	100 %	VB 2023
Analys Det aktuella ekonomiska läget har genererat ökade kostnader för ett flertal verksamheter som inte ryms inom tilldelad budgetram. Förvaltningen har arbetat tillsammans med berörda chefer för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.							
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäder och berörda stadsdelsnämnder utreda lokalisering av den nya stadsdelsförvaltningen på Järva respektive att utreda lokalisering i Rågsved av förvaltningskontoret för Enskede-Årsta-Vantör när nuvarande hyresavtal löper ut	2023-01-01	2023-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har deltagit i ett uppstartsmöte, men är inte rapporteringsskyldig. Inget system har upphandlats eller införts under 2023.			

Nämndmål: 3.1.1 Stadsdelsförvaltningen har en långsiktigt hållbar ekonomi med ett utfall inom fastställd budget

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter bedrivs inom fastställd budget och resurser används effektivt för att nå en hög måluppfyllelse. Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till invånarnas behov.

Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalförsörjning och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter.

Budgeten följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall för en kontinuerlig uppdatering av både ekonomi och verksamheternas utveckling. Förvaltningen omfördelar medel vid behov för att säkerställa att verksamheterna ska få goda förutsättningar att uppfylla fastställda mål. Åtgärder vidtas vid avvikelser.

Budgetansvariga chefer får stöd för att göra anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka förvaltningens ekonomi.

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är god.
- Åtgärder vidtas vid avvikelser.
- Budgetansvariga chefer får stöd.
- Förvaltningen har en kostnadseffektiv lokalförsörjning.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på den kontinuerliga uppföljningen som genomförts under året tillsammans med budgetansvariga chefer, vilket bedöms ha bidragit till hög prognossäkerhet. Under året har budgetansvariga chefer fått löpande stöd för att bidra till att verksamheterna bedrivs inom fastställda budgetramar och att resurser används effektivt.

Åtgärder har vidtagits vid eventuella avvikelser genom exempelvis framtagande av handlingsplaner.

Förvaltningens arbete att använda tomställda boenden tillfälligt för andra ändamål bedöms även ha bidragit till en kostnadseffektiv lokalförsörjning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att fem av åtta indikatorer uppfyllts helt, två har uppfyllts delvis men har förbättrats och ligger nära årsmålen. En indikator har inte uppfyllts. Ett av de två nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt och ett delvis.

Förvaltningen arbetar med att möjliggöra för fler att komma vidare i processen mot egen försörjning och för att sänka trösklarna för egen försörjning, vilket bidragit till förbättrade resultat. Vidare fortsätter förvaltningen att erbjuda feriejobb till ungdomar samt samhällsvägledning till nyanlända.

Prioritera unga till sysselsättning

Som en del i att bidra till målet om ingen fattigdom i Agenda 2030 har förvaltningen i samarbete med Jobbtorg arbetat med att förebygga behov av ekonomiskt bistånd genom att söka upp ungdomar i årskurs 3 på gymnasiet som bor i familjer som under lång tid haft ekonomiskt bistånd. Insatsen har riktats till 23 ungdomar. Av dessa har 5 tackat ja till vidare

stöd för att söka arbete eller studier efter gymnasiet.

Det var 2 229 ungdomar som sökte feriejobb under 2023, nästan lika många flickor som pojkar. Totalt har förvaltningen anställt 1 300 ungdomar under sommar-, höst- och jullov, 283 fler än föregående år. Förvaltningen har tillhandahållit 1 042 arbetstillfällen för ferieungdomar inom egen regi och genom olika samarbeten. Bland förvaltningens satsningar för ferieungdomar återfinns bland annat demokratiprojektet *Rågsved för rookies* där tolv ungdomar och två handledare skapat ett nyhetsblad om Rågsved. Även sommartorgen i Rågsved och Östberga har genomförts med aktiviteter för framförallt unga. Genom arbetstillfällen via kulturförvaltningen har två grupper av ungdomar skapat konst i två gångtunnlar i Rågsved och en grupp har gjort ett naturprojekt i Rågsveds naturreservat.

Förvaltningen har skickat ut en enkät till de som arbetat under sommaren och hösten. Av de 321 svar som inkommit uppger 75 procent flickor och 74 procent pojkar att de har fått ett ökat intresse för kommunal verksamhet. På frågan om de har fått nya kunskaper om arbetslivet svarar 90 procent flickor och 86 procent pojkar ”ja”.

Budget- och skuldrådgivning

Det finns 281 pågående ärenden hos förvaltningens budget- och skuldrådgivning, vilket är något fler än föregående år. Ärendena utgörs av lika många kvinnor som män. Av de aktuella ärendena är 42 procent hushåll med barn. Samtliga hushåll med barn har erbjudits en första tid med en budget- och skuldrådgivare inom en vecka.

Av de 393 personer som sökt rådgivning har 92 procent påbörjat sin insats vilket är fler än föregående år. Det är 323 ärenden som avslutats, varav 72 procent med en fungerande ekonomi, nästan lika många kvinnor som män, vilket är något färre än under 2022.

Nya grupper som vanligtvis inte söker sig till budget och skuldrådgivare har sökt rådgivning under året, vilket till stor del beror på höjda räntor och ökade matpriser till följd av pågående lågkonjunktur och ökad inflation.

Öka möjligheterna till egen försörjning

Förvaltningen hade i november 951 aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd, en minskning med 11 procent sedan årets början. Medelbiståndstiden är 10 månader, en liten ökning sedan början av året vilken troligen beror på ett lågt inflöde av nya ärenden samtidigt som ärenden som avslutas ligger på en jämnt hög nivå. Det vanligaste försörjningshindret är arbetslöshet.

Det är 296 hushåll som har avslutats till egen försörjning, en ökning med 8 procent jämfört med 2022. På grund av ändrade regler för uttag av ålderspension har betydligt färre hushåll avslutats till pension än förra året. Av de som avslutats har 153 börjat arbeta, en ökning med 11 procent jämfört med föregående år, 97 har avslutats genom att de fått ersättning från annan myndighet och 46 har börjat studera.

Nämnvärt är att 35 hushåll blivit självförsörjande genom att de beviljats sjukersättning, vilket är fler än föregående år då 24 hushåll avslutades inom kategorin under hela året. Anledningen bedöms bland annat bero på ett målmedvetet och riktat arbete med målgruppen under föregående år, liksom möjligheten för brukare att få en arbetsförmågebedömning av arbetsterapeut vid sysselsättningsverksamheten *Tur och Retur* som kunnat bifogas deras

ansökan om sjukersättning.

Som ett led i att utveckla det uppsökande arbetet inom ekonomiskt bistånd har förvaltningen börjat mäta hur många hushåll som får praktiskt stöd från förvaltningens uppsökare för att närma sig egen försörjning. Stödet har exempelvis handlat om att hjälpa till att skaffa ID-kort eller att följa med brukare på möten hos andra myndigheter. Under året har 98 hushåll fått praktiskt stöd av uppsökare. Att erbjuda ett flexibelt stöd till de brukare som tillhör särskilt sårbara grupper eller har komplexa behov är ett led i att öka målgruppens förutsättningar att närma sig självförsörjning.

Från och med 1 december 2023 deltar förvaltningens enhet för ekonomiskt bistånd i projektet *Förenklad handläggning* som drivs av socialförvaltningen. Projektet innebär att pröva ett nytt sätt att handlägga löpande ansökningar. Målet är att frigöra tid hos socialsekreterarna till socialt förändringsarbete och underlätta för brukarna att ansöka om bistånd som därigenom förväntas få mer tid och energi till sin förberedelse mot självförsörjning.

Öka möjligheterna till arbete

Inom ekonomiskt bistånd arbetar sedan januari en SIP-samordnare på heltid. En del av SIP-samordnarens uppdrag handlar om att förstärka samverkan med rehabiliteringskoordinatorer på relevanta vårdcentraler och andra mottagningar i syfte att öka brukarnas möjligheter till arbete. Under året har 51 SIP-möten genomförts och 70 personer är i förberedelseprocess inför planerat SIP-möte. Vidare har en struktur för uppföljning och utvärdering av SIP-arbetet tagits fram. I november hade förvaltningen sitt första möte med lokala vårdcentraler i syfte att påbörja arbetet med en lokal samverkansöverenskommelse.

Förvaltningen kan fortsatt se en viss utmaning med att få personer i OSA-anställning utifrån de förändrade villkoren som kom under 2022. Under året har 17 personer varit i OSA-anställning varav 11 avslutats och 6 har en pågående anställning.

Inom handläggningen av funktionsnedsättning och socialpsykiatri har färre personer närmat sig egen försörjning än 2022, vilket kan bero på att arbetsmarknaden ändrats i och med pågående lågkonjunktur.

Förvaltningen har förlängt sitt idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Stockholm Street business som riktas till personer som lever i utsatthet och har svårt att tillgodogöra sig arbetsmarknadsinsatser. Det långsiktiga målet är att fler personer ska närma sig möjligheten till ordinarie arbetsmarknadsinsatser och egen försörjning.

Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samverkar med Öppenvård Sydost och Jobbtorg utifrån en samverkansrutin. Rutinen syftar till att samverka tidigt i rehabiliteringsprocessen för att brukare som genomgår missbruksbehandling ska ges ökade möjligheter till jobb och egen försörjning.

Under 2023 har 79 personer (18 kvinnor och 61 män) som deltagit i missbruksbehandling vid förvaltningens öppenvård remitterats eller fått stöd till en arbetsförberedande insats. Det är något fler än föregående år vilket troligtvis beror på att förvaltningen de senaste åren arbetat aktivt både internt och i samverkan med andra parter för att fler ska komma ut i arbetsförberedande insatser.

Samarbete med universitet och högskolor

Totalt har 230 studenter fått praktik eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i förvaltningen, vilket är fler än målet om 220. Bland dessa har flest varit placerade inom förskolan, 106 studenter, och inom äldreomsorgen, 105 studenter.

Näringslivsfrämjande arbete

En samverkan med företagarna i Rågsved centrum har inletts som en del av platssamverkan. Förvaltningen har besökt och haft möten med näringsidkare runt Rågsved centrum för att få höra hur de upplever det är att vara företagare i Rågsved. Förutom trygghetsfrågor har diskussionerna bland annat handlat om bristande tillgång till kostnadsfria parkeringsplatser, aktiviteter i centrum, kontaktvägar för samverkan och städning.

Förvaltningen har även haft kontakt med företagare i Högdalens industriområde samt deltagit i forum med företagare i Högdalen centrum, Hagsätra och i Slakthusområdet.

Genom Innovationscenter har förvaltningen fortsatt att utveckla lösningar tillsammans med olika företag. I Innovationscentret ingår förutom Verklighetslabbet även Kliniskt träningscentrum (KTC), där man arbetar för att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens hos redan anställda personer. Äldreomsorgen tar också emot ca 80 studenter per år från Karolinska institutet enligt en överenskommelse. Syftet är att säkra relevant kompetens i framtiden.

Goda exempel

Projekt Hållbar självförsörjning

Inom ekonomiskt bistånd pågår sedan januari 2023 projektet *Hållbar självförsörjning* i samverkan med Jobbtorg vilket syftar till att färre barn ska växa upp i familjer med försörjningsstöd. I nuläget deltar 40 familjer i projektet vilket innebär att de erbjuds en tätare och närmare kontakt med handläggare från förvaltningen och Jobbtorg. Det klientnära arbetet innebär bland annat att handläggare kan möta familjerna där de befinner sig via mobil myndighetsutövning. Under projektets första år har nio hushåll som haft ekonomiskt bistånd under många år kommit ut i arbete eller sysselsättning.

Projekt för personer med beroendeproblematik

Inom avdelning Social omsorg vuxen deltar en enhet sedan årets början i forskningsprojektet, *IPS-projektet för personer med beroendeproblematik*. Projektet, som ska pågå i två år, syftar till att brukare ska få ökade möjligheter att komma ut i arbete eller studier och samtidigt förkorta tiden i missbruk/beroende. Vidare syftar projektet till att undersöka hur väl arbetssättet IPS fungerar för målgruppen och hitta samverkansformer mellan olika aktörer. Under året har 16 personer som fått stöd genom projektet gått vidare till arbete, studier eller arbetsförberedande insatser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,1 %			3,8 %	3 %	2,7 %	VB 2023
Analys Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat under året och målet är nästan uppfyllt. Ett av skälen till att andelen barn minskat är dels att fler barnfamiljer avslutats till självförsörjning och dels att många barnfamiljer som haft avtalat boende hos SHIS fått ta över sitt kontrakt som omvandlats till genomgångsbostad och deras ärende då flyttats över till den SDF där de bor.							
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,69 %	1,51 %	1,61 %	1,96 %	1,7 %	1,5 %	VB 2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	80 %	87,5 %	66,67 %	86,67 %	70 %	Tas fram av nämnd	2023
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,16 %	1,1 %	1,23 %	1,29 %	1 %	1,0 %	VB 2023
Analys Andelen vuxna med långvarigt bistånd har sjunkit något sedan Tertiäl 2 och ligger nu på 1,16. Förvaltningen ser att sannolikheten för att avslutas till självförsörjning sjunker drastiskt efter 2-3 års aktualitet. Under 2024 kommer förvaltningen fokusera ännu mer på att få ut de som är långvarigt biståndstagande i självförsörjning. Under 2023 har förvaltningen kunnat se mycket positiva resultat i projektet Hållbar självförsörjning där flertalet långvariga hushåll avslutats till självförsörjning med en medelbiståndstid på 6,5 år.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 042			864	1 030 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	31			72	80 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
Analys Att målet inte uppnåtts beror på faktorer som förvaltningen inte kunnat råda över. Under 2023 har ansvaret för stockholmsjobb gått över till arbetsmarknadsnämnden. Det har medfört svårigheter för förvaltningen att nå målet då tjänsterna inte delas ut lokalt. Arbetsmarknadsförvaltningen har under året inte tagit ställning till vilka arbetstillfällen som ska fördelas till vilken förvaltning för att få till en jämn spridning av platser, ett område som ska utvecklas framöver. Förvaltningen har satt årsmålet för indikatorn utifrån hur många arbetstillfällen för stockholmsjobb som förvaltningen skulle ha kunnat erbjuda. AMF har redovisat det antal som faktiskt anställts av de platser som förvaltningen kunnat erbjuda. Ett betydande antal arbetstillfällen som förvaltningen har kunnat erbjuda har alltså inte tillsatts. AMF uppger att de på grund av byte av verksamhetssystem efter tertial 1 har lämnat olika siffror till förvaltningen vid olika tidpunkter och att dessa siffror är osäkra. AMF uppger att de arbetar kontinuerligt med att förbättra sitt system.							
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	230 st			220 st	220 st	Tas fram av nämnd	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 300 st	666 st	634 st	1 017 st	1 300 st	11 000	VB 2023

Nämndmål: 3.2.1 Invånare i stadsdelsområdet har jobb och försörjer sig själva

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Genom feriejobb under sommaren och skolloven introduceras unga i arbetslivet.

Nyanlända ges samhällsvägledning.

Personer får stöd till en egen försörjning genom kontakt med Jobbtorg, studier, arbetsförberedande insatser eller stöd i att söka annan ersättning. Långtidsarbetslösa barnfamiljer ges en tätare och mer nära kontakt i samverkan mellan handläggare inom förvaltningen och Jobbtorg.

Sysselsättningsverksamheten Tur och Retur stöttar personer som står långt från arbetsmarknaden att komma i sysselsättning och bli självförsörjande.

Förvaltningens enheter tar emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Förväntat resultat

- Unga är introducerade i arbetslivet.
- Nyanlända etableras snabbt i samhället.
- Invånare försörjer sig själva genom arbete eller annan ersättning som till exempel sjukersättning eller studiebidrag.
- Långtidsarbetslösa barnfamiljer har en hållbar självförsörjning.
- Vuxna långt ifrån arbetslivet är anställningsbara efter arbetsförberedande insatser.
- Studenter från olika lärosäten får en bra introduktion till arbete i förvaltningens verksamheter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet delvis har uppnåtts och att planerade aktiviteter har genomförts. Även om antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat, så är det fortsatt svårt för personer som under lång tid varit bidragstagande att komma i egen försörjning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kartlägga möjligheten att utöka och utveckla Tur och Returs verksamhet	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.2.2 Stadsdelsförvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bidrar inom ramen för sitt uppdrag till näringslivspolicyns fyra fokusområden: att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, skapa attraktiva miljöer och bättre framkomlighet samt att öka tillgången till relevant arbetskraft med relevant kompetens.

Förväntat resultat

- Förvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat i stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig framförallt på att planerad aktivitet är genomförd. I mars gjordes en ny trygghetsinventering i Rågsveds centrum som resulterade i en rad trygghets- och trivselhöjande åtgärder. Till exempel har en samordning kring städning av ytorna runt centrum inletts. Den initierade samverkan med företagare i Rågsved är en del i förvaltningens arbete för att främja attraktiva miljöer för företagare att verka i.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Se över tryggheten i något av stadsdelsområdets centrum inom ramen för platssamverkan	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att två av fyra indikatorer uppfyllts helt, och två har inte uppfyllts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt.

Bedömningen att målet uppfylls delvis grundar sig i att förvaltningen bland annat fortsatt arbetet med att prioritera barnfamiljer inom budget och skuldrådgivningen. En majoritet av de meddelanden om avhysning som inkommit under året har kunnat avvärjas. Färre äldre personer har avhysts än tidigare år. Det uppsökande arbetet för att motverka hemlöshet har utvecklats och gett resultat. Något fler barnfamiljer har haft akuta boendelösningar och ett barn mer än föregående år har berörts av vräkning. Förvaltningen ska fortsätta utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer för att motverka hemlöshet och minska antalet vräkningar som berör barn.

Förebyggande arbete

Medborgarkontoret ger stöd till nyanlända som bor i SHIS genomgångsbostäder för nyanlända. Cirka 1 060 (70 procent kvinnor och 30 procent män) av besöken på förvaltningens samhällsvägledning har gjorts av invånare som bor på genomgångsbostäderna. Av dessa har 65 besök innehållit bostadsvägledning. De som behövt bostadsvägledning har främst behövt hjälp med praktiska frågor som rör en flytt, såsom byta skola, söka bistånd i den nya kommunen etcetera.

Totalt har gruppen utgjort 17 procent av besöken hos samhällsvägledarna vilket är betydligt färre än föregående år. Minskningen kan bero på flera orsaker. Dels är det färre lägenheter i stadsdelsområdet inom denna genre, dels har SHIS tagit ett större ansvar för bostadsvägledningen och dessutom har stadens satsning för nyanlända *Welcome house* och *Etableringscentrum* startat.

Samhällsvägledarna har under året även besökt det nya boendet för nyanlända i Östberga, där flertalet av hyresgästerna fortfarande är aktuella hos Intro Stockholm.

Det har inkommit 48 meddelanden om avhysning till förvaltningen under året, varav 31 har kunnat avvärjas. Lika många meddelanden om avhysning har inkommit som föregående år, däremot är antalet avhysningar som kunnat avvärjas något fler än 2022. Sju hushåll där barn berörts har blivit avhysta sedan årets början, ett hushåll mer mot föregående år. I de flesta fall där barn berörts har barnen bott på annan adress.

Antalet avhysningar till följd av störningar tycks ha minskat mot föregående år. En skillnad mot tidigare är att antalet avhysningar från bostadsrätter ökat. Ett flertal av de hushåll som förlorat sitt förstahandskontrakt har varit utvandrare eller skrivna på andra adresser.

Av 65 inkomna ärenden rörande personer över 65 år, varav 33 kvinnor och 32 män, med risk för uppsägning av hyreskontakt till följd av hyresskuld, anmodan om rättelse till följd av vanvård av lägenhet, störningar eller olaga andrahandsuthyrning samt avhysning så har fyra avhysningar verkställts. Av samtliga avhysningar har en planering funnits så hemlöshet kunnat undvikas. Det är en minskning av avhysningar sedan 2022 då det inkom totalt 65 ärenden och 6 avhysningar verkställdes.

Vägen vidare till eget boende

Förvaltningen har under året kunnat se att nyttjandet av Tak över huvudet- garantin (TÖG) minskat när de personer som tidigare nyttjat garantin regelbundet söks upp och erbjuds mer stadigvarande boendeinsatser. En tydligt bidragande faktor är förvaltningens fortsatta implementering av arbetsätten som använts i *TÖG-projektet* och mobil myndighetsutövning

som syftat till att minska andelen akut hemlösa i stadsdelsområdet.

Förvaltningen har utvecklat sitt uppsökande arbete och arbetet med mobil myndighetsutövning under året. Arbetet har lett till flera positiva effekter, bland annat har tre avhysningar kunnat avvärijas, åtta personer i social utsatthet som varit okända för socialtjänsten har ansökt om insatser och EU-migranter som vistas i stadsdelsområdet har etablerat kontakt med stadens EU-team.

Under året har förvaltningen anvisats 60 lägenheter från Bostadsförmedlingen och tackat ja till 59 av dem. För närvarande har förvaltningen 151 lägenheter som är uppdelade på olika avdelningar och enheter och avser tränings- och försöks-, jour- och skyddade lägenheter. Det är ungefär lika många som 2022. Samverkan med stadens hyresvärdar har ägt rum under året och ett utvecklingsarbete av samverkan har påbörjats.

Inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning har 20 personer gått vidare till ett mer självständigt boende, vilket är 7 personer fler än föregående år.

Inom handläggningen för missbruk har 44 personer gått vidare till ett mer självständigt boende, vilket är något färre än föregående år. Minskningen förklaras av att färre personer tagit över sina kontrakt på försökslägenhet under året, då de som i dagsläget bor i försökslägenhet inte bött där tillräckligt länge för att få ta över kontrakten enligt hyresvärdens regler.

Under året har fem personer beviljats insatsen Bostad först vilket är färre än föregående år. Samtliga som haft insatsen bostad först under året bor kvar i sina lägenheter och ingen har under året övertagit sitt kontrakt.

Av de som har varit placerade på skyddat boende under året har 67 procent flyttat vidare till ett mer självständigt boende, en liknande andel som under 2022.

För närvarande har 90 hushåll avtalat boende genom SHIS. Det är betydligt färre hushåll (156) än vid samma tidpunkt 2022. Minskningen beror till stor del på att flera hushåll flyttat. Under perioden har 36 hushåll flyttat vidare till genomgångsbostad och tecknat eget kontrakt med SHIS vilket är ett positivt resultat. Arbetet med att möjliggöra övertagande av kontrakt har varit prioriterat för förvaltningens socialsekreterare och gett resultat.

Goda exempel

Boende med förstärkt stöd (BFS)

Inom förvaltningen pågår planering av projektet *Boende med förstärkt stöd (BFS)*. Projektet syftar till att erbjuda brukare med missbruksproblematik ett förstärkt stöd i övergången mellan boende på stödboende till boende i tränings- eller försökslägenhet. Målet är att brukare som erhåller insatsen på sikt ska ges ökade möjligheter till ett självständigt och varaktigt boende och ökade möjligheter till att delta i samhällslivet. Insatsen förväntas starta i början på 2024.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	65,96 %				65 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100	100 %	100 %	100	80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	39			31	25	Tas fram av nämnd	2023
Analys Under året har 39 barnfamiljer beviljats en akut boendelösning på vandrarhem/hotell, en ökning mot 2022. Ökningen kan förklaras med att flera familjer som hade kontrakt för nyanlända hos SHIS som löpte ut i slutet av förra året och därmed behövde tillfälligt boende i väntan på en mer långsiktig lösning. Flera av familjerna hade en långsiktig lösning på gång, men det uppstod ett glapp mellan det gamla och nya boendet. Förvaltningen kan se att det handlat om en kort tid på vandrarhem för den absoluta majoriteten av hushållen vilket är positivt ur ett barnperspektiv. Utöver en tydlig koppling till SHIS-kontrakt som löpt ut kan förvaltningen även se att det förekommit våld i nära relation i ett flertal av de barnfamiljer där tillfälligt boende behövts.							
   Antal vräkningar som berör barn	7			6	0	Tas fram av nämnd	2023
Analys Hittills under året har sju barnfamiljer berörts av vräkning: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen hade bott i lägenheten under en längre tid. Föräldern ordnade ett nytt boende för sig och sina barn i en kranskommun. 2. Förälder med umgängesbarn. Barnen bor på heltid hos den andra föräldern. 3. Barnfamilj som bodde i andra hand. Familjen lämnade lägenheten dagen innan avhysningen verkställdes och ordnade själva med annat boende. 4. Barnfamilj som bor utomlands förlorade sitt kontrakt på grund av olaga andrahandsuthyrning. 5. Vårdnadshavare till tre barn som bodde och var skrivna på en annan adress. 6. Förälder till tre barn, men inte vårdnadshavare. Barnen boendes och skrivna på annan adress. 7. Sökanden utvandrad. Ett barn skrivet på adressen, men ingen var hemma och lägenheten var tom vid avhysningstillfället. 							

Nämndmål: 3.3.1 Barn, vuxna och äldre har trygga och hållbara boenden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samhällsvägledarna på medborgarkontoret arbetar med bostadsvägledning, och barnfamiljer är prioriterade. Förvaltningen utvärderar och utvecklar sitt vräkningsförebyggande arbete med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen söker upp personer i behov av stöd genom mobil myndighetsutövning. Brukare i behov av stöd erbjuds insatser som leder till att de kan flytta vidare till mer självständiga och långsiktiga boendelösningar.

Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten.

Äldre invånare ges stöd och insatser för att ta sig ur hemslöhet.

Förväntat resultat

- Nyanlända som bor i genomgångsbostäder erbjuds bostadsvägledning
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Vuxna erbjuds adekvat stöd för att ta steget vidare till ett eget boende.
- Vuxna lever ett självständigt liv och har en hållbar boendesituation.
- Äldre invånare har en hållbar boendesituation.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att flertalet aktiviteter är genomförda. Vuxna erbjuds stöd för att ta steget vidare till ett eget boende och nyanlända som bor i genomgångsbostäder erbjuds bostadsvägledning. Förvaltningen behöver fortsätta utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31	
! Utvärdera och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Diskussioner har förts men arbetet behöver fortgå under 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundas på att två av fyra indikatorer uppnåtts helt och två delvis. De två nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt. Den totala sjukfrånvaron når årsmålet 8 procent och trenden över året som helhet är positiv med en stadigt sjunkande sjukfrånvaro.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplanen för 2023 har fortlöpt enligt plan.

Uppföljning av andel heltid och andel tillsvidareanställda

Förvaltningens har under året formerat arbetsgrupper för att ta fram avdelningsvisa bemanningsstrategier. Arbetet syftar till att minska andelen arbetade timmar av timavlönad personal, öka antalet trygga anställningar och uppnå en högre kontinuitet i bemanningsplaneringen. Inledningsvis har behov och förutsättningar för att uppnå en hållbar bemanning inom de olika verksamhetsområdena identifierats.

Arbetet med bemanningsstrategier har gett resultat och andelen arbetade timmar av timavlönad personal har fortsatt att sjunka. Effekten kan även utläsas i att antalet medarbetare som är timavlönade har minskat markant i jämförelse med föregående år. Under sommarmånaderna går antalet timavlönade medarbetare upp under ordinarie personals semesterperiod.

Andelen medarbetare som har heltidsanställning fortsätter att öka i förvaltningen och uppgick i november 2023 till 83,8 procent. Kvinnor har i större utsträckning än män en heltidsanställning. De medarbetare som arbetar deltid och inte är timavlönade utgörs framför allt av personer äldre än 65 eller yngre än 19 år. Arbetet med bemanningsstrategier har fortsatt i riktning mot fler heltidstjänster. Förvaltningen arbetar även med att följa upp och erbjuda utökad sysselsättningsgrad till medarbetare som önskar det.

Kompetensförsörjning

Medarbetare och chefer har genomfört flera kompetenshöjande insatser under året. Utifrån prioriterade områden och identifierade behov i förvaltningens strategi för kompetensförsörjning har chefer stärkts bland annat i hantering av misskötsamhet, kompetensbaserad rekrytering, arbetsgivarens roll i rehabilitering samt systematiskt arbetsmiljöarbete för skyddsombud och chefer.

En stor kartläggning av medarbetares kompetenser pågår inom äldreomsorgen och har intensifierats med anledning av att undersköterska blivit en skyddad titel. Med stöd från ESF-projektet *Kompetensutveckling i äldreomsorgen* har medarbetare identifierats för en första utbildningsomgång som startade i slutet av året.

Den förvaltningsgemensamma digitala introduktionen för nya medarbetare har uppdaterats utifrån att stadens nya intranät lanserades i början av året. Under 2024 kommer introduktionen att vidareutvecklas och implementeras ytterligare i verksamheterna. En sammanhållen introduktion för nya chefer har genomförts av förvaltningens olika stödfunktioner. Utvärderingen av den kommer att ligga till grund för kommande års upplägg av introduktion.

Arbetsmiljö

Den 1 oktober 2023 trädde förändringar i kollektivavtalet *Allmänna bestämmelser (AB)* i kraft i syfte att främja återhämtning från arbetet i form av förtydliganden om dygnsvila och veckovila. För att möta kraven har verksamheterna gjort en genomlysning av schemaläggning och bemanning och förvaltningens överenskommelse om flextid har reviderats. Som en följd av förändringarna och för att samla kompetens och nå bred förankring initierades under våren arbetet med att ta fram bemanningsstrategier för respektive avdelning.

Arbete med att implementera friskfaktorer som metod för att uppnå hälsofrämjande arbetsplatser har pågått koncentrerat under året. Två pilot-enheter genomförde workshops

under våren och under hösten verkställdes planerad utrullning i förvaltningen. Workshops har stöttats av HR-konsulter och genomförts i samverkan med gott resultat. Arbetet kommer att fortgå på arbetsplatsnivå under 2024.

Sjukfrånvaron har fortsatt att sjunka och målet att uppnå stabilt låga sjuktal följs och analyseras varje månad. Tidig arbetslivsinriktad rehabilitering ges och chefer får gott stöd med uppföljning och kompetenshöjande insatser.

Styrning och verksamhet

Förvaltningens verksamheter har fått löpande stöd efter behov för att utveckla och effektivisera sitt arbete. Genom stödet har verksamheterna kunnat arbeta för ökad kvalitet och ständiga förbättringar. Samverkan har uppmuntrats, både internt och externt, vilket bidragit till utveckling och nya arbetssätt.

Som ett led i att skapa innovativa och utvecklingsinriktade verksamheter med fokus på kärnuppdraget har förvaltningens chefer arbetat för att identifiera arbetssätt som inte bidrar till nytta eller skapar värde i verksamheten, så kallade "hatthyllor".

Två enheter deltog i årets Kvalitetsutmärkelse: Mottagnings- och utredningsenheten inom avdelningen Social omsorg barn och unga och Hälsofrämjande enheten inom avdelningen Social omsorg äldre. Hälsofrämjande enheten fick ett hedersomnämmande vid ceremonin i Stadshuset i november. Förvaltningens deltagande i Kvalitetsutmärkelsen bedöms bidra till kvalitetsutveckling genom bland annat stadsövergripande dialog, kompetensutveckling och kollegialt lärande. För att uppmuntra till kvalitetsarbete och kunna ge stöd till förvaltningens verksamheter är flera medarbetare examinatorer. Sju medarbetare var examinatorer under 2023.

Goda exempel

Målkort för ökad delaktighet

För att öka delaktigheten kring mål och styrning inom staden har Hälsofrämjande enheten inom avdelningen Social omsorg äldre utvecklat ett arbetssätt med målkort. Målkorten är ett arbetsmaterial där förväntade resultat, arbetssätt och uppföljning tas fram och följs upp i dialog med medarbetarna tertialvis.

"Skugga en kollega" skapar förståelse och kunskap

Förvaltningen har deltagit i stadens projekt "Skugga en kollega" i syfte att skapa förståelse för och få insikt i andra yrkesroller inom staden. Deltagare från förvaltningen har varit mycket positiva och under 2024 planeras för att kunskap om konceptet ska spridas ytterligare i verksamheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79	80	79	79	80	83	2023
Analys Utfallet för aktivt medskapandeindex (AMI) är på samma nivå som förra året och når inte årsmålet. Delindex styrning har gått upp en enhet och ligger en enhet högre än staden. Förvaltningens värden på delindex ledarskap respektive motivation är på samma nivå som 2022. Bedömningen är att påbörjad implementering av friskfaktorer i kombination med fortsatt behovsanpassat stöd till chefer verkar i riktning mot att nå årsmålet kommande år.							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	11,2 %				10 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet för rullande 12-månader till och med oktober innebär att årsmålet inte uppnås. Att andelen arbetade timmar av timavlönad personal successivt har minskat visar att arbetet pågår i rätt riktning samtidigt som de avdelningsvisa bemanningsstrategierna visar vägen.							
  Sjukfrånvaro	8 %	5 %	8,6 %	8,8 %	8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,8 %	2,4 %	2,9 %	3,5 %	2,8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Statistiken gällande sjukfrånvaron utgörs av rullande 12 månader t.o.m. november 2023.
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal redovisas här t.o.m. oktober 2023.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare i stadsdelsförvaltningen har goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen ska säkerställa ett närvarande ledarskap genom att identifiera ett uttalat maximalt antal medarbetare per chef inom respektive verksamhetsområde.

Tillitsbaserad styrning är ett förhållningsätt som ska känneteckna styrning, kultur och arbetsätt på stadsdelsförvaltningens arbetsplatser. Det innebär att chefer och medarbetare utifrån kunskap, erfarenhet och profession ges förutsättningar, mandat, förtroende och

inflytande att utveckla och bedriva sitt arbete utifrån budgetens intentioner, verksamhetens mål och kärnuppdrag.

Fortsatt implementering av Stockholms stads chefsprofil ska genomföras och ett gemensamt utbildningsprogram för chefer på förvaltningsövergripande nivå ska tas fram. Under året kommer chefsutbildningar genomföras i syfte att stärka och kompetenshöja chefer i förvaltningen.

Ett aktivt medarbetarskap som bidrar till ständiga förbättringar, utveckling och innovation ska genomsyra förvaltningens verksamheter.

En god social och organisatorisk arbetsmiljö och ett öppet arbetsklimat där medarbetarna känner delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats ska råda på förvaltningens arbetsplatser. Arbetet med friskfaktorer sker på ett strukturerat sätt och främjar hållbara, hälsosamma och attraktiva arbetsplatser.

Förväntat resultat

- Medarbetare och chefer har goda förutsättningar att göra ett bra jobb.
- Tillitsbaserad styrning kännetecknar kultur och arbetsplatser i hela förvaltningen.
- Bemanningen består av en hög andel tillsvidareanställda med trygga anställningsvillkor.
- Ledarskapet präglas av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod.
- En innovativ förmåga finns hos medarbetarna för att kunna möta komplexa utmaningar.
- Det finns en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens.
- Det bedrivs ett systematiskt arbete med att utveckla friskfaktorer på arbetsplatserna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms ha uppnåtts samt att fem av sju planerade aktiviteter har genomförts. En aktivitet har påbörjats under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Analysera förvaltningens chefsstruktur i syfte att ta fram en plan för sammanhållet chefsansvar	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Analys av chefsstrukturen är påbörjad. Aktiviteten är vilande i väntan på att beslut från kommunfullmäktige om stadsgemensam riktlinje ska fattas. Aktiviteten fortgår under 2024.			
 Kartlägga vilka arbetsuppgifter som kan hanteras av ett utökat administrativt stöd för att frigöra tid från socialsekreterare och biståndshandläggare inom avdelningen Social omsorg vuxen	2023-01-01	2023-12-31	
 Påbörja ett hälsofrämjande arbete med friskfaktorer utifrån Sunt arbetslivs metodstöd Friskfaktorstarten	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram ett förvaltningsgemensamt utbildningsprogram för chefer	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Testa anti-piloter i förvaltningen i syfte att identifiera och ta bort arbetsmoment som inte bidrar till att uppfylla kärnuppdraget	2023-01-01	2023-12-31	
! Utforma ett stöd för innovationsledning och medarbetardriven utveckling	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys			
Förvaltningen har påbörjat att utforma stöd för innovationsledning med kunskapspåbyggande aktiviteter. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år.			
✓ Utveckla samverkan med fackliga organisationer genom partsgemensamma aktiviteter	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.2 Verksamheterna är ändamålsenliga och styrningen är effektiv

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens centrala stödfunktioner ska ha kärnverksamheternas behov i centrum. Den styrning och det stöd som ges ska hålla en hög kvalitet och genomföras på ett bra sätt i rätt tid. Arbetet ska vara välplanerat och strukturerat med framförhållning och tydliga processer. Stödfunktionerna ska tillhandahålla en sammanhållen introduktion till nyanställda chefer och nyckelpersoner.

Nya arbetsätt och digitala verktyg ska prövas där så är lämpligt.

Samverkan ska öka, både internt och externt, för att möta invånarnas behov.

Förväntat resultat

- Alla verksamheter håller hög kvalitet och möter invånarnas behov.
- Förvaltningens centrala stödfunktioner är ändamålsenliga och effektiva.
- Det systematiska kvalitetsarbetet är välutvecklat i alla verksamheter.
- Alla verksamheter arbetar med ständiga förbättringar.
- Digitalisering bidrar till en effektivare kärnverksamhet.
- De strategiska samarbetsformerna mellan staden och regionens lärosäten har utvecklats.
- Fler verksamheter deltar i stadens kvalitetsutmärkelse.
- Verksamheter och chefer får ett stöd som kännetecknas av hög kvalitet.
- Stöd till verksamheter och chefer utgår från behov.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms ha uppfyllts och att planerade aktiviteter har genomförts.

Utbildningar och workshops har genomförts i att skriva tjänsteutlåtanden för att säkerställa hållbara beslutsunderlag samt ett tydligt och konsekvent språk. Även ledningsgrupper fått utbildningar och genomgångar i att skriva och granska tjänsteutlåtanden. Det interna stödet kring upphandling och avrop har utvecklats. Förvaltningens riktlinjer för direktupphandling

har reviderats och beslutades av stadsdelsnämnden i april. På Chefsforum har information om Kvalitetsutmärkelsen lämnats vid två tillfällen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Använda och utveckla metoder för systematisk uppföljning av resultat för brukare och invånare	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Fortsätta utveckla det interna stödet kring upphandling och avrop	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Genomföra minst en utbildning i att skriva tjänsteutlåtanden till stadsdelsnämnd och social delegation	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Informera chefer om Kvalitetsutmärkelsen och Framsteget på chefsforum	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att en av två indikatorer har uppfyllts helt och att en vakans nu är tillsatt. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

Förvaltningen har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys under perioden 2022-2023 och har identifierat och prioriterat potentiella riskfaktorer för verksamheterna. Syftet har varit att stärka upp beredskap och robusthet genom ett systematiskt och förebyggande arbetssätt. Riskhanteringsåtgärder har valts ut, följts upp och genomförts till stor del under 2023, men vissa åtgärder kommer även följas upp under kommande cykel år 2024-2025.

Förvaltningen har tagit fram en lokal plan för trygghetspunkter som tydliggör rutiner, organisation och den allmänna beredskapen för iordningsställande av förvaltningens trygghetspunkter. Beredskapen har även förstärkts genom ett iordningsställt beredskapslager, samt förankring till en uppdaterad krisledningsplan och en ny krigsledningsplan. Utsedd personal har genomgått grundläggande utbildning av Rakel och trygghetspunkter. Den lokala krisledningen har genomgått utbildning och genomfört en krisövning.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

För att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete har förvaltningen arbetat med att inventera, förteckna och informationsklassa system. Fokus har även legat på att säkerställa att det finns registreringar och riskanalyser enligt GDPR där så krävs. För de system som används för att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster och är berörda av NIS-lagstiftningen har förvaltningen fortsatt samarbetet kring inventering och informationsklassning tillsammans med andra förvaltningar i staden. Arbetet fortsätter och är prioriterat under 2024.

En incidentrutin har påbörjats och kommer färdigställas under 2024. Förvaltningen har även

genomfört stickprovskontroller av behörigheter. Kontrollerna visar på större brister av behörighetshandtering inom framförallt hälso- och sjukvårdssystem, sociala system samt personalsystem. Även hantering av behörigheter till lokaler visar på brister.

Under december har förvaltningsledningen och informationssäkerhetssamordnare deltagit i en workshop som syftade till att stärka kompetensen inom informationssäkerhet. Satsningen resulterade i en handlingsplan för att utveckla informationssäkerhetskulturen inom förvaltningen. I *Ledningens genomgång 2024* har även en treårsplan med flertalet aktiviteter fastställts. Förvaltningen kommer arbeta med treårsplanen samt handlingsplanen från workshopen närmsta åren för att stärka kompetensen och informationssäkerhetskulturen.

Rådighet och uppföljning av leverantörer

För att motverka att upphandlade aktörer bidrar till brott kontrolleras leverantörer som lämnar anbud genom exempelvis referenstagning och granskning av årsredovisning. Förvaltningen fortsätter arbetet med aktiv avtalsuppföljning för att motverka brott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Förvaltningen reglerar hur avtalsuppföljning ska genomföras i upphandlingsdokumenten. I samband med avtalsuppföljning hanteras eventuella fel och brister för att säkerställa att avtalsvillkoren följs.

Under hösten har förvaltningens upphandlare haft fokus på frågor avseende avtalsförvaltning och avtalsuppföljning. Förvaltningen har genomfört en stadsövergripande upphandling för bemanningstjänster inom hälso- och sjukvård som började gälla i april. För att säkerställa arbetsrättsliga villkor har en antidiskrimineringsklausul lagts in i upphandlingsdokumentet. Under året har detta avtal varit fokus för att underlätta beställning för avropande verksamheter och förtydliga ramavtalets omfattning. Även avtalen för lokalvård har varit i fokus under året. Ändring har skett av städledare efter diskussion med berörda verksamheter för att möta deras anmärkningar. Förvaltningen deltar även i en arbetsgrupp för att motverka välfärdsbrott inom lokalvård som leds av Utbildningsförvaltningen.

Under perioden har förvaltningen inlett arbetet med att se över möjligheterna att stärka egen regi-verksamheter för att säkra den lokala beredskapen. I januari beslutade stadsdelsnämnden att avbryta upphandlingen av verksamhetsdrift för korttidsboenden inom LSS och förvaltningen har påbörjat planeringen för att bedriva verksamheten i egen regi när avtalet löper ut i februari 2024. Under året har även arbete även pågått avseende planering för att bedriva vård- och omsorgsboendet Tussmötegården samt Solrosens dagverksamhet i egen regi under 2024. I slutet av året har planering inletts för att för att driva parkskötsel i egen regi samt för att utreda förutsättningar för att utföra lokalvård i egen regi.

Misstanke- och belastningsregister begärs in i samband med nätverksplaceringar av barn då förvaltningen ska registrera de som uppdragstagare.

Vid placeringar på HVB eller stödboende som är utanför ramavtal säkerställer förvaltningen att företaget har giltigt IVO-tillstånd för att bedriva den vård som eftersöks genom att begära in tillståndet direkt från företaget eller från IVO.

När personer över 65 år placeras utanför ramavtal så kontrolleras att det finns ett giltigt tillstånd från IVO, dokument som verifierar att företrädaren har rätt kompetens (examensbetyg/tjänsteintyg) samt att det säkerställs att verksamheten utför kontroll mot

polisens misstanke- och belastningsregister i samband med anställning, där kopior tas på underlagen. Vid uppföljning, minst årligen, säkerställs att vid ny föreståndare att denne har rätt kompetens samt att verksamheten har tillstånd hos IVO.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	30,02 %				55 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
Analys							
Utfallet för året har ökat med sju procentenheter i jämförelse med 2022 då utfallet låg på 23 procent. Ökningen beror troligen på att förvaltningen i slutet av 2022 arbetat med att ansluta fler avtal till inköpssystemet. Förvaltningen ligger fortfarande långt från årsmålet. Det arbete som planerades under hösten för att utreda vilka åtgärder som behövs har inte kunnat prioriteras på grund av en längre vakans. För att stärka arbetet med inköp har inköpsfunktionen flyttats till förvaltningens upphandlare.							
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 3.5.1 Verksamheterna har god beredskap vid oförutsedda händelser

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att säkerställa en god beredskap ska förvaltningen arbeta utifrån de prioriteringar som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser. Förvaltningen ska samverka med ansvariga aktörer för att säkerställa att tillräckliga beredskapslager finns på förvaltningens verksamheter i egen regi.

Förvaltningen ska fortsatt arbeta med aktiv avtalsuppföljning, motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Vidare ska förvaltningen se över möjligheter till att stärka egen regi-verksamheter för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Förvaltningen ska säkerställa att det finns resurser och kompetens för ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete samt dela data där så är lämpligt utifrån gällande informationsklassning.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god beredskap att säkerställa skydd för stadsdelsområdets invånare.
- Förvaltningen har en god beredskap för kritiska samhällsfunktioner.
- Förvaltningen har etablerade och välkända trygghetspunkter på tre platser i stadsdelsområdet samt en robust plan för bemanning och iordningsställande.
- Samtliga verksamheter, oavsett driftform, bidrar till hög kvalitet och måluppfyllelse.
- Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet och dataskydd.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet har uppnåtts och att samtliga fem aktiviteter har genomförts. Beredskapsarbete samt etablering av trygghetspunkter löper på.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta implementera Riktlinje för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra minst ett informationstillfälle för chefer om lokal anvisning för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra minst ett utbildningstillfälle för arkivredogörare om hanteringsanvisningarna	2023-01-01	2023-12-31	
 Kontrollera förvaltningens efterlevnad av dataskyddslagstiftningen	2023-01-01	2023-12-31	
 Säkerställa plan för uppföljning av avtal	2023-01-01	2023-12-31	
 Tydliggöra ansvarsfördelningen i den lokala avtalsuppföljningen	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att alla fyra indikatorer har uppfyllts delvis, varav tre ligger nära årsmålen. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt.

Platssamverkan i Östberga har bidragit till att området inte längre klassas som utsatt av polisen. Inom ramen för platssamverkan Rågsved har flera viktiga samarbeten kommit till stånd.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Platssamverkan

Förvaltningen har bedrivit platssamverkan i Rågsved och i Östberga.

Samverkan Östberga har träffats regelbundet med deltagare från utbildningsförvaltningen, exploateringskontoret, kulturförvaltningen, polisen, fastighetsbolag samt stadsdelsförvaltningens berörda verksamheter. Samverkan med civilsamhället har varit en central del i arbetet.

Från och med 2024 är Östberga borttagen från polisens lista över utsatta områden vilket är glädjande. I samband med detta så har förvaltningen fått förfrågningar från andra kommuner och SKR för att berätta om arbetet. Framgångsfaktorer har varit att arbeta kunskaps- och erfarenhetsbaserat mot gemensamma mål, en gedigen behovskartläggning samt att vara lyhörda för invånarnas synpunkter och ge tydlig återkoppling. En starkt bidragande framgångsfaktor har varit att arbeta uthålligt utifrån en bred politisk enighet.

Arbetet i Rågsved är inne på sitt tredje år med en bred samverkan tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret samt externa aktörer som polisen, SL, MTR och fastighetsägarföreningen i Rågsved. Stadsdelsförvaltningens olika avdelningar är alla involverade i platssamverkan Rågsved.

Året har präglats av att sprida kunskap om arbetet och mobilisera verksamheter att bidra med inspel till arbetet. Det har skett genom att bjuda in 200 medarbetare inom stadens verksamheter till information om platssamverkan och för att lyssna på goda idéer och fånga upp utvecklingsområden. Många medarbetare både bor och arbetar i Rågsved. En insats för att sprida kännedom om platssamverkan bedömdes vara nödvändig för att förankra arbetssätt och sprida kunskap om de många initiativ som pågår. Cirka 60 specialistfunktioner kopplade till Rågsved har samlats vid två tillfällen för att utbyta idéer för att förverkliga visionen om Rågsved. Det har varit deltagare från bland annat arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, exploateringskontoret och trafikkontoret, samordningsförbundet samt förvaltningens egna avdelningar.

Nätverk för civilsamhället – Vårt Rågsved har träffats fyra gånger och en mängd olika frågor

har diskuterats såsom samverkan mellan olika föreningar, möjligheten att nå ut till invånarna samt information om olika satsningar som förvaltningen gör för Rågsvedsborna. Jobbtorg unga, kolloverksamheten samt andra föreningar har varit på plats och presenterat sig. Nätverkets deltagare önskade stöd i att nå ut med information om sitt utbud av aktiviteter. Ett IOP har tagits fram i syfte att förenkla för föreningarna att samla information om sina aktiviteter på ett gemensamt ställe och därmed lättare nå ut till Rågsvedsborna.

Platssamverkan har genomfört flera aktiviteter för att aktivera platser och skapa möjligheter för invånare att träffa varandra och representanter från kommunen. Det har varit olika temadagar som exempelvis Rågsvedsdagen, Trygghetsdagen men även många olika aktiviteter för barn, unga, familjer och äldre. Nyheter 2023 har varit en ungdomsfestival i slutet på sommaren och ett gemensamt Luciafirande med exploateringskontoret, fastighetsägarföreningen och Snösätraskolan. Projektet *Läslust* genomfördes i september tillsammans med lokala grundskolor, förskolor, bibliotek och kulturskolan. Det syftade till att öka vårdnadshavares förståelse för läsningens betydelse för barns språkutveckling och att sänka trösklar för vårdnadshavare att ta sig till skolan och delta på ett gemensamt evenemang.

Arbetet med öppen drogscen har fortsatt med exempelvis stärkt polisnärvaro, möten med företagarna i centrum, förslag på fysiska åtgärder för att göra torget mer överblickbart, gemensam städning och renhållning av torget. Utsmyckning och uppfräschning har genomförts, exempelvis utsmyckning av en elstation med mosaikkonst, uppfräschning av gångtunnel, ny tillfällig lekpark och Rymdparken.

Åtgärder/aktiviteter utifrån lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Ny lägesbild har producerats tillsammans med lokalpolisområde (LPO) Globen, LPO Farsta och utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning. Nytt är att trafikkontoret kommer att bjudas in i lokal beredningsgrupp och lokal styrgrupp för arbetet framåt. Aktiviteterna i åtgärdsplanen har bedrivits enligt plan och kommer delvis att bytas ut under 2024.

Aktiviteter utifrån lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Förvaltningen har tagit fram och genomfört planerade aktiviteter utifrån den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism. Andelen ärenden inom stadsdelsområdet är fortsatt låg, vid ett fåtal ärenden har förvaltningens verksamheter behövt ge stödinsatser tillsammans med polisen. Ett APT-material har även tagits fram och finns nu tillgängligt på intranätet. Förvaltningen har varit med och utformat stödmaterial tillsammans med Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) som ska spridas i staden.

Arbetet med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet och närliggande områden

I april slutfördes rapporten från projektet *Välfärdsbrott inom lokalvård*, som förvaltningen arbetat med under 2022 tillsammans med stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen. Målet var bland annat att få en tydlig och dokumenterad bild av hur staden kan använda systematisk avtalsuppföljning för att identifiera och motverka välfärdsbrott och genom kontroller kunna upptäcka brister i lokalvårdsupphandlingar. Sammanfattningsvis visar projektet att kontrollerna inte är tillräckliga och att staden behöver förbättra avtalsuppföljningen och öka myndighetssamverkan. Under hösten har ett stadsövergripande arbete mot välfärdsbrott startat och olika arbetsgrupper har bildats. Förvaltningen deltar i arbetsgruppen för lokalvård. Som ett första steg har arbetsgruppen börjat diskutera vad som

kännetecknar en ”oseriös” leverantör och hur välfärdsbrott kan upptäckas, både under avtalstiden och i kvalificeringen i upphandlingsprocessen.

På Chefsforum i februari hade förvaltningen tema *Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan*. Under mötet presenterade en representant från SKR ämnet, och utvecklingsfrågor identifierades för vidare arbete.

För att stärka arbetet med att förebygga och motverka brott och fusk inom föreningsbidrag har förvaltningen stärkt kontrollerna vid ansökan. Förvaltningen följer även upp beviljade bidrag och begär vid behov in underlag för att stärka redovisningen. Vid felaktigt använda eller outnyttjade bidrag återkrävs dessa. Årliga informationsträffar hålls för föreningar för att informera om gällande riktlinjer.

Två bidrag har återkrävts då förvaltningen inte bedömt att de använts i enlighet med beviljat ändamål respektive inte redovisats. Förvaltningen granskar fortfarande några bidrag från 2022 och ser över ytterligare åtgärder för att säkerställa att bidragen nyttjas på det sätt som nämnden beslutat.

En ren, välskött och trygg stadsmiljö

Förvaltningen har genomfört trygghetsskapande åtgärder i Rågsved, Kolerakyrkogården, Dalenparken och Blåsut, se separat uppföljningsbilaga.

Grynkvarnsparken i Årsta har rustats upp. Tillsammans med trafikkontoret har förvaltningen haft dialog i Dalbottens lekpark i Högdalen med invånarna inför projektering av parken. Lekplatserna i Triangelparken, Milanparken, Tanneforsparken och i Turingeparken har rustats upp eller tillförts nya lekredskap. Nya grillar har satts upp i och i anslutning till Årstaskogen, Stamparken i Östberga, hoppbacken i Enskede och Blåsutparken. Upprustningen av plaskdammen i Vårflodsparken är klar och plaskdammen i Grynkvarnsparken har fått ett nytt underlag i botten (terazzo). Gångvägar har förbättrats i Rågsveds och Hagsätra naturreservat. En trappa har byggts ner till östra solbryggan i Årstaskogen som ett sätt att förbättra tillgängligheten och skydda vegetation mot slitage.

Intressegruppen för hönsgrård och odling i Årsta har beviljats bygglov och bygget pågår. Förvaltningen har stöttat dem i deras process.

Förvaltningen har utrett sex parker som lämpliga för fraktionssortering och har ansökt om medel för att under 2024 införa källsortering i dessa parker.

Rutinerna för trygghetsvandringar har uppdaterats och dessa dokumenteras numera direkt i ett kartverktyg vilket effektiviserar och underlättar uppföljningen.

Förvaltningen har haft en regelbunden uppföljning av entreprenörer inom parkskötsel och anläggningsarbete. Renhållningen runt Rågsved centrum har prioriterats, i samarbete med andra ansvariga förvaltningar och bolag samt externa fastighetsägare. Föreningsstädningen i stadsdelsområdet har utökats och omfattade även städning på hösten. Förvaltningen har även haft ett samarbete med Städa Sverige som är en förening som samlar idrottande föreningar i landet. Hårdare prioriteringar av insatser i stadsmiljön har varit nödvändig med anledning av stigande priser hos leverantörer.

För att inhämta och ta tillvara på invånarnas synpunkter och idéer om stadsmiljön har

förvaltningen deltagit vid nämndens områdesmöten, vid samrådsmöten kring nya detaljplaner och vid möten med enskilda intressegrupper, till exempel Humans of Dalen.

Medborgarförslag och felanmälningar och synpunkter som kommer via tyck-till-appen har hanterats enligt gängse rutiner. Synpunkterna rör stadsmiljön i bred bemärkelse. Ett område som genererat många synpunkter under året är hundrastgårdarna. Intresset för dessa är stort, samtidigt som de ibland medför en intressekonflikt med närboende, bland annat på grund av skällande hundar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	78 %	80 %	76 %	74 %	79 %	79 %	2023
Analys Resultatet har höjts med fyra procentenheter jämfört med i fjol och inte sedan år 2014 har resultatet varit så högt. Män upplever sig trygga i högre utsträckning än kvinnor, vilket är ett vanligt utfall. Samtliga resultat i den här tabellen ligger dock inom den statistiska felmarginalen som för Enskede-Årsta-Vantör var +/- 5,3 procentenheter.							
   Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	59 %	64 %	55 %	71 %	73 %	73 %	2023
Analys Utfallet är 14 procentenheter under årsmålet och en försämring med 12 procentenheter jämfört med i fjol. Män är mer nöjda än kvinnor. Renhållning och städning av allmänna ytor är ett gemensamt ansvar mellan olika förvaltningar, bolag och fastighetsägare. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för park och grönområden. Resultatet visar på vikten av fortsatt samverkan och samordning. Förvaltningen arbetar vidare med kontinuerlig och noggrann uppföljning av entreprenörer. Under 2024 kommer fokus att vara på att utreda och förbereda för egen regi för parkskötseln. Hög kvalitet på utförandet kommer vara ett prioriterat effektmål.							
   Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	69 %	72 %	67 %	70 %	73 %	73 %	2023
Analys Utfallet i årets medborgarundersökning var 69 procent nöjda vilket är fyra procentenheter under årsmålet. Resultatet är jämförbart med fjolårets resultat (-1 procentenhet). Män är mer nöjda än kvinnor. Förvaltningen fick i fjol en ny parkentreprenör i två av tre områden och då behövs en viss inkörningsperiod. Förvaltningen fortsätter med kontinuerlig och noggrann uppföljning för en förbättrad leverans.							
   Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	83 %	87 %	80 %	85 %	84 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet är en procentenhet under årsmålet och två procentenheter under fjolårets resultat. Män är mer nöjda än kvinnor vilket är nytt, tidigare år har det varit omvänt. Förvaltningen kommer att följa detta under kommande år för att se om det har skett en förändring. Indikatorn är ett mått på stadens samlade insatser i stadsmiljön och det är svårt att sätta in träffsäkra åtgärder, då frågan är generellt formulerad.							

Nämndmål: 3.6.1 Stadsdelsområdet är tryggt, tillgängligt och välskött

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet för att öka tryggheten i olika stadsdelar genomförs i samverkan med invånarna. Ett viktigt verktyg är platssamverkan i Rågsved och Östberga där flera aktörer samlas för att skapa trygghet. Platssamverkan ska även fungera som en testbädd för nya idéer och samlade ansträngningar av deltagande parter för att lösa uppkomna utmaningar och öka tryggheten. Strategiska ledningsgrupper och operativa ledningsgrupper leder arbetet.

Den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen (SÖK) fungerar som ett samlande styrdokument för flera samverkansinsatser. Rutinen för situationsanpassad samverkan ska tillämpas vid uppkomna orossituationer.

Nätverket för civilsamhället i Rågsved ska arbeta med att skapa aktiviteter och evenemang där invånare, tjänstepersoner och förtroendevalda kan mötas, föra dialog om behov bland invånarna och skapa förtroende för myndigheter. Kunskapen om civilsamhällets och förvaltningens förutsättningar att arbeta med sina respektive uppdrag ska öka.

Förvaltningen ska på olika sätt lyssna in invånarnas synpunkter om stadsmiljön, så att den upplevs välskött, attraktiv och trygg. Förvaltningen ska systematiskt följa upp upphandlade entreprenörer samt utveckla och investera i stadsdelsområdets gröna miljöer.

Förväntat resultat

- Stadsdelsområdets invånare lever ett självständigt och tryggt liv, både i och utanför hemmet.
- Riktade insatser och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön bidrar till ökad trygghet.
- Arbetet mot våldsbejakande extremism har utvecklats.
- Andel boende som upplever trygghet i sin stadsdel ökar.
- Andel boende som är nöjda med skötsel och städning av park- och grönområden är oförändrad eller ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att andelen boende som upplever trygghet i sin stadsdel har ökat och att det har genomförts flera riktade insatser för att öka tryggheten i den fysiska miljön.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Se över arbetet med trygghetsvandringar och uppdatera rutiner	2023-01-01	2023-12-31	
	Stötta en grupp intresserade invånare att etablera en hönsgård och odling i Årsta	2023-01-01	2023-12-31	
	Utreda vilka parker förvaltningen kan införa fraktionssortering i	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samverkan för miljömässig hållbarhet har fortsatt och utvecklats, så även arbetet för mänskliga rättigheter i stort, jämställdhet och barnrättsperspektivet. De två nämndmålen bedöms ha uppfyllts xxx.

Internationellt samarbete

Stadsdelsdirektören och berörda medarbetare har tagit emot ett studiebesök från Oslos motsvarighet till stadsledningskontoret och informerat om den lokala budgetprocessen, trygghetsarbetet och verksamheten vid Verklighetslabbet och KTC.

Två sjuksköterskestudenter från USA har genomfört sin verksamhetsförlagda utbildning på Stureby vård- och omsorgsboende genom ett samarbete med Karolinska institutet (KI). Under perioden har internationella besök från Nederländerna och Norge genomförts på KTC och Verklighetslabbet. Inom äldreomsorgen har förvaltningen deltagit i det EU-finansierade projektet Shapes.

Förvaltningen har även, tillsammans med Farsta och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar, medverkat i en ansökan till Europeiska socialfonden om att stärka kompetensen för omsorgspersonal inom vård och omsorg för äldre.

Agenda 2030

De globala målen i Agenda 2030 är ett stöd för att utveckla arbetet för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Förvaltningen bidrar naturligt till att uppfylla mål och delmål samt bidra till att ingen ska lämnas utanför inom ramen för det ordinarie arbetet. Till relevanta mål beskriver förvaltningen hur verksamheterna bidrar till ett eller flera av målen i Agenda 2030 med fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet och minskad klimatpåverkan.

I syfte att arbetet i enlighet med Agenda 2030 ska bli så effektivt som möjligt, samverkar förvaltningen med relevanta nämnder i staden, civilsamhället, näringslivet och akademien.

För att fler invånare ska uppnå egen försörjning samverkar förvaltningen bland annat med andra stadsdelsförvaltningar, Öppenvård sydost och Jobbtorg. För att etablera nyanlända samverkar förvaltningen med SHIS. För att unga ska få tidig erfarenhet av arbetslivet erbjuder förvaltningen feriearbetsplatser i samverkan med olika aktörer.

För att öka tryggheten i stadsdelsområdet och bidra till målet om fredliga och inkluderande samhällen samordnar förvaltningen arbetet med platssamverkan i Rågsved och Östberga, ett långsiktigt arbete där olika aktörer såsom fastighetsägare, polisen, andra förvaltningar och civilsamhället deltar. Arbetet har gett resultat som bland annat visar sig i att Östberga inte längre finns med på polisens lista över utsatta områden. Arbetet med ökad beredskap, informationssäkerhet och att motverka välfärdsbrottslighet har också stärkts.

Avdelning förskola har inlett ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld* och samt fortsatt medverkat i programmet *Hållbar förskola*.

För att bidra till en hållbar miljö har förvaltningen bland annat arbetat för att öka andelen hållbara transporter, minska matsvinn och öka andelen ekologiska livsmedel.

Förvaltningen arbetar utifrån fastställd budget och långsiktigt hållbara finanser.

Mänskliga rättigheter och lokal demokrati

Mänskliga rättigheter

För att utveckla arbetet har förvaltningen bland annat deltagit i ett nystartat nätverk med andra stadsdelsförvaltningar om frågor kring mänskliga rättigheter och Agenda 2030.

Jämställdhet

Arbete för ökad jämställdhet pågår kontinuerligt inom alla verksamheter. På till exempel parklekarna är könsfördelningen bland besökarna relativt jämn och utifrån ett målinriktat arbete har andelen flickor bland besökarna på fritidsgårdarna ökat.

Inom socialtjänsten finns jämställdhetscoacher som bidrar till att utveckla arbetet.

För att bidra till målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, har arbetet mot våld i nära relation fortsatt.

Riktade insatser för att öka andelen män på mötesplatserna för äldre har lett till en ökning med 267 procent under året.

För att öka kunskapen om jämställdhet deltog två medarbetare i den nationella konferensen Forum Jämställdhet i början av året. Vidare har stadens jämställdhetsstrateg hållit ett seminarium om jämställdhetsanalys för utredargruppen/handläggare. Andelen jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden har ökat och uppnår målet genom ett medvetet utvecklingsarbete.

Under året har samtliga medarbetare inom fritidsgårdarna genomgått HBTQ-certifiering.

Barns rättigheter

Förvaltningens nya barnrättssamordnare bidrar till att ytterligare stärka arbetet med barns rättigheter, bland annat genom ett nyinrättat barnombuds nätverk med representanter från alla avdelningar. Barnrättssamordnaren har även genomfört utbildning i barnkonventionen för alla chefer samt utarbetat en förvaltningsövergripande handlingsplan. Hon har också medverkat på vissa enheters APT.

För att utveckla barnkonsekvensanalyser och öka kunskapen har stadens barnombudsman hållit ett seminarium för utredare.

Alla förebyggande verksamheter har satsat på att öka kunskap hos medarbetare och besökare kring barnkonventionen och dess principer. Parklekarna arbetar med barnens inflytande och delaktighet genom bland annat förslagslådor och alla fritidsgårdar har haft flera gårdsråd/inflytandeforum tillsammans med ungdomar.

Ledningsgruppen för de förebyggande verksamheterna har fullföljt *Barnrättsresan* som är ett metodstöds material framtaget av Barnombudsmannen. Utvecklingsområden har identifierats

och arbetet kommer fortsätta 2024.

Avdelning förskola har barnombud på varje förskola och barnombudssamordnare på varje förskoleenhet. Nätverket av barnombudssamordnare har börjat använda barnkonsekvensanalyser, något som kommer fortsätta i samverkan med barnrättssamordnaren.

Under året har barnombudssamordnarna gått endagsutbildningen *Barnrättsperspektivet inom förskola i teori och praktik* genom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utbildningen gav fördjupad kunskap om hur barnkonventionen blir praktik i förskolan.

Support and protection Against Violence, on Equal terms for all children (SAVE) är en studie om barn som utretts inom sociala barn- och ungdomsvården. Förvaltningen har genomfört SAVE-studien som bland annat syftar till att analysera om barn beviljas insatser på lika villkor, oavsett kön, ålder, ursprung och funktionsnedsättning. Resultat och återkoppling från forskarna väntas inom kort.

Medarbetare informerar familjer om socialtjänstens arbete samt om vårdnadshavares och barns rättigheter/skyldigheter. Fokus är främst på nyanlända familjer samt särskilt prioriterade områden i stadsdelsområdet. Detta görs bland annat genom att dela ut eller informera om materialet "Socialtjänsten arbetar för barns bästa – Information för föräldrar" som Socialstyrelsen tagit fram om socialtjänstens arbete. Materialet finns på olika språk.

Inom myndighetsutövningen för vuxna följs arbetet med barnperspektivet bland annat upp genom internkontroller av barnkonsekvensanalyser. Dessa visar att majoriteten av granskade ärenden haft barnkonsekvensanalyser och att barnets perspektiv beaktats vid beslut.

Nationella minoriteter

För att öka kunskapen om nationella minoriteter har förvaltningen informerat invånare och medarbetare om nationella minoriteters rättigheter i olika kanaler, flera medarbetare har deltagit i stadsledningskontorets utbildning om nationella minoriteter och en samordnare deltar i stadsledningskontorets nätverk. Förvaltningen har också ett internt nätverk med representanter från berörda verksamheter som tillsammans arbetar för att utveckla arbetet.

Avdelning förskolas språkgrupp har haft ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. Gruppen har sett över hur vårdnadshavare får information om vilka rättigheter som finns om nationella minoritetsspråk. Alla enheter har skaffat skönlitterär litteratur med koppling till de fem nationella minoritetsspråken. Förvaltningen har inte haft någon efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk.

Förvaltningen har fortsatt med finsk öppen förskola en eftermiddag i veckan i Stureby. Två teaterföreläsningar på finska har erbjudits där under året.

Aktiviteter har erbjudits äldre som tillhör nationella minoriteter i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck och Södermalm. I samverkan med Södermalms stadsdelsförvaltning har förvaltningen utökat aktiviteter på minoritetsspråk, såsom samiska kaféer.

Rådet för funktionshinderfrågor

Från och med 2023 finns ett nytt gemensamt råd för funktionshinderfrågor för Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Under 2023 har Skarpnäcks

stadsdelsförvaltning ansvarat för planering och sekreterarskap för mötena. Under hösten har förvaltningen inlett planering för att ta över samordning och sekreterarskap för rådet 2024.

Medborgarbudget

Förvaltningen har planerat och påbörjat genomförandet av en medborgarbudget för unga 15-17 år i Rågsved med omnejd. En arbetsgrupp har tagit fram kommunikationsmaterial och presentationer. Information om projektet har visats på stadens hemsida och där har även ungdomarna skickat in förslag om vad medborgarbudgeten ska användas till för att öka tryggheten och vara hälsofrämjande för målgruppen. Arbetsgruppen har genomfört tre besök på högstadieskolor och haft en öppen workshop på Rågsveds aktivitetshus. Det har inkommit 28 förslag på olika aktiviteter som nu kommer behandlas i arbetsgruppen.

Medborgarförslag

Förvaltningen har påbörjat ett utvecklingsarbete kring medborgarförslag. Alla medborgarförslag som inkommit och som tillhört nämndens ansvarsområde har sammanställts. Bland annat har information om vilket beslut som fattats, vad som ska göras i och med beslutet och när det ska göras sammanställts. Vid två tillfällen har nämndsekreterare följt upp förslagen tillsammans med handläggare för att se vad som är påbörjat och därefter skickat en sammanställning till nämnden.

Goda exempel

Områdesmöten

Tre områdesmöten har genomförts i olika stadsdelar; Dalen, Rågsved och Östberga. Mötena har syftat till att ge invånare en möjlighet att träffa lokala politiker för att diskutera aktuella frågor med fokus på den stadsdel mötet genomförs i. Samtliga områdesmöten har haft temat trygghet och på varje möte har förvaltningens preventionssamordnare informerat om pågående trygghetsarbete i den aktuella stadsdelen. Tjänstepersoner från förvaltningen har deltagit på varje möte samt representanter från exempelvis skolor, fastighetsägarföreningar och trafikkontoret.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förvaltningen har deltagit vid ett uppstartsmöte men är inte rapporteringsskyldig.			

Nämndmål: 3.7.1 Stadsdelsförvaltningen är öppen, jämställd och demokratisk

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska informera om nationella minoriteters rättigheter och om aktiviteter som riktas till dem i olika kanaler.

Förvaltningen ska delta i relevanta internationella sammanhang för att öka

verksamhetsutvecklingen i enlighet med stadens internationella strategi.

Förvaltningen ska delta i arbetet med att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen och framtagande av stadens handlingsprogram mot rasism.

Medborgarkontoret ska erbjuda samhällsvägledning på teckenspråk.

Förvaltningen ska arbeta för att genomföra ett lokalt demokrati- och utvecklingsarbete för ferieungdomar.

Förväntat resultat

- Medarbetare och invånare har kunskap om nationella minoriteters rättigheter.
- Förvaltningens internationella samverkan ökar.
- Förvaltningen söker EU-finansiering som stärker den sociala såväl som den ekologiska hållbarheten.
- Barns rättigheter och ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i beslutsfattande, planering och utförande av verksamhet.
- Beslutsunderlag skrivs på klarspråk.
- Fler verksamheter är hbtq-diplomerade.
- Fler av stadens invånare kan ta del av samhällsvägledning.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet uppnåtts, utfallet av indikatorerna och att fyra av sex aktiviteter är genomförda.

Andel barnkonsekvensanalyser och jämställdhetsanalyser har ökat markant. I samband med granskning av tjänsteutlåtanden och utbildningar i att skriva tjänsteutlåtanden har handläggare fått påminnelser om att genomföra barnkonsekvens- och jämställdhetsanalyser. Information om nationella minoriteters rättigheter har getts i både lokaltidningen och i personalbladet, förutom att vissa verksamheter också utvecklat sin information till målgruppen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barnkonsekvensanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant	80 %				70 %		VB 2023
 Andel jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant	78,41 %				70 %		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i den nationella konferensen Forum Jämställdhet	2023-01-01	2023-02-28	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Informera nationella minoriteter om deras rättigheter i olika kanaler	2023-01-01	2023-12-31	
!	Säkerställa att pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor får en presentation av planerade detaljplaner som väntas gå ut på samråd under året	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
	Analys Förvaltningens samhällsplanerare har besökt pensionärsrådet och informerat om planerade detaljplaner. Rådet för funktionshinderfrågor är gemensamt för Skarpnäck, Farsta och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar och rådet har under 2023 samordnats av Skarpnäck. Motsvarande tillfälle för rådet för funktionshinderfrågor har diskuterats men har inte prioriterats för 2023.			
!	Ta fram rutin för genomförande av barnkonsekvensanalyser	2023-01-01	2023-08-31	Avvikelse
	Analys Arbetet är påbörjat, men eftersom förvaltningens barnrättssamordnare tillträdde först under hösten har rutinen försenats och kommer färdigställas under 2024.			
✓	Utveckla samhällsvägledning på teckenspråk vid medborgarkontoret	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Öka antalet hbtq-diplomerade verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.7.2 Invånare är delaktiga i den lokala utvecklingen

● Uppfylls helt

Beskrivning

Invånare har ökad kunskap om och vilja att delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling. Kommunikation ska anpassas till målgrupper som kan delta i dialogmöten, områdesmöten m.m.

Förvaltningen ska arbeta för att tillgängliggöra exempelvis förskolelokaler, fritidsgårdar och parklekar på kvällar och helger till stadsdelsområdets idrotts- och föreningsliv. Förvaltningen ska utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget inom något verksamhetsområde.

För att främja ett aktivt idrotts- och föreningsliv ska förvaltningen se över möjligheter till att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till föreningar. Översynen ska ske tillsammans med lämpliga aktörer såsom berörda fackförvaltningar och civilsamhället.

Förväntat resultat

- Invånare har ökad kunskap, vilja och möjlighet att delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling.
- Beslutsunderlag till stadsdelsnämnden som berör personer med funktionsnedsättning eller äldre behandlas i respektive råd.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på att fyra av fem planerade aktiviteter har genomförts. Förvaltningen har bland annat påbörjat ett arbete med medborgarbudget riktat mot unga 15-17 år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Se över hanteringen av medborgarförslag	2023-01-01	2023-12-31	
! Ta fram en lokal rutin för lokalupplåtelse	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys			
Förvaltningen har utrett möjligheterna att hyra ut befintliga verksamhetslokaler till det lokala föreningslivet eller andra lokala aktörer som är i behov av möteslokal under tider då förvaltningens verksamheter inte har öppet. Förvaltningen gör bedömningen att det i dagsläget saknas de tekniska och organisatoriska förutsättningarna som krävs för att i större skala kunna tillhandahålla tillfällig uthyrning på ett säkert och förutsägbart sätt med den nivå av service som det kräver. Förvaltningen anser att det i framtiden bör finnas fler lokaler som är anpassade för tillfällig uthyrning.			
✓ Utredda möjligheten att genomföra medborgarbudget	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utredda möjligheter att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till idrotts- och föreningsliv	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla arbetet i rådet för funktionshindersfrågor tillsammans med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar med fokus på strategiska frågor kopplade till tillgänglighet och delaktighet	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

I kommunfullmäktiges budget för år 2023 tilldelades Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd en total nettobudget om 2 608,2 mnkr. Under året har budgeten justerats i samband med avstämningsärenden och tertialuppföljningar, varpå slutlig nettobudget uppgår till 2 670,1 mnkr.

Under 2023 har nämnden beviljats budgetjusteringar om totalt 53,0 mnkr, varav 10,8 mnkr avsåg investeringar, för bland annat omstruktureringsmedel, trygghetsskapande åtgärder, åtgärder i stadsmiljön och klimatinvesteringar. Beviljade prestationsförändringar har uppgått till totalt 19,7 mnkr inom förskoleverksamhet, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och ekonomiskt bistånd.

Nämnden har även beviljats statsbidrag, främst från Socialstyrelsen och Migrationsverket, om sammanlagt 79,1 mnkr vilket är en minskning om närmare 30,7 mnkr jämfört med 2022. Samtliga statsbidrag minskade under 2023 förutom från Skolverket, vilket ökade med 2,2 mnkr jämfört med föregående år.

Totalt redovisas kostnader om 3 257,5 mnkr och intäkter om 526,0 mnkr. Nämndens driftverksamhet visar ett underskott om 61,4 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 25,7 mnkr efter resultatöverföring. Nämnden hämtar 35,7 mnkr från resultatfonderna.

Störst underskott redovisas inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning om 19,4 mnkr efter resultatöverföring. Resultatet beror i huvudsak på den volymökning av insatser som skett under 2023, vilket lett till ökade kostnaderna för insatser. Verksamheten har arbetat kontinuerligt med att följa upp ekonomin och insatser med utgångspunkt i att identifiera åtgärder. Tidigare handlingsplan har reviderats under året och delar i handlingsplanen har integrerats i löpande rutiner.

Störst överskott redovisas inom individ- och familjeomsorg nyanlända om 9,7 mnkr.

Överskottet beror främst på att intäkterna för målgruppen överstiger de redovisade kostnaderna.

För 2023 redovisas ökade kostnader för flertalet poster som till stor del beror på generella kostnadsökningar som i kombination med höga räntor och ökade personalkostnader genererat ekonomiska utmaningar med ett ökat kostnadstryck.

Lokalhyror för verksamhetslokaler har ökat med 21,2 mnkr jämfört med 2022, motsvarande nästan 14 procent. Kostnadsökningen är relativt jämnt fördelad mellan verksamheterna. Kostnader för tomgångshyror har samtidigt minskat med 5,8 mnkr. De löpande kostnaderna för bränsle, energi och vatten har ökat med 1,2 mnkr motsvarande nästan 20 procent.

Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial har totalt ökat med 1,6 mnkr jämfört med 2022. Kostnaderna för laboratoriemateriel, läkemedel och sjukvårdsartiklar har minskat med 31 procent efter pandemin, samtidigt har kostnaderna för livsmedel och förbrukningsmaterial ökat med 1,8 respektive 1,6 mnkr. Kostnadsökningen bedöms bero på det allmänna ekonomiska läget.

Lönekostnader har ökat med sammanlagt 44,5 mnkr och kostnaderna för arbetsgivaravgifter har ökat med 71,4 mnkr, delvis till följd av ökat personalomkostnadspålägg (PO-pålägg). De ökade kostnaderna för PO-pålägget kompenseras i budget 2023, vilket har täckt kostnaderna i olika mån inom respektive verksamhetsområde. Jämfört med 2022 har kostnaderna för sjuklöner minskat med 5,6 mnkr, motsvarande 15 procent. Den totala kostnaden för inhyrd personal har minskat med 4,8 mnkr jämfört med föregående år, vilket motsvarar 34 procent.

Kostnader för internränta har ökat under 2023 med 3,7 mnkr, vilket motsvarar 368 procent. Nämnden har beviljats budgetjustering under året motsvarande 3,7 mnkr.

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	2 670,1	2 731,5	-61,4	2 559,8	3,8
Kostnader (+)	3 157,6	3 257,5	-99,9	3 092,7	-32,4
Intäkter (-)	-487,5	-526,0	38,5	-532,9	36,2
Avvikelse före resultatdispositioner			-61,4		3,8
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			91,7		89,0
Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-55,9		-91,7
Avvikelse efter resultatdispositioner			-25,7		1,1

I tabellen nedan redovisar förvaltningen det ekonomiska resultatet per verksamhetsområde före och efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	78,7	-0,9	77,8	71,3	71,3	6,5	3,9
Individ- och familjeomsorg	432,1	-89,9	342,2	351,2	350,4	-8,2	-12,6
<i>varav barn och ungdom</i>	244,9	-35,4	209,5	227,1	227,1	-17,6	-20,9
<i>varav vuxen</i>	83,1	-24,9	58,2	55,4	55,4	2,8	0,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	92,4	-17,9	74,5	78,4	77,6	-3,1	-0,6
<i>varav nyanlända</i>	11,7	-11,7	0,0	-9,7	-9,7	9,7	8,7
Stadsmiljöverksamhet	36,1	-0,6	35,5	35,5	35,5	-0,0	-0,7
<i>avskrivningar</i>	19,7	0,0	19,7	18,4	18,4	1,3	2,0
<i>internräntor</i>	4,8	0,0	4,8	4,6	4,6	0,2	0,1
Förskoleverksamhet	666,0	-60,7	605,3	612,3	602,5	2,8	0,8
Äldreomsorg	1 020,6	-213,3	807,3	833,6	817,7	-10,4	8,8
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	632,4	-91,2	541,2	569,9	560,6	-19,4	-7,6
Barn, kultur och fritid	61,6	-8,0	53,6	50,4	50,4	3,2	0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	30,4	-5,8	24,6	21,5	21,5	3,1	3,8
Ekonomiskt bistånd	175,2	-17,1	158,1	162,8	162,8	-4,7	2,3
<i>varav handläggare</i>	47,1	-4,5	42,6	41,0	41,0	1,6	0,3
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	3 157,6	-487,5	2 670,1	2 731,5	2 695,8	-25,7	1,1

Nedan redovisas detaljer för respektive verksamhetsområde enligt stadens anvisningar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 6,5 mnkr. Avvikelsen motsvarar 8,4 procent av nettobudgeten. Överskottet beror på vakanta tjänster under pågående rekrytering. Samtidigt har det ekonomiska läget gjort att förvaltningen pausat vissa planerade inköp och utbildningar

för att minska utgifterna.

Tabell 2: Utfall jämfört med budget Nämnd och gemensam administration (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2023		Utfall 2023		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2022
Administrativa avdelningen	54,5	-0,2	51,4	-1,6	4,5	1,0
Avdelning HR och utveckling	24,2	-0,7	22,3	-0,9	2,0	0,8
Summa	78,7	-0,9	73,7	-2,5	6,5	1,8
Avvikelse i %					8,4%	

Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen redovisar ett överskott om 4,5 mnkr till följd av vakanta tjänster och besparingar.

Avdelning HR och utveckling

Avdelning HR och utveckling redovisar ett överskott om 2,0 mnkr till följd av vakanta tjänster och besparingar.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 8,2 mnkr efter resultatöverföringar.

Avvikelsen motsvarar 2,4 procent av nettobudgeten. Analyser för respektive verksamhetsområde inom individ- och familjeomsorg redovisas nedan.

Tabell 3: Utfall jämfört med budget Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri (mnkr)								
Verksamhet	Justerad budget 2023			Utfall 2023			Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2023	2022
Barn och unga	244,9	-35,4	209,5	266,3	-39,2	227,1	-17,6	-20,9
Vuxna	83,1	-24,9	58,2	81,3	-26,0	55,4	2,8	0,1
Socialpsykiatri	92,4	-17,9	74,5	97,9	-19,5	78,4	-3,9	-1,4
Nyanlända	11,7	-11,7	0,0	6,8	-16,5	-9,7	9,7	8,7
Summa	432,1	-89,9	342,2	452,4	-101,2	351,2	-9,0	-13,5
Resultatöverföring							0,8	0,9
Summa efter resultatdisposition							-8,2	-12,6
Avvikelse i %							-2,4%	

Individ- och familjeomsorg barn och unga

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 17,6 mnkr. Underskottet beror främst på höga placeringskostnader.

Under 2023 har verksamheten fortsatt att arbeta strukturerat och långsiktigt med att minska placeringskostnaderna utifrån intentionerna i den omorganisation som genomfördes under 2022. Syftet med omorganisationen är att arbeta mer intensivt med institutionsplaceringar och

med att hitta nya arvoderade familjer för de barn som väntar på familjehem.

Statistiken nedan visar utvecklingen inom verksamhetsområdet. Inflödet av orosanmälningar har ökat under flera år och 2023 ökade antalet orosanmälningar i snitt per månad med ytterligare 11 procent jämfört med 2022. Ökat antal orosanmälningar medför i sin tur ofta ökat antal ärenden och inledda utredningar. Under 2023 har däremot antalet inledda utredningar minskat något och antal ärenden har endast ökat med 3 procent.

De externa placeringarna har under flera år medfört ökade kostnader jämfört med tilldelad budget. Under 2023 har trenden vänt och antalet externt placerade minskade med 7 procent, jämfört med 2022. Placeringar inom ramen för *Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga* (LVU) har minskat med 18 procent. Det är främst placeringar på *Statens institutionsstyrelse* (SiS) och HVB som har minskat mycket. Det beror till viss del på att några individer har dömts till slutenvård och ansvaret därmed övergått till kriminalvården, men även på att andra former av placeringar har kunnat göras, bland annat på stödboenden som har ökat med 10 procent.

Andra effekter av omorganisationen är att uppföljningen av placeringarna har blivit mer aktiv då handläggarna har kunnat följa upp placeringarna tätare och ställa tydligare krav på utförarna. Barn med beslut om familjehemsplacering får i den nya organisationen även snabbare en fast handläggare, på grund av snabbare byte av enhet, vilket är en förbättrad kvalitet för barnet.

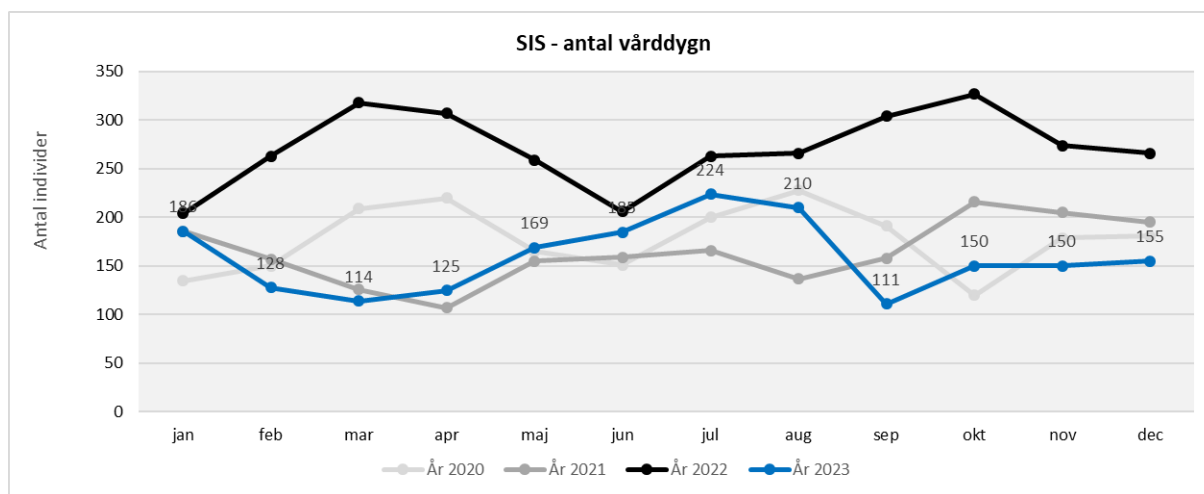
Verksamheten försöker använda öppenvården i egen regi i så hög utsträckning som möjligt. Antalet individer med öppenvårdsinsatser i egen regi har ökat med 4 procent under året.

Genomsnittskostnaden per vård dygn är 1 816 kr per dygn, vilket är en minskning med 18 procent mot föregående år.

Tabell 4a: Nyckeltal, IoF barn och unga*	2019	2020	2021	2022	Differens mot 2021	2023	Differens mot 2022
Orosanmälningar	350	425	423	463	9%	514	11%
Inledda utredningar	90,3	92,3	95,0	102,4	8%	101,7	-1%
Aktuella ärenden**	816	911	918	1 010	10%	1 040	3%
Externa placeringar**	71,2	79,9	89,0	97,8	10%	90,7	-7%
varav LVU-placeringar**	42,1	44,6	46,2	57,8	25%	47,4	-18%
Vård dygn, varav på***	1 927	2 187	2 479	2 791	13%	2 566	-8%
SiS	119	177	164	271	65%	159	-41%
HVB	314	343	409	319	-22%	236	-26%
Stödboende	96	166	299	372	24%	409	10%
Familjehem	267	207	315	384	22%	344	-10%
Jourhem	1 132	1 271	1 279	1 237	-3%	1 230	-1%
Behandlingsfamilj	-	-	-	205	-	172	-16%
Öppenvårdsinsatser i egen regi**	159	221	249	298	20%	311	4%
Kostnad per dygn***	2 381	2 276	2 262	2 216	-2%	1 816	-18%

Tabell 4a: Nyckeltal, loF barn och unga*	2019	2020	2021	2022	Differens mot 2021	2023	Differens mot 2022
*Genomsnitt per månad, exkl. Familjerätten, EKB, RVT och uppdragstagare** Unika individer, exkl. köpt öppenvård*** Underlag verksamhetens värdkostnadsfiler, exkl. köpt öppenvård							

Kostnaderna för placeringar av äldre ungdomar på SiS-institution har minskat med 7,9 mnkr, motsvarande 39 procent, jämfört med 2022. Kostnaderna för SiS-placeringar står för 12,5 mnkr av samtliga placeringskostnader, vilket motsvarar cirka 16 procent (23 procent 2022) av samtliga externa placeringskostnader. Kostnadsnivån under 2023 är även lägre än 2021 års nivå, vilket delvis beror på att SiS har fortsatt att subventionera priserna med 25 procent under 2023.

Kostnaderna för placeringar på HVB-hem har minskat med 3,2 mnkr, motsvarande 22 procent, medan kostnaderna för placeringar i stödboende har ökat med 1,0 mnkr, eller 16 procent, jämfört med föregående år,

Kostnaderna för placeringar i externa jourhem har ökat med 3,6 mnkr medan kostnaderna i behandlingsfamilj har minskat med 1,3 mnkr jämfört med föregående år. En orsak till kostnadsökningen för jourhem är att placeringar i så kallade förstärkta jourhem har ökat, på grund av flera ärenden med komplex och svår problematik. Förstärkta jourhem är en dyrare placering än vanliga jourhem, men har en lägre kostnad än placering på HVB eller behandlingsfamilj. Kostnaderna för arvoderade jourhem har ökat med 0,5 mnkr.

Kostnader för placeringar i externa (konsulentstödda) familjehem har minskat med 4,3 mnkr jämfört med föregående år, medan kostnaderna för arvoderade familjehem har ökat med 2,0 mnkr. Trots ökningen av arvoderade familjehem är det samtidigt fortsatt svårt att rekrytera familjehem som arvoderas via förvaltningen i den utsträckning som behövs. Kösituationen medför att barn antingen blir kvar i jourhem längre än önskvärt, eller att placeringar i externa familjehem ökar, vilket är kostnadsdrivande.

Individ- och familjeomsorg vuxna

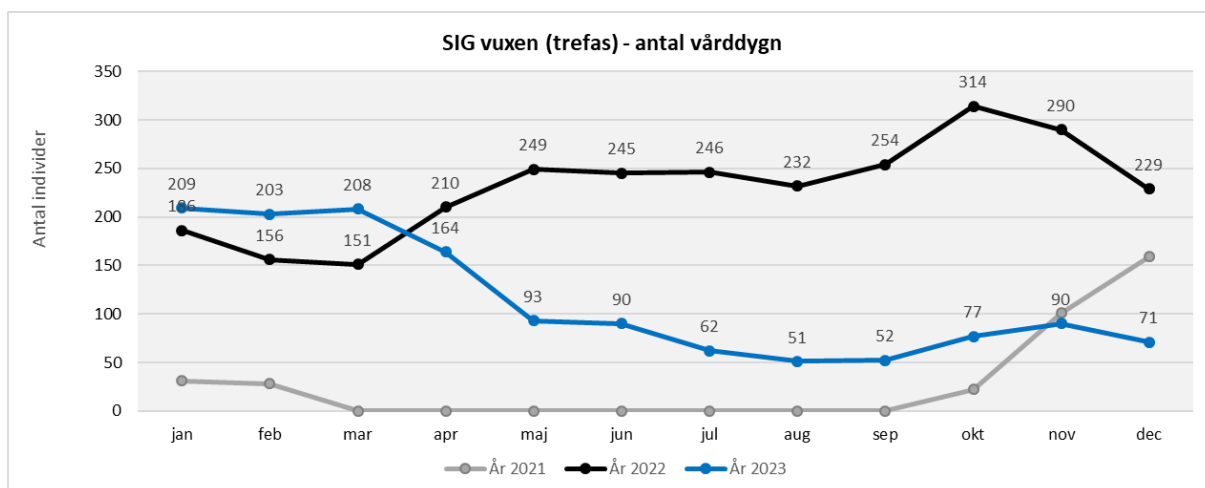
Individ- och familjeomsorg vuxna redovisar ett överskott om 2,8 mnkr. Verksamheten har fortsatt arbetet med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden, liksom med

att minska kostsamma placeringar. Det möjliggörs bland annat av en hög nyttjandegrad av mindre kostsamma försöks- och träningslägenheter i förvaltningens regi. Verksamheten arbetar löpande med att motivera och erbjuda frivilliga insatser till personer med missbruksproblematik, istället för tvångsomhändertaganden enligt *Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)*.

Statistiken nedan visar att LVM-anmälningarna har ökat med 86 procent jämfört med föregående år, medan antal aktuella ärenden inom missbruk endast har ökat med 4 procent. Antal aktuella ärenden inom missbruk har ökat med 4 procent. Även vårddygnen har minskat med 4 procent. Då vårddygnen har minskat i ungefär samma takt som antal placerade individer innebär det att längden på placeringarna är oförändrad jämfört med föregående år.

Tabell 4b: Nyckeltal, IoF vuxna*	2019	2020	2021	2022	Differens mot 2021	2023	Differens mot 2022
Vuxen exkl. relationsvårdsteamet							
LVM-anmälningar	9,1	8,7	10,2	8,8	-14%	16,4	86%
Aktuella ärenden**	241	227	216	224	4%	233	4%
Externa placeringar**	72,3	66,5	73,1	83,4	14%	80,0	-4%
Vårddygn	1 897	1 721	1 960	2 215	13%	2 124	-4%
varav vårddygn inom SIG (trefas)	0	0	28	230	721%	114	-50%
Öppenvårdsinsatser i egen regi**	96,8	101,6	90,5	93,0	3%	106,5	15%
Kostnad per dygn***	763	805	839	887	6%	872	-2%
Relationsvårdsteamet							
Externa placeringar**	10,8	13,7	14,8	11,8	-20%	7,0	-41%
Vårddygn	205	283	291	235	-19%	111	-53%
Kostnad per dygn***	1 643	1 676	1 698	1 805	6%	1 551	-14%
* Genomsnitt per månad.** Unika individer*** Underlag verksamhetens vårdkostnadsfiler							

Genomsnittligt antal vårddygn har minskat med totalt 91 dygn per månad 2023 jämfört med 2022, vilket till stor del beror på *Trefas*. Placeringar inom ramen för *Trefas* avhopparverksamhet görs av den sociala insatsgruppen (SIG). Inom SIG har genomsnittligt antal dygn per månad minskat med 116 dygn, vilket innebär att övriga dygn (missbruk) har ökat med 25 dygn. Vårddygnen inom SIG har minskat från sammanlagt 2 762 dygn under 2022 till 1 370 dygn under 2023. Ersättning från Polisen har erhållits för kostnader för vissa ärenden inom avhopparverksamheten.

Verksamheten använder den egna öppenvården i så hög utsträckning som möjligt och under 2023 har öppenvårdsinsatser i egen regi ökat med 15 procent jämfört med 2022.

Inom relationsvårdsteamet (RVT) har antal externa placeringar minskat med 41 procent medan vård dygnen har minskat med 53 procent, jämfört med föregående år.

Genomsnittskostnaden per vård dygn inom missbruk är 872 kr per dygn, vilket är en minskning med 2 procent från föregående år. Inom RVT är genomsnittskostnaden 1 551 kr per vård dygn, vilket innebär en minskning med 14 procent jämfört med föregående år.

Socialpsykiatri

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 3,9 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 3,1 mnkr efter resultatöverföring. Både beställarenheten och utförarenheterna har arbetat för att öka kostnadseffektiviteten under året för att minska underskottet.

Beställare

Beställarenheten visar ett överskott om 1,8 mnkr. Kostnaderna för de beviljade insatserna är inom fastställd budgetram. Beställaren har kontinuerligt arbetat med ökad kostnadsmedvetenhet vid handläggning av ärenden.

En ökning av insatserna stödboende och boendestöd noteras för 2023, däremot har insatsen bostad med särskild service minskat. Insatserna för försöks- och träningslägenheter samt sysselsättning har ökat jämfört med föregående år.

Boendestödet har ökat med 13,1 procent, vilket är en ökning med 41 personer i snitt per månad jämfört med 2022. Det ger en snittkostnad per månad om 1,1 mnkr för 2023, en ökning med 100 tkr per månad jämfört med 2022.

Insatsen sysselsättning har stadigt minskat sedan 2018 då det fanns 136 brukare. Insatsen har nu ökat från föregående år med 21 brukare i snitt per månad. Snittkostnaden mellan 2022-2023 ligger på samma nivå; 300 tkr per månad.

Insatsen för försöks- och träningslägenheter har ökat med tolv brukare mellan 2022 och 2023, vilket är en ökning med 41,4 procent.

Den totala ökningen av insatser under året uppgår till 14,3 procent.

Tabell 5: Nyckeltal Socialpsykiatri			
Verksamhet*	2022 totalt	2023 totalt	Förändring i procent
Bostad med särskild service	36	31	-13,9%
Stödboende	18	26	44,4%
Försök/träningslägenhet	29	41	41,4%
Boendestöd	313	354	13,1%
Sysselsättning	67	88	31,3%

*Genomsnittligt antal personer per månad, utplock av statistik T1, T2 samt bokslut

Utförare

Utförarenheterna redovisar sammantaget ett underskott om 5,7 mnkr. Resultatenheterna hämtar 0,8 mnkr ur fonderna. Utförare som inte är resultatenheter redovisar därmed ett underskott om 4,9 mnkr.

Underskottet finns främst hos enhetens tre gruppboendestäder. Gruppboendestäderna går med underskott om 6,6 mnkr.

Enheten har en ekonomisk utmaning i att minska dygnskostnader för brukare eftersom kostnaderna är högre än nivåersättningen för gruppboendestäderna. Under sommaren flyttade Bandängens gruppboendestad till nya lokaler för att bland annat ge utrymme för fler brukare. Utöver det har verksamheterna sett över personalplanering, schemaläggning och inköp som en del i att nå en mer kostnadseffektiv verksamhet.

Verksamheten har haft svårt att rekrytera en sjuksköterska och en sjuksköterskekonsult har tagits in. Under året har enheten även haft tomgångsplatser, vilket är kostnadsdrivande.

Nyanlända

Verksamheten redovisar ett överskott om 9,7 mnkr. Överskottet beror främst på att intäkterna för målgruppen överstiger de redovisade kostnaderna.

Antal ensamkommande barn (EKB) med extern placering har ökat något jämfört med föregående år. Från april 2022 och framåt har det varit en ökning av ensamkommande barn från Ukraina, vilket även har genererat ökade intäkter från Migrationsverket.

Under året har verksamheten haft låga kostnader för de flesta av de ukrainska ensamkommande barnen då de främst bor hos släktingar som endast ersätts med omkostnadsersättning. Intäkterna från Migrationsverket har därför genererat ett överskott om 3,4 mnkr. Generalschablonen har genererat ett överskott om 2,7 mnkr mot budget. I verksamhetsområdets överskott ingår även extra intäkter om 3,6 mnkr fördelade av kommunfullmäktige som avser ett tillfälligt stöd från Migrationsverket med anledning av kriget i Ukraina.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 1,5 mnkr. Avvikelsen motsvarar 2,5 procent av nettobudgeten. Överskottet om 1,5 mnkr avseende räntor och avskrivningar beror på att flera aktiveringar av investeringsprojekt försenats och därmed inte börjat kosta i form av avskrivningar och räntor. Övriga driftkostnader visar ett utfall inom fastställd budget.

Tabell 6: Utfall jämfört med budget Stadsmiljöverksamhet (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2023		Utfall 2023		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2022
Parkskötsel	36,1	-0,6	36,5	-0,9	-0,0	-0,7
Räntor och avskrivningar	24,5	0,0	23,0	0,0	1,5	2,2
Summa	60,6	-0,6	59,5	-0,9	1,5	1,5
Avvikelse i %					2,5%	

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,8 mnkr efter resultatöverföring. Avvikelsen motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten. Överskottet beror främst på statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder.

Tabell 7: Utfall jämfört med budget Förskoleverksamhet (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2023		Avvikelse 2023		Avvikelse 2023	Avvikelse 2022
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Enheter	481,8	-15,6	505,5	-25,6	-13,6	3,9
Föräldraavgifter		-44,0		-44,0	0,0	0,0
Verksamhetsstöd	39,9	0,0	33,9	-0,4	6,4	6,0
Lokaler och gemensamt	134,6	0,0	144,6	-10,3	0,3	-6,3
Öppen förskola	9,7	-1,1	9,6	-1,0	-0,1	-0,3
Summa	666,0	-60,7	693,6	-81,3	-7,0	3,3
Resultatöverföring					9,8	-2,5
Summa efter resultatdisposition					2,8	0,8
Avvikelse i %					0,5%	0,1%

Jämfört med prognostiserat resultat i november har resultatet vid årets slut påverkats av minskat barnantal.

Tabell 8: Nyckeltal Förskoleverksamhet		
Verksamhet	2023	2022
Antal barn	3 364	3 432
Antal avdelningar	214	220
Antal barn per grupp	15,7	15,6
Antal barn per anställd	4,9	5,0
Andel legitimerade förskollärare, %	35,2%	36,0%
Förskollärartäthet	15,7%	-
Uppfylls garantin	Ja	Ja

Resultatenheter

Resultatenheterna redovisar ett underskott om 9,8 mnkr. Underskottet förklaras av brist på

barn i kö samt lediga platser efter att flera barn började i skolan i augusti.

Även löneökningen om 4,1 procent har genererat ökade lönekostnader, som motsvarar cirka 90 procent av alla kostnader hos utförarna, är en del av förklaringen till underskottet.

Enheterna arbetar långsiktigt med att anpassa personalkostnader till prognostiserade intäkter.

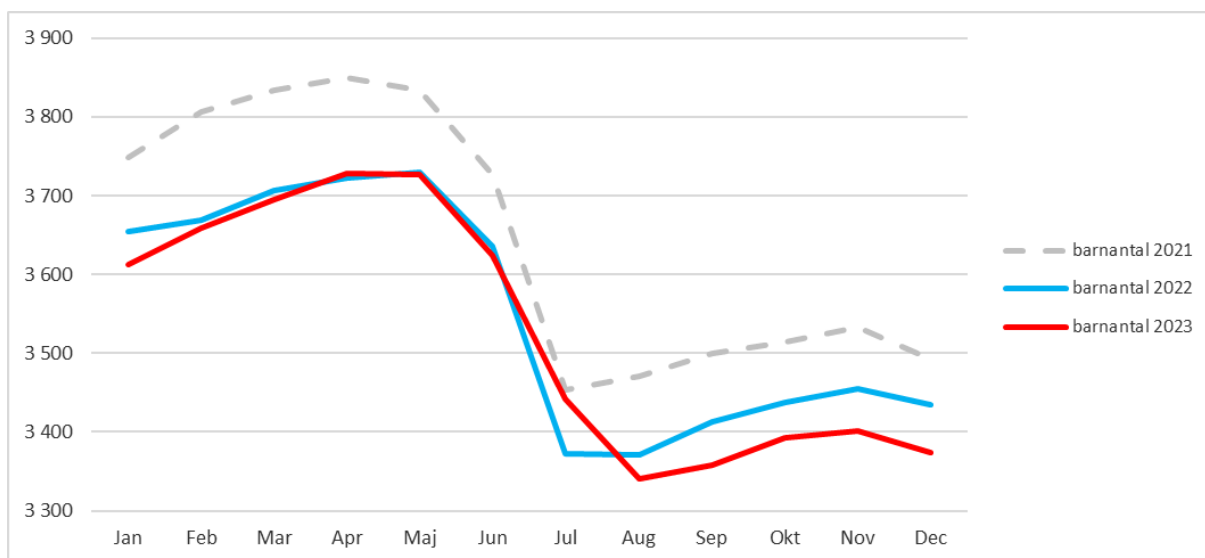
Nio av tio resultatenheter redovisar ett underskott och en resultatenhet har överskott.

Enheten Stureby förskolor, som inte är resultatenhet till skillnad från övriga enheter, redovisar ett underskott om 3,6 mnkr.

Tabell 9: Utföraresheternas resultat Förskoleverksamhet (mnkr)			
Verksamhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Snösättras förskolor	43,7	0,0	0,0%
Rågsved förskolor	44,3	1,0	2,2%
Örby förskolor	46,0	0,0	-0,1%
Högdalens förskolor	49,3	1,7	3,4%
Hagsätra förskolor	43,8	0,2	0,5%
Årsta 2 förskolor	62,7	1,3	2,0%
Enskede Gårds förskolor	50,6	2,1	4,2%
Östberga förskolor	38,1	1,3	3,5%
Blåsuts Dalens förskolor	39,2	2,3	6,0%
Årsta 3 förskolor	48,2	0,2	0,4%
Stureby förskolor	46,5	3,6	7,8%
Summa	512,4	13,8	2,7%

Sjuklönekostnader för 2023 uppgick till 20,2 mnkr. Kostnaderna har minskat med 3,3 mnkr jämfört med år 2022 men 5,2 mnkr högre än år 2019 innan pandemiutbrottet.

I december var antal inskrivna barn 60 barn lägre än motsvarande period år 2022 och 238 barn lägre än januari 2023. I snitt har antal inskrivna barn minskat med 21 barn jämfört med föregående år i enlighet med grafen nedan.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet prognostiserar underskott om 10,4 mnkr efter resultatöverföring. Avvikelsen motsvarar 1,3 procent av nettobudgeten. Resultatet beror främst på fortsatt ökat vårdbehov, ökade personalkostnader och mindre tilldelad stimulansmedel än förväntat.

Verksamhet	Justerad budget 2023		Utfall 2023		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Vård och omsorg	928,3	-209,0	958,4	-208,7	-30,4	8,1
Biståndshandläggning	29,6	0,0	27,6		2,0	0,5
Ledning och övergripande kostnader	62,7	-4,3	61,1	-4,7	2,1	0,1
Summa	1020,6	-213,3	1047,0	-213,4	-26,3	8,7
Resultatöverföring					15,9	0,1
Summa efter resultatdisposition					-10,4	8,8
Avvikelse i %					-1,3%	

Utförare

Sammantaget visar utförare i egen regi ett underskott om 21,3 mnkr. Underskottet beror på flera försämrade ekonomiska förutsättningar såsom högre utfall i lönerevisionen än budgeterat, låg kompensation för friskvårdbonus, lägre tillskott av bidrag och lägre försäljningsintäkter än förväntat. Resultatenheterna har underskott om 20,0 mnkr och minskar sina fonder med 15,9 mnkr.

Uppskattad kompensation för höjd friskvårdbonus var 1,7 mnkr men kompenserades med 0,6 mnkr. Friskvårdsbonusen kostade utförarna 2,3 mnkr. Utfallet i lönerevisionen blev 0,8 procent högre än budgeterat.

Utförarverksamheten anpassar fortlöpande bemanningen till beviljade insatser. Timavlönades

andel av arbetstiden har minskat från 17,9 procent 2022 till 13,3 procent i år. Nyckeltalet inom hemtjänsten visar 11,3 procent och inom särskilda boende 14,8 procent fram till november i år. Frånvarotäckning med månadsanställda vikarier har ökat, men övertid och fyllnadstid, som är mer kostsam, utgör 1,7 procent av utförarnas arbetstid och kostade ca 7,5 mnkr i år.

Årets sjuklönekostnader visade en nedgående trend men trenden började vända uppåt från med augusti. Utbetalda sjuklönekostnader är 13,3 procent lägre jämfört förra året vilket inverkar positivt på ekonomin.

Försäljningsintäkterna har påverkats negativt av mindre antal beviljade timmar inom hemtjänsten och relativt låg beläggning på särskilda boenden. Hemtjänstenheterna utförde 93,3 procent av beviljade timmar i år, vilket är ökning från 89,7 procent från förra året. Både beviljade och utförda hemtjänsttimmar har minskat med 4,6 procent respektive 0,7 procent jämfört med år 2022.

Tabell 11: Utförarenheternas resultat hemtjänst (mnkr)			
Enhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Årsta	33,3	-1,4	-4,2%
Stureby	29,3	-3,9	-13,2%
Nattpatrullen	6,2	0,0	0,0%
Vantör	46,4	-2,6	-5,6%
Enskede	37,6	-2,7	-7,1%
Summa	152,7	-10,5	-6,9%

Beläggningen på servicehus ligger på 85,6 procent och på vård- och omsorgsboende ligger den på 85,3 procent. Priserna för hemtjänsttimmar ökade med 1,1 procent och för vård- och omsorgsboende med 1,9 procent för 2023.

Tabell 12: Utförarenheternas resultat särskilda boende (mnkr)			
Enhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Stureby vård- omsorgsboende	77,9	-4,6	-5,9%
Högdalen vård- omsorgsboende	113,9	-5,4	-4,7%
Enskede nya servicehus	30,5	-1,0	-3,2%
Summa	222,3	-10,9	-4,9%

Nedan redovisas resultatet för övrig verksamhet.

Tabell 13: Utförarenheter Övrig verksamhet (mnkr)			
Enhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Hälsofrämjande enheten	6,0	0,2	3,3%
Summa	6,0	0,2	3,3%

Beställare

Beställaren, som omfattar förutom Beställarenheten även ledning för myndighetsutövning, visar ett underskott om 11,4 mnkr. Underskottet ligger på Beställarenheten och beror främst på ett fortsatt ökat vårdbehov. Utfallet av beviljade insatser överstiger budgeterade insatser, vilket visas i tabellen nedan. Utfallet av både vård- och omsorgsinsatser samt hemtjänststimmar i snitt per månad har ökat jämfört med hösten 2022 med 3,2 procent respektive 1,8 procent.

Vård- och omsorgsboende med somatiskinriktning har ökat med 15 procent jämfört med 2022, men andel placeringar med demensinriktning utgör fortfarande mer än hälften (57 procent) av insatserna inom vård- och omsorgsboende. Hög ålder, otrygghet, svåra somatiska sjukdomar som inte kan tillgodoses inom ordinärt boende med hemtjänst, demenssjukdom med hög otrygghet samt flertal personer med psykiatriska diagnoser är några av förklaringarna till ökningarna. Även en stor andel personer under 85 år med beslut om särskilt boende på grund av svåra sjukdomsdiagnoser, och där kvarboende i ordinarie bostad inte längre kunnat tillgodoses med hemtjänstinsatser, är en del av förklaringen.

År 2023 har 272 bifall för särskilt boende fattats, varav 113 avser personer under 85 år (cirka 42 procent). År 2022 var det 269 bifall för särskilt boende varav 133 avser personer under 85 år (cirka 49 procent). Dessa bedöms vara en stor bidragande orsak till underskottet hos Beställarenheten, utifrån att dessa personer vid budgettilldelning inte genererar samma ersättning som för den äldre-äldre målgruppen.

Beställarenheten ansvarar för myndighetsutövningen och särskilda boendes hyror och avgifter, både för utförare i egen regi och entreprenader. Låg beläggning och avveckling av verksamhet på egen regins särskilda boenden gör att kostnader för tomma lägenheter uppgår till 13,9 mnkr. Omstruktureringsmedel om 15,8 mnkr beviljades för tomgångshyror i år.

Tabell 14: Nyckeltal Äldreomsorg			
Verksamhet	Snitt 2022	Budget 2023	Snitt 2023
Antal månadspersoner			
Vård- och omsorgsboende	504	493	524
Hemtjänst	1 219	1 190	1 216
Servicehus	118	105	118
Öppen hemtjänst			
Hemtjänst, utförda dagtimmar per månad	39 493	37 988	39 884
Hemtjänst, utförda nattbesök per månad	4 456	4 267	4 323
Larmkunder per månad	1 278	1 231	1 325
Servicehus			
Servicehus, beviljade timmar per månad	7 122	6 562	6 748
Dagvård, antal dagar per månad	736	706	603

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 28,7 mnkr före resultatöverföring och ett

underskott om 19,4 mnkr efter resultatöverföring.

Underskottet beror på en volymökning av insatser som skett under året. Som ett led av det har kostnaderna för insatser ökat. Bland annat har antalet brukare som väljer att åka med turbundna resor ökat under året. Detsamma gäller för hemtjänsten där verksamheten noterar en volymökning. Kostnaderna för turbundna resor och hemtjänsten är två stora kostnadsposter som följs noga.

Verksamhet	Justerad budget 2023		Utfall 2023		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2022
Verksamheter inkl. lokaler	595,0	-91,2	629,4	-93,2	-32,5	-7,5
Ledning/biståndshandläggning	33,3	0,0	29,6	-0,3	4,0	1,1
Svedmyrabadet	4,1	0,0	4,3	0,0	-0,2	0,0
Summa	632,4	-91,2	663,3	-93,5	-28,7	-6,4
Resultatöverföring					9,2	-1,2
Summa efter resultatdisposition					-19,4	-7,6
Avvikelse i %					-3,6%	

Ledning och beställare

Avdelningsledning och beställare har ett sammanlagt underskott om 19,3 mnkr, varav beställarenhetens underskott är cirka 17,0 mnkr.

Ett ökat antal individer har tillkommit i nästan alla insatser vid varje avläsning under 2023.

Verksamheten har sett en stor ökning av schabloninsatser under hösten efter att slutgiltig budget fastställts för året. En schabloninsats som ökat är boende med särskilt stöd för brukare med höga omvårdnadsbehov. Verksamheten har ansökt om ersättning för särskild redovisning under året och kommer fortsätta att göra det även 2024. Ersättningen är nödvändig när kostnaderna överstiger schablonersättningen.

Deltagande i insatsen daglig verksamhet har ökat under 2023. Som en följd har kostnaderna för turbundna resor också varit höga. Turbundna resor är fortsatt en stor kostnadspost som har minskat något mot föregående år. I jämförelse mellan år 2022 och 2023 har snittkostnaden per månad för turbundna resor minskat från 1,9 mnkr till 1,7 mnkr, vilket är ett resultat av ett nytt avtal.

Verksamheten följer löpande upp ekonomin och insatser med utgångspunkt i att identifiera åtgärder, med hänsyn till rättssäkerhet och ekonomi. Tidigare handlingsplan har reviderats under året. Flera delar av handlingsplanen har omarbetats och integrerats i löpande rutiner. Handlingsplanen är en del i verksamhetens arbete med att kontinuerligt öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden och minska kostsamma placeringar.

Tabell 16: Nyckeltal Stöd och service till funktionsnedsättning					
Verksamhet (helårspersoner)	VP 2023	T1 2023	T2 2023	Snitt 2023	Diff snitt-VP
Eget boende med boendestöd	101	97	114	104	3
Servicebostad	46	49	52	49	3
Gruppboende	131	138	138	136	5
Barnboende	7	7	7	7	0
Korttidshem	75	70	71	72	-3
Daglig verksamhet	361	368	389	373	12
KTT	44	49	52	48	4
LASS-ärenden	115	113	117	115	0
Summa	880	891	940	904	23
*Avläsningssiffror redovisas					

Utförare

Utförarenheterna redovisar sammantaget ett underskott om 15,5 mnkr. Utförare som inte är resultatenheter redovisar ett underskott om 0,1 mnkr. Resultatenheterna hämtar 9,2 mnkr ur fonderna.

Utförarenheternas underskott beror på flera faktorer. Gemensamt för enheterna är att personalkostnaderna har ökat, där den största faktorn är ökningen av personalomkostnadspålägget från 41,05 procent till 46,4 procent mellan 2022-2023. Andra faktorer som påverkat underskottet under året är exempelvis att vikariekostnader och övertidsersättningar varit högre än beräknat.

Grupp- och servicebostädernas underskott beror bland annat på tomgångsplatser. Utöver det har några av gruppboendena haft extra bemanning under perioden då behoven hos vissa brukare varit särskilt stora. Ytterligare orsak till underskottet är för låga brukarnivåer i förhållande till brukarnas behov och som därför inte balanserat lönekostnaderna.

Inom Assistansenheten noteras ett intäktsbortfall till följd av ett återbetalningskrav från Försäkringskassan.

Samtliga utförarenheter har tagit fram åtgärder för att minska underskottet. Bland annat arbetar enheterna med rutiner, personalplanering, schemaläggning och ser över nivåbedömningarna så att de motsvarar brukarnas behov. Enheterna har utvecklat ett gott samarbete över enhetsgränserna för att hantera ekonomiska utmaningar, såsom bemanningssvårigheter.

Verksamhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Assistansenheten	63,2	-2,1	-3,4%
Grupp- och servicebostäder	119,7	-10,6	-8,9%
Daglig verksamhet	23,0	-2,7	-11,8%
Summa	205,9	-15,5	-7,5%

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 3,2 mnr. Avvikelsen motsvarar 6,0 procent av nettobudgeten.

Överskottet finns främst inom fritid gemensamt och övergripande verksamhet, där överskottet är 2,7 mnr. Det beror i huvudsak på extra intäkter om 0,7 mnr för elstöd samt att budgetjustering om 2,0 mnr för sommarlovsaktiviteter som fördelats ut i juni inte kunnat förbrukas i sin helhet. Utöver det har även kostnaderna för lokalätgärder blivit lägre än budgeterat.

Inom öppna mötesplatser redovisas ett överskott om 0,4 mnr och inom samhällsservice redovisas ett överskott om 0,1 mnr.

Verksamhet	Justerad budget 2023			Utfall 2023			Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2023	2022
Öppna mötesplatser	34,2	-2,6	31,6	34,1	-2,9	31,1	0,4	-0,2
Kultur- och föreningsbidrag	0,7	0,0	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0
Kollo	11,4	-2,8	8,6	11,3	-2,7	8,6	0,0	-0,7
Fritid gemensamt och övergripande	7,7	-0,4	7,4	6,0	-1,2	4,7	2,6	1,0
Samhällsservice**	7,6	-2,2	5,4	7,1	-1,8	5,2	0,1	0,1
Summa *	61,6	-8,0	53,6	59,1	-8,7	50,4	3,2	0,2
Avvikelse i %							6,0%	

Utförarenheten redovisar ett överskott om 0,4 mnr. Överskottet inom Fritidsgårdar Södra beror främst på högre intäkter än budgeterat för mellanstadieverksamhet samt lägre lönekostnader än budgeterat. Inom Fritid Norra beror överskottet främst på lägre hyror än budgeterat. Underskottet inom parklekarna beror främst på högre kostnader än budgeterat för underhållsätgärder och inventarier.

Tabell 19: Utförarenhetens resultat (mnr)			
Verksamhet	Budgetomslutning	Resultat 2023	Resultat i % av omslutning
Fritidsgårdar Södra	10,8	10,2	94,4%
Fritidsgårdar Norra	12,4	12,1	97,6%
Parklekar	8,3	8,8	105,5%
Summa	31,6	31,1	98,6%

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 3,1 mnr. Avvikelsen motsvarar 12,5 procent av nettobudgeten. Överskottet finns inom både feriearbeten och övriga arbetsmarknadsinsatser och beror främst på statsbidrag inom feriearbeten samt ändrade regler för vilka arbetsplatser som godkänns för OSA-platser.

Tabell 20a: Utfall jämfört med budget Arbetsmarknadsåtgärder (mnr)									
Verksamhet	Justerad budget 2023			Avvikelse			Avvikelse	Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	2023	2022	Intäkter	Netto	2023	2022	
Feriearbeten									
Feriearbeten (ungdomsinsatser)	14,2	-1,0	13,2	12,4	-1,0	11,4	1,9	1,4	
Handläggning feriearbeten*	2,4	0,0	2,4	2,2	-0,1	2,2	0,2	0,2	
Summa feriearbeten	16,6	-1,0	15,6	14,6	-1,1	13,5	2,0	1,6	
Övrig arbetsmarknad									
Offentligt skyddat arbete (OSA)	7,3	-5,1	2,1	2,9	-1,7	1,2	0,9	1,4	
Visstidsanställningar och arbetsträning	0,5	0,4	0,9	3,0	-2,6	0,4	0,4	0,6	
Handläggning övrig arbetsmarknad	6,1	0,0	6,1	6,4	0,0	6,4	-0,3	0,3	
Summa övrig arbetsmarknad	13,8	-4,8	9,0	12,3	-4,3	8,0	1,0	2,3	
Arbetsmarknadsåtgärder totalt	30,4	-5,8	24,6	26,9	-5,3	21,5	3,1	3,8	
Avvikelse i %							12,5%		

Feriearbeten redovisar ett överskott om 2,0 mnr. I det ingår samtliga kostnader för feriearbeten, lön inklusive pension till ferieungdomarna, diverse inköp av material, handledare till ungdomarna samt handläggning av verksamheten.

Av överskottet inom feriearbeten (ungdomsinsatser) beror 1,0 mnr på ett statsbidrag till verksamheten som inte var känt vid planeringen av antal platser under sommaren. Utöver det

har lönekostnaderna för ungdomar, handledare och handläggare blivit sammanlagt 0,6 mnkr lägre än budgeterat. Övriga kostnader, främst materialinköp, har blivit 0,4 mnkr lägre än budgeterat.

Övriga arbetsmarknadsåtgärder såsom OSA, arbetsträning och kommunala visstidsanställningar, redovisar ett överskott om 1,0 mnkr. Det ekonomiska ansvaret för Stockholmsjobb (vistidsanställningar) har övergått till arbetsmarknadsförvaltningen men förvaltningen får fortsatt tillgång till arbetsplatser därigenom. Under 2023 har en reglering av kvarvarande platser och kostnader för dem gjorts mot arbetsmarknadsnämnden. OSA-insatser visstidsanställningar och arbetsträning redovisar ett överskott om sammanlagt 1,3 mnkr, där den största delen beror på färre OSA-insatser än budgeten har medgett vilket i sin tur beror på ändrade regler för vilka arbetsplatser som godkänns för OSA-platser. Numera godkänns endast platser internt i staden, vilket har minskat antalet möjliga platser till stor del, då förvaltningen tidigare har haft cirka 80 procent utanför staden. Överskottet motverkas av ett underskott om 0,3 mnkr inom handläggning.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet inklusive handläggning redovisar ett underskott om 4,7 mnkr. Avvikelsen motsvarar 3,0 procent av nettobudgeten. Underskottet beror främst på att antal bidragshushåll är högre än vad den tilldelade budgeten medger.

Tabell 20b: Utfall jämfört med budget Ekonomiskt bistånd (mnkr)								
	Justerad budget 2023			Utfall 2023			Avvikelse	Avvikelse
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2023	2022
Utbetalt bistånd	128,1	-12,6	115,5	136,1	-14,3	121,8	-6,3	2,1
Handläggning	47,1	-4,5	42,6	45,9	-4,9	41,0	1,6	0,3
Ekonomiskt bistånd totalt	175,2	-17,1	158,1	182,0	-19,2	162,8	-4,7	2,3
Avvikelse i %							-3,0%	

Budget 2023 innebar en minskning jämfört med 2022 och baseras på en årsprognos om 900 hushåll i genomsnitt och ett medelbidrag om 11 380 kronor. Medelbidraget i stadsdelsområdet är högre än genomsnittet i staden, vilket beror på att stadsdelsförvaltningen under en längre tid har haft störst hushållstorlek bland bidragshushållen i staden¹.

En kompensation om 1,6 mnkr för extrakostnader för tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer med bostadsbidrag enligt nationella riktlinjer har erhållits under året i form av budgetjustering.

Det redovisade resultatet inom ekonomiskt bistånd har även 2023 förutsatt att kostnaderna till en del täcks med intäkter från Migrationsverket, utöver av kommunfullmäktige tilldelad budgetram. Intäkterna från Migrationsverket till ekonomiskt bistånd uppgår till totalt 9,0 mnkr för 2023. Av generalschablonen har 7,3 mnkr använts till utbetalt bistånd och 1,2 mnkr till handläggning. Medlen är främst avsedda för att täcka kostnader för nyanlända i etablering. Övriga 0,5 mnkr avser schabloner för medel efter ansökan avseende ensamkommande unga

¹ Swecos prognos om ekonomiskt bistånd i Stockholms stad, augusti 2022

med försörjningsstöd (FÖRP) samt vuxna/gymnasiestuderande unga med försörjningsstöd (SoL).

Kostnaderna för utbetalt bistånd påverkas i stor utsträckning av konjunkturen, arbetsmarknaden och det allmänna samhällsekonomiska läget, vilket under 2023 har hängt samman med stora osäkerhetsfaktorer i omvärlden, bland annat utvecklingen i Ukraina och den ökade inflationen.

Statistiken nedan visar att antal hushåll i genomsnitt per månad är 955 hushåll för 2023. Det är en minskning med 90 hushåll per månad, motsvarande 8,6 procent, jämfört med 2022. Ökningen av antal bidragshushåll under pandemins första skede avstannade under hösten 2020 och låg sedan kvar på den höga nivån fram till hösten 2021. Från augusti 2021 har antal hushåll minskat kvartal för kvartal.

Antal hushåll i december är än så länge preliminärt men bedömningen är att slutligt antal hushåll i december kommer att ligga på ungefär samma nivå som antalet i november. Genomsnittet för hösten 2023 är cirka 60 färre hushåll än våren 2023. Unga under 25 år med ekonomiskt bistånd har minskat med 9 biståndstagare i snitt varje månad, motsvarande 14,8 procent.

Utbetalt bidrag för boende ligger fortsatt högt, men har minskat med 200 tkr per månad, motsvarande 20,2 procent. Det innebär en kostnadsminskning med total 2,4 mnkr för helåret 2023, jämfört med 2022.

Medelbidraget per hushåll har ökat med 519 kronor per hushåll och månad till 11 506 kr för 2023.

Verksamhet	Snitt per månad 2021	Snitt per månad 2022	Snitt per månad 2023*	Förändring i procent
Antal bidragshushåll	1 140	1 045	955	-8,6%
Antal ungdomar under 25 år	82	61	52	-14,8%
Utbetalt bidrag mnkr	11,9	11,5	11,0	-4,3%
Utbetalt bidrag för boende, mnkr	0,9	1,0	0,8	-20,2%
Medelbidrag, kronor	10 420	10 987	11 506	4,7%
* Not: dec 2023 är preliminär				

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

De totala nettokostnaderna för förvaltningen har under år 2023 ökat med 171,8 mnkr jämfört med 2022. Intäkterna har minskat med 7,0 mnkr medan kostnaderna har ökat med 164,8 mnkr.

Tabell 22 Kostnader och intäkter år 2022 och 2023 (mnkr)					
Verksamhet	Utfall 2022		Utfall 2023		Nettoförändring*
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Nämnd- och förvaltningsadministration	75,8	-2,7	73,7	-2,4	-1,8
Individ- och familjeomsorg, varav	432,9	-101,0	452,4	-101,2	19,3
<i>barn och unga</i>	260,8	-45,4	266,3	-39,2	11,8
<i>vuxna</i>	75,5	-21,6	81,3	-26,0	1,5
<i>socialpsykiatri</i>	89,1	-17,7	97,9	-19,5	7,0
<i>nyanlända</i>	7,6	-16,3	6,8	-16,5	-1,0
Stadsmiljöverksamhet, varav	58,1	-5,7	59,5	-0,9	6,2
<i>avskrivningar och räntor</i>	18,1	0,0	23,0	0,0	4,9
Förskoleverksamhet	642,9	-71,4	693,6	-81,3	40,8
Äldreomsorg	1 013,4	-229,4	1 047,0	-213,4	49,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	608,8	-93,9	663,3	-93,5	55,0
Barn, fritid och kultur	52,7	-7,0	59,1	-8,7	4,6
Arbetsmarknadsåtgärder	28,6	-7,2	26,9	-5,3	0,1
Ekonomiskt bistånd, varav	179,6	-14,7	182,0	-19,2	-2,1
<i>handläggning</i>	40,0	-1,3	45,9	-4,9	2,3
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt drift	3 092,7	-532,9	3 257,5	-526,0	171,8
Investeringar i parker	38,4	0,0	31,4	0,0	-7,0
Övriga investeringar	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0

*- minskad kostnad

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet har minskat med 1,8 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har minskat med 2,0 mnkr och intäkterna har minskat med 0,2 mnkr.

Minskningen av kostnader avser främst minskade personalkostnader på grund av vakanta tjänster. Minskade intäkter beror främst på att fakturor för fackligt arbete minskat under året.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet har ökat med 23,6 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har ökat med 23,8 mnkr och intäkterna har ökat med 0,2 mnkr. Jämförelser för respektive verksamhetsområde inom individ- och familjeomsorg redovisas nedan.

Individ- och familjeomsorg barn och unga

Nettokostnaderna för individ- och familjeomsorg barn och unga har ökat med 11,8 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har ökat med 5,6 mnkr och intäkterna har minskat

med 6,2 mnkr.

De ökade kostnaderna är en kombination av främst ökade personalkostnader och hyror samt minskade kostnader för köp av verksamhet och inhyrd personal. Personalkostnaderna har ökat med 17,9 mnkr, varav 12,9 mnkr avser handläggare medan 3,3 mnkr avser ökade kostnader för arvoderade familjehem, jourhem och kontaktpersoner/-familjer. 1,2 mnkr avser ökade personalkostnader för preventiva verksamheter (fältassistenter, ungdomsmottagning och föräldrarådgivare). Lokalkostnader har ökat med 1,4 mnkr. Köp av verksamhet har minskat med 8,7 mnkr, där den största orsaken är 7,9 mnkr i minskade kostnader för SiS-placeringar och 3,2 mnkr i minskade kostnader placeringar på HVB-hem. Inhyrd personal har minskat med 4,7 mnkr.

De minskade intäkterna avser främst minskade statsbidrag från Socialstyrelsen, vilka har minskat med 5,7 mnkr.

Individ- och familjeomsorg vuxna

Nettokostnaderna för individ- och familjeomsorg vuxna har ökat med 1,5 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har ökat med 5,9 mnkr och intäkterna har ökat med 4,4 mnkr.

Av de ökade kostnaderna avser 5,0 mnkr ökade löner, varav 3,5 avser ökning inom relationsvårdscentrum (RVC) på grund av utökad verksamhet för projektmedel (lotsar inom RVC, social investering). Lokalkostnader (hyra och städ) har ökat med sammanlagt 2,1 mnkr medan övriga kostnader har ökat med 0,8 mnkr. Samtidigt har vårdkostnaderna minskat med 2,4 mnkr vilket främst beror på att placeringar på skyddat boende har minskat.

De ökade intäkterna avser ökade bidrag med 2,2 mnkr (främst ökade projektintäkter på RVC), ökade hyresintäkter med 1,3 mnkr för försöks- och träningslägenheter samt ökade intäkter mot andra förvaltningar med 0,5 mnkr.

Socialpsykiatri

Nettokostnaderna för socialpsykiatri har ökat med 7,0 mnkr i jämförelse med år 2022. Kostnaderna har ökat med 8,8 mnkr och intäkterna har också ökat med 1,8 mnkr.

På intäktssidan har brukarintäkterna har ökat med cirka 2,0 mnkr mellan 2022-2023. Detta är ett led av att nivåersättningen mellan åren har ökat samtidigt som brukarantalet har ökat med cirka 2,5 brukare på ett helår.

På kostnadssidan har verksamheten haft ökade hyreskostnader mellan 2022 och 2023. Ökningen avser främst hyreskostnader för Bandängens gruppboende som verksamheten även fått en budgetjustering för. Även kostnaderna för insatser har ökat med cirka 3,0 mnkr. Detta är ett led av att volymerna för insatser har ökat mellan åren.

Individ- och familjeomsorg nyanlända

Nettokostnaderna för individ- och familjeomsorg nyanlända har minskat med 1,0 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har minskat med 0,8 mnkr och intäkterna har ökat med 0,2 mnkr.

De minskade kostnaderna beror främst på att kostnaderna för personal har minskat, vilket är kopplat till att antalet ensamkommande barn (EKB) har minskat under flera år.

De ökade intäkterna beror på att övriga ersättningar har ökat med 3,4 mnkr (bidrag med anledning av kriget i Ukraina), samtidigt som statsbidragen har minskat med 3,2 mnkr mot föregående år.

Stadsmiljöverksamhet

Nettokostnaderna för verksamhetsområde stadsmiljö har ökat med 6,2 mnkr jämfört med 2022. Kostnaderna har ökat med 1,4 mnkr och intäkterna har minskat med 4,8 mnkr.

Kostnadsökningen beror bland annat på att kostnaden för räntor och avskrivningar har ökat med 4,9 mnkr på grund av att internränta ökat från 0,5 procent till 2,2 procent. Betalplan har ökat med 4,5 mnkr men åtgärder utöver det har minskat med 1,7 mnkr. Kostnader för boplatser har minskat med 0,7 mnkr och för naturreservat med 1,2 mnkr. Kostnader för gemensam administration har minskat med 1,0 mnkr och kostnader som vidarefaktureras har minskat med 2,7 mnkr.

Kostnadsökning för insatser som förvaltningen fått budgetjustering för, såsom god vattenstatus, klimat- och miljösamordnare, Snösätra kulturplats och biologisk mångfald, har minskat med 0,7 mnkr.

Intäktsminskningen beror främst på minskningen av extra insatser som vidarefaktureras eller som förvaltningen får bidrag för. Detta har medfört att intäkter minskat med 4,8 mnkr jämfört med 2022.

Förskoleverksamhet

Nettokostnaden för förskoleverksamhet har ökat med 40,8 mnkr jämfört med 2022.

Kostnaderna har ökat med 50,7 mnkr medan intäkterna har ökat med 9,9 mnkr.

Kostnadsökning förklaras främst med ökning av lönekostnader för månadsanställda med 13,5 mnkr på grund av lönerevisionen samt ökning av arbetsgivaravgifter och skattepliktiga ersättningar med 24,1 mnkr. Även kostnader för anställda som vid årets ingång fyllt 66 år har ökat med 1,9 mnkr.

Kostnader för lokalyror har ökat med 5,5 mnkr på grund av hyreshöjning samt nytt avtal med SISAB. Matkostnader har ökat med 2,0 mnkr på grund av prisökning trots minskning av barnantal. Ökning av intäkter beror främst på ökning av bidrag för kvalitetshöjande åtgärder men även barnomsorgsavgifter samt vidarefakturerering av finansförvaltningen för projektkostnader motsvarande 7,5 mnkr. Intäkterna i form av föräldraavgifter påverkar inte avvikelse mot budget eftersom de alltid motsvarar intäktkraven som justeras i slutet av året.

Äldreomsorg

Nettokostnaden för verksamhetsområde äldreomsorg har ökat med 49,6 mnkr jämfört med 2022. Kostnaderna har ökat med 3,3 procent, motsvarande 33,6 mnkr. Intäkterna har ökat med 7,0 procent; 16,0 mnkr.

Köp av vård och tjänster har ökat med 35,7 mnkr vilket beror på att Beställarenhetens köp av vårdinsatser ökat i volym. Samtidigt minskade Beställarenhetens placeringar på särskilda boenden i förvaltningens egen regi.

Personalkostnaderna ökade med 3,9 procent, motsvarande 14,5 mnkr. Både lönerevisionens

utfall och lediga för studier med lön inom ramen för *Äldreomsorgslyftet* står bakom ökningen. Vikarieersättning för *Äldreomsorgslyftet* uppgick till 8,8 mnkr under 2023.

Hyreskostnaderna minskade med 7,1 mnkr vilket beror på att hyresavtalet för Enskededalens servicehus upphörde. Förvaltningen har inte haft några kostnader för den lokalen i år.

Kostnader för resor och transporter har minskat med 2,5 mnkr. En del av minskningen beror på minskade flyttkostnader från stängda servicehus, men främst beror det på minskade resekostnader inom dagvården.

Försäljningsintäkter minskade med 4,8 mnkr, vilket främst beror på stängningen av Rågsveds servicehus. Förvaltningens Tryggt mottagande enhet utförde insatser åt Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar och fick ersättning för det. Alla tre stadsdelar tilldelades budget gemensamt 2022. Från och med 2023 får varje stadsdel egen budget därmed upphörde den stadsintern försäljningen. Hemtjänstens nattpatrull utförde nattinsatser mot ersättning åt Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning. Det samarbetet upphörde i år. Bidragen minskade med 15,4 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nettokostnaden för verksamhetsområde funktionsnedsättning har ökat med 22,0 mnkr i jämförelse med år 2022. Kostnaderna har ökat med 21,6 mnkr och intäkterna har minskat med 0,4 mnkr.

På intäktssidan har en viss minskning skett med 0,4 mnkr. Det beror bland annat på minskade bidrag till Daglig verksamhet samt minskade hyresintäkter för på grund av tomgångsplatser.

På kostnadssidan har personalkostnaderna ökat för utförarenheterna. Ökningen beror på att personalomkostnadspålägget höjts mellan 2022 och 2023 från 41,05 procent till 46,4 procent.

Kostnaderna för insatserna har ökat till följd av en volymökning med i snitt 23 personer. En del av ökningen har skett på Daglig verksamhet som i snitt ökat med 12 personer. Mellan åren har kostnadsökningen på Daglig verksamhet varit cirka 9,0 mnkr.

Barn, kultur och fritid

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet har ökat med 4,6 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har ökat med 6,4 mnkr medan intäkterna har ökat med 1,7 mnkr.

Personalkostnaderna har ökat med 5,2 mnkr, vilket främst avser fritidsgårdarna och parklekarna, sammanlagt 3,0 mnkr, samt medborgarkontoret där 2,1 mnkr beror på utökad verksamhet för projektmedel.

De ökade intäkterna beror främst på projektintäkter om 1,5 mnkr på Medborgarkontoret vilket inte förekom 2022.

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknadsåtgärder

Nettokostnaderna för verksamhetsområde arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 0,1 mnkr i jämförelse med föregående år. Kostnaderna har minskat med 1,7 mnkr och intäkterna har minskat med 1,8 mnkr.

De minskade kostnaderna avser främst lönekostnader för OSA-anställningar, vilka har minskat med 4,3 mnkr som beror på färre OSA-platser på grund av ändrade regler för vilka arbetsplatser som godkänns för OSA-platser. Kostnaderna har även minskat med 2,3 mnkr för visstidsanställningar, vilket beror på att verksamheten under 2023 successivt förts över till arbetsmarknadsnämnden. Kostnaden för arbetsträning har minskat med 0,8 mnkr. Samtidigt har kostnaderna för ungdomsinsatser ökat med 3,1 mnkr medan kostnaden för handläggning har ökat med 2,5 mnkr.

De minskade intäkterna avser främst OSA-anställningar, vilka har minskat med 3,4 mnkr, vilket beror på ovan nämnda förändring av regler inom verksamheten. Intäkterna för visstidsanställningar däremot ökat med 0,7 mnkr, vilket beror på att ersättning för nettokostnaden har erhållits från arbetsmarknadsnämnden i och med ovan nämnda verksamhetsöverföring till arbetsmarknadsnämnden som har skett under året. Inom feriearbeten har intäkterna ökat med 1,0 mnkr, vilket beror på ett statsbidrag som inte fanns 2022.

Ekonomiskt bistånd

Nettokostnaderna för verksamhetsområde ekonomiskt bistånd, inklusive handläggning, har minskat med 2,1 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna har ökat med 2,4 mnkr medan intäkterna har ökat med 4,5 mnkr.

Kostnaderna för utbetalt bistånd har minskat med 3,4 mnkr, medan kostnaderna för handläggning har ökat med 5,9 mnkr. De ökade handläggningskostnaderna avser främst högre personalkostnader vilket beror på löneökningar samt en utökning av verksamheten inom projektet Hållbar självförsörjning (social investering).

Av de ökade intäkterna avser 0,9 mnkr ökade intäkter för utbetalt bistånd, varav 1,0 mnkr avser högre intäkter från Försäkringskassan (återkrav ekonomiskt bistånd) och 0,8 mnkr avser högre intäkter från enskild person för fler eller högre återkrav på grund av felaktiga utbetalningar (FUT) medan intäkterna från Migrationsverket minskade med 0,6 mnkr). Intäkterna för handläggning har ökat med 3,6 mnkr vilket främst beror på intäkter för projektet Hållbar självförsörjning (social investering).

Jämförelse av prognos och utfall

Under året har det prognostiserade resultatet före resultatfonder försämrats från ett underskott om 43,8 mnkr vid tertialrapport 2 till ett underskott om 61,4 mnkr vid bokslutet.

Prognosen för resultatet efter resultatfonder var vid tertialbokslut 2 ett underskott om 20,0 mnkr och vid bokslutet är resultatet ett underskott om 25,7 mnkr. Prognosen för resultatenheternas resultat och därmed överföring till 2024 har försämrats från ett underskott om 23,8 mnkr vid tertialrapport 2 till ett underskott om 35,7 mnkr i bokslutet.

Större avvikelser mellan prognos vid tertialrapport 2 och bokslut inom respektive verksamhetsområde beskrivs nedan.

Tabell 23: Jämförelse prognoser – utfall (mnkr)			
Verksamhet	Bokslut (Verksamhetsberättelse)	Tertialrapport 2	Tertialrapport 1
Nämnd- och förvaltningsadministration	6,5	4,0	2,0
Individ- och familjeomsorg, varav	-9,0	-16,0	-13,2
<i>barn och unga</i>	-17,6	-21,0	-15,0
<i>vuxna</i>	2,8	0,0	0,0
<i>socialpsykiatri</i>	-3,9	0,0	-2,2
<i>nyanlända</i>	9,7	5,0	4,0
<i>resultatöverföring</i>	0,8	0,6	1,2
Stadsmiljö	1,5	1,0	1,0
Förskola	-7,0	2,5	0,1
<i>resultatöverföring</i>	9,8	1,9	5,4
Äldreomsorg	-26,3	-12,6	8,0
<i>resultatöverföring</i>	15,9	11,39	-1,0
Funktionsnedsättning	-28,7	-19,7	-4,5
<i>resultatöverföring</i>	9,2	9,9	4,5
Fritid och kultur	3,2	2,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	3,1	2,0	1,0
Ekonomiskt bistånd	-4,7	-7,0	-4,5
Slutligt resultat	-61,4	-43,8	-10,1
Förändring av resultatfond totalt	35,7	23,8	10,1
Slutligt resultat efter fond	-25,7	-20,0	0,0

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

De största differenserna inom individ- och familjeomsorgen finns inom områdena vuxna, socialpsykiatri och nyanlända, vilket beskrivs närmare nedan.

Individ- och familjeomsorg vuxna

Resultatet för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg till vuxna är 2,8 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2. Orsakerna är främst att vårdkostnaderna har blivit 1,2 mnkr lägre (varav 0,5 mnkr avser missbruk och 0,7 mnkr avser skyddat boende). Utöver det har lönerna blivit cirka 0,8 mnkr lägre än prognostiserat. Intäkterna har samtidigt blivit 1,0 mnkr högre än prognostiserat i tertialrapport 2. Av differensen beror 0,5 mnkr på högre intäkter från polisen för avhoppverksamheten och 0,2 mnkr avser egenavgifter som har ökat mycket under andra halvåret).

Socialpsykiatri

Resultatet för verksamhetsområdet socialpsykiatri är 3,1 mnkr lägre vad som prognostiserats i tertialrapport 2. En stor del av differensen mellan tertialrapport 2 och årsutfallet är att hyreskostnaderna ökat. Under hösten har verksamheten betalat extra hyror för Bandängens gruppbostad.

Nyanlända

Resultatet för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg till nyanlända är 4,7 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2. Av differensen beror 3,4 mnkr på en övrig ersättning från staden centralt (bidrag med anledning av kriget i Ukraina), som tillkom efter tertialrapporten och ej var känd vid prognosen i tertialrapport 2. Utöver det blev även intäkterna från Migrationsverket högre än vad som prognostiserades i tertialrapport 2, varav cirka 0,9 mnkr avser prognos på generalschablonen.

Stadsmiljöverksamhet

Resultatet för stadsmiljöverksamhet är 0,5 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2. En positiv avvikelse om 1,5 mnkr beror på lägre kostnader för räntor och avskrivningar på grund av att investeringsprojekt inte hunnit aktiveras i slutet av året.

Förskoleverksamhet

Resultatet för verksamhetsområde förskola är lägre än prognosen i tertialrapport 2 vilket beror på ökade personalkostnader på grund av sjukfrånvaro samt ökade kostnader för friskvårdssubvention. Även minskning av barnantalet i december jämfört med november har genererat ökning av negativa prestationsjusteringar som påverkade prognosen negativt.

Äldreomsorg

Resultatet för verksamhetsområde äldreomsorg är 13,7 mnkr sämre än prognostiserat i tertialrapport 2. Avvikelsen mot prognosen beror främst på att trenden med ökade vårdinsatser inte vände nedåt resterande del av året. Prognosen var förenad med osäkerhet och utgick ifrån att insatserna skulle minska, vilket inte skedde. Vid tertial 2 prognostiserades även lägre personalkostnader än utfallet i bokslutet. Information om ändring av beslut om statsbidrag som tilldelats för ökningen av andelen sjuksköterskor kom sent. Bidraget skulle periodiseras över år 2023 och 2024. Beloppet som överfördes till 2024 var 2,3 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Resultatet för verksamhetsområdet funktionsnedsättning är 9,7 mnkr är lägre än vad som prognostiserats i tertialrapport 2. Dels har ett större inflöde av insatser skett under hösten. Andra kostnader är personalkostnaderna inom utförarenheterna som blev cirka 4,0 mnkr högre än det som prognostiserats i tertialrapport 2.

Barn, kultur och fritid

Resultatet för verksamhetsområdet fritid är 1,2 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2. Differensen finns utspridd på flera verksamheter, varav Fritidsgårdarna avser cirka 1,0 mnkr totalt. Avvikelserna avser främst lägre löner om cirka 0,9 mnkr, lägre kostnader för underhåll cirka 0,2 mnkr samt högre intäkter om cirka 0,3 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknadsåtgärder

Resultatet för verksamhetsområde arbetsmarknad är 1,1 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2. Differensen finns inom feriearbeten där 0,5 mnkr beror på att kostnaderna för material, bortforsling av sly mm blev lägre än prognosen i tertialrapport 2 och ytterligare cirka

0,5 mnkr beror på att lönekostnaderna för ferieungdomar och handledare slutligt blev lägre än prognosen i tertialrapport 2.

Resultatenheter

Under år 2023 har stadsdelsnämnden haft 20 resultatenheter, varav tio inom förskoleverksamhet, sex inom äldreomsorg, tre inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning och en inom socialpsykiatri. Resultatfonden minskar med 35,7 mnkr till 55,9 mnkr.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som ska föras mellan åren ska nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond enligt *Regler för ekonomisk förvaltning*. Resultatfonder får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning för att resultatenheterna ska få föra över ett överskott är att åtaganden för enhetens verksamhet har uppfyllts.

Den 19 juni 2023 beslutade kommunfullmäktige om tillfälligt ändrade regler för en utökad möjlighet att använda resultatenheter med hänsyn till det ekonomiska läget. De tillfälliga reglerna innebär att underskott får uppkomma under 2023 och 2024, men ska därefter täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskotten inte har kunnat täckas under nästkommande års bokslut, dvs. år 2025, ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2023	Resultatöver- föring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Snösättras förskolor	43 689,0	-2 319,0	9,0	2 310,0
Rågsved förskolor	44 309,0	-3 674,0	964,0	2 710,0
Örby förskolor	46 000,0	-4 378,0	-48,0	4 426,0
Högdalens förskolor	49 286,0	-4 094,0	1 672,0	2 422,0
Hagsätra	43 790,0	-3 704,0	236,0	3 468,0
Årsta 2 förskolor	62 721,0	-5 827,0	1 276,0	4 551,0
Enskede Gårds förskolor	50 627,0	-3 658,0	2 139,0	1 519,0
Östberga förskolor	38 083,0	-3 550,0	1 338,0	2 212,0
Blåsuts Dalens förskolor	39 233,0	-3 836,0	2 349,0	1 875,0
Årsta 3 förskolor	48 194,0	-753,0	213,0	540,0
Stureby vård och omsorgsboende	77 873,0	-7 729,0	4 577,0	3 836,0
Högdalens vård och omsorgsboende	113 886,0	-11 898,0	5 365,0	6 533,0
Enskede Nya servicehus	30 486,0	-3 191,0	993,0	2 198,0
Stureby hemtjänst	29 260,0	-3 147,0	3 862,5	1 684,0

Resultatenhetens namn	Resultatenhetens bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Vantörs kommunala hemtjänst	46 375,0	-4 535,0	2 587,1	2 217,0
Enskede hemtjänst	37 643,0	-4 076,0	2 676,1	2 194,0
Assistansenheten	63 212,0	-6 180,0	2 144,0	4 036,0
Grupp- och servicebostäder LSS	119 724,0	-11 509,0	10 600,0	5 523,0
Daglig verksamhet	22 361,0	-1 845,0	2 619,0	727,0
Utförarenhet socialpsykiatri	22 610,0	-1 761,0	811,0	950,0
Summa resultatenheter	1 029 362,0	-91 664,0	46 382,6	55 931,0

Investeringar

Nämnden följer upp investeringar utifrån den investeringsplan som kommunfullmäktige fastställt och som specificerats i nämndens verksamhetsplan. Investeringar redovisar ett överskott om 1,4 mnkr i sin helhet, jämnt fördelat på investeringar i parker samt investeringar i maskiner och inventarier.

Investeringar i parker

Utfallet för investeringar samt reinvesteringar i parker, klimat och trygghet visar ett överskott om 0,7 mnkr. Överskottet beror på något lägre projektkostnader än budgeterat samt att två projekt inte har genomförts på grund av framförallt ökade driftskostnader som inte bedömts rymmas inom fördelad budgetram.

Investeringar i maskiner och inventarier

Budgeten för investeringar i maskiner och inventarier för 2023 har vid årets start uppgått till 3,2 mnkr. Under året har budgeten justerats med +/-0,9 mnkr genom budgetjusteringar i samband med tertialrapporter till följd av förändrade investeringsbehov. I samband med med tertialrapport 2 har budgeten återgått till 3,2 mnkr.

Det ändrade investeringsbehovet har berott på inställda och/eller försenade investeringar i framförallt lokaler till följd av externa faktorer, vilket har varit svårt att förutspå. Vid årets slut redovisas ett överskott om 0,7 mnkr.

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	10,6	10,6	0,0	0,0
Parkreinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	10,7	10,7	0,0	0,0
Klimatinvesteringar	4,3	4,0	0,3	0,3
Trygghetsinvesteringar	4,1	4,1	0,0	0,0

Övriga investeringsmedel	2,4	2,0	0,4	0,4
Maskiner & inventarier	3,2	2,5	0,7	-0,3
Totalt investeringar	35,3	33,9	1,4	0,4

Investeringar och reinvesteringar i stadsmiljön

Förvaltningen har gjort många investeringar och reinvesteringar i stadsmiljön under året, bland annat har Grynkvärnsparken rustats upp och ny terazzo har lagts i plaskdammen. Mindre investeringar/reinvesteringar har gjorts i lekplatser t ex i Milanparken, Triangelparken, Tanneforsparken, Stamparken, Turingeparken, Bäckahagens multisportsarena och Blåsutparken.

Klimatinvesteringar

I syfte att minska risker för översvämning vid kraftiga regn, har förvaltningen återställt ett antal diken på Enskedefältet och därigenom minskat överbelastning på befintliga dagvattenledningar. Träd och annan växtlighet har planterats i växtbäddar av biokol på olika platser runtom i Årsta, Enskede och Vantör. Tre förskolor har fått nya solskydd på förskolegården i syfte att skydda barn och personal mot solen under varma dagar på sommaren.

Trygghetsinvesteringar

Trygghetsskapande vinterbelysning har satts upp längs ett gångstråk vid Kolerakyrkogården. Fasaden till aktivitetshuset i Rågsved har fått ny belysning så att utomhusmiljön är mer upplyst under dygnets mörka timmar. I Blåsut har ett parkstråk renoverats och gjorts mer omhändertagen med hjälp av nya parkmöbler och papperskorgar, parkvägen har förbättrats och ny växtlighet har tillförts och Dalenparken har tillförts ny lekställning, boulebana, ny gungställning, yta för gagaboll, renoverad utescen och tillgänglighetsanpassat fallskyddsmaterial i syfte att göra parken mer attraktiv.

Naturresevat

Gångvägar har förbättrats i Rågsved och Hagsätra naturresevat. I Rågsveds naturresevat har häckningsplattformer och mulmholkar satts upp och i Hagsätraskogen har en ny ek planterats i hundrastgården och ängsfrön spridits ut. I Årstaskogen har fått nya grillar samt tre kattuggleholkar.

Stockholm vid vattnet

En trappa har byggts ner till östra solbryggan vid Årstaviken. Trappan förbättrar tillgängligheten och skyddar vegetation mot slitage.

Åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster

Vasslätter har röjts i Fagersjöviken för att ta bort grönmassa och minska näringsbelastningen på Magelungen.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Inte aktuellt.

Ombudgeteringar

Inte aktuellt.

Medel för lokaländamål

Inte aktuellt.

Analys av balansräkning

I balansräkningen redovisas stadsdelsnämndens tillgångar och skulder vid början och slutet av året. I bilaga 2 redovisas balansräkning i sin helhet, resultaträkningen redovisas i bilaga 3.

I nedanstående tabeller redovisas en sammanfattning av nämndens tillgångar och skulder.

Tabell 25: Tillgångar (mnkr)	2023	2022
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,5	0,5
Kundfordringar	53,4	42,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	84,1	74,9
Diverse kortfristiga fordringar	2,2	2,9
Summa omsättningstillgångar	140,2	120,4
Anläggningstillgångar	254,8	243,2
Summa tillgångar	395,0	363,6

Tillgångar

Förvaltningens balansomslutning är 31,4 mnkr högre än föregående år. Likvida medel är oförändrade. De totala kundfordringarna har ökat med 11,3 mnkr och de kortfristiga fordringarna har minskat med 0,7 mnkr.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 9,2 mnkr i jämförelse med föregående år vilket beror på bland annat hyreskostnader inom verksamhetsområde förskola samt individ- och familjeomsorg socialpsykiatri.

Anläggningstillgångar har ökat med 11,6 mnkr som en följd av ökade satsningar inom stadsmiljö.

Tabell 26: Skulder och eget kapital (mnkr)	2023	2022
Leverantörsskulder	133,6	151,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	79,5	77,8
Diverse kortfristiga skulder	0,7	0,8
Övriga långfristiga skulder	1,8	2,0
Summa skulder	215,7	232,4

Tabell 26: Skulder och eget kapital (mnkr)	2023	2022
Eget kapital	179,3	131,2
Summa skulder och eget kapital	395,0	363,6

Skulder och eget kapital

Leverantörsskulder har minskat med 18,2 mnkr.

De upplupna kostnaderna och förutbetalda intäkterna har ökat med 1,7 mnkr jämfört med föregående år. Diverse kortfristiga skulder har minskat med 0,1 mnkr under året och övriga långfristiga skulder har minskat med 0,2 mnkr.

Eget kapital har ökat med 48,1 mnkr till följd av förändringar i resultaträkningen och resultatfonder. Nämnden hämtar 35,7 mnkr från resultatfonderna.

Förvaltningens gräns för förskottskassor uppgår till 0,4 mnkr.

Övrigt

Föreningsbidrag

För verksamhetsåret 2023 fördelade nämnden 1 060 000 kronor i föreningsbidrag i form av verksamhets- och aktivitetsstöd. Föreningsbidragen fördelades till 33 olika föreningar. En majoritet av bidragen, 700 tkr, fördelades till föreningar som kompletterar förvaltningens verksamheter för barn och unga.

Målgrupp	Verksamhetsår 2023	Verksamhetsår 2022	Verksamhetsår 2021*
Barn och ungdomar	700 000	700 000	950 080
Vuxna	100 000	100 000	105 000
Personer med funktionsnedsättning	20 000	14 000	27 000
Äldre	240 000	200 000	214 000
Summa	1 060 000	1 014 000	1 296 080

* Under 2021 fanns extra covid-19 medel utöver ordinarie budget om 1 060 000 kr.

Idéburna offentliga partnerskap (IOP)

Kostnader för ingångna idéburna offentliga partnerskap (IOP) ingår inte i budgeten för föreningsbidrag utan bekostas av den verksamhet som har ingått IOP.

Under 2023 har nämnden haft sju aktiva IOP, varav två startade under sommaren och ett löpte ut under hösten. Kostnaderna för nämndens IOP:er har uppgått till cirka 0,7 mnkr.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2023 varit tillräcklig.

Förvaltningen har genomfört kontroller enligt internkontrollplanen. Utöver dessa kontroller har ytterligare granskningar och kontroller genomförts.

Resultatet av några kontroller visar på avvikelser och för dessa har åtgärder planerats. Det gäller insatser för vuxna, där det i några fall har saknats aktuella genomförandeplaner. Avvikelse har också framkommit vid aktgranskningar av handlägningsprocessen för vuxna där vissa underlag har saknats.

För insatser för äldre har det vid kontroll i några fall saknats aktuell genomförandeplan, hälso- och sjukvårdsplan eller rehabiliteringsplan.

När det gäller informationssäkerhet har kontroller av behörigheter visat på brister och att det finns behov av att arbeta med behörighetshantering när medarbetare avslutar sin anställning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbete utifrån Stockholms stads kvalitetsprogram - Utveckling genom ständiga förbättringar innovation och digitalisering

Den 1 september 2023 inrättade förvaltningen den nya avdelningen Social omsorg förebyggande och främjande för att lyfta det förebyggande och främjande arbetet samt skapa förutsättningar för att förbereda omställningen till den nya socialtjänstlagen.

Avdelning förskola har sett över innehållet i de dialogmöten som årligen genomförs med alla förskoleenheter. Syftet är att fokusera mer på vad utbildningen ger för effekt och vilken skillnad det har blivit för barnen. Dialogerna har efter förändringen blivit mer inriktade på resultat och analys.

Administrativa avdelningen har utvecklat ett digitalt arbetssätt för nämnden och sociala delegationen för att minska klimatpåverkan, göra arbetssättet effektivare och mer flexibelt samt öka informationssäkerheten. Förvaltningen trycker inte längre nämndhandlingar utan invånare kan istället ta del av handlingar via en QR-kod på medborgarkontor, bibliotek och i förvaltningshusets reception. Utbildningar och workshops har genomförts för berörda medarbetare och implementering kommer fortsätta under 2024.

Mottagnings- och utredningsenheten inom barn och unga har vid två tillfällen bjudit in olika anmälningspliktiga professioner till digital informationsträff. Syftet med mötena har varit att informera om socialtjänstens arbete och insatser, orosanmälan och anmälningsplikt samt att

stärka samverkan. Under de två träffar som hållits under 2023 har minst 170 personer deltagit (sannolikt många fler då flera personer deltagit genom att sitta vid samma dator). Professioner som deltagit är till exempel Barn- och ungdomspsykiatri, Polisen, Folk tandvården, privata förskolor och skolor.

Mottagningsgrupperna för barn och unga är först i Sverige med att arbeta med iRisk kortversion. Detta görs i projekt tillsammans med Marie Cederschiölds högskola. Under mars 2023 fick mottagningsgrupperna utbildning i iRisk kortversion och under året har det varit uppföljande workshops ihop med hela enheten för att arbeta fram hur flödet ska se ut i dessa ärenden. Under året har mottagningsgrupperna arbetat fram mallar och annat arbetsmaterial för att underlätta användandet och två iRisk-representanter från respektive grupp har ett särskilt ansvar. Barnperspektiv och barnets rätt till skydd säkerställs genom ett systematiserat frågande och det är större chans att medarbetarna fångar upp aspekter som påverkar bedömningen. iRisk-bedömningen tydliggör också föräldrarnas omsorgsförmåga.

Avdelning HR och utveckling har avropat kartläggningsverktyget PointSurvey i syfte att skapa en bredare lägesbild kopplad till tryggheten. Kartan kommer ge möjlighet att rapportera in avvikelser från ett flertal aktörer och således bidra till mer detaljkännedom och säkrare data. Målet med verktyget är dels att kunna resursfördela förebyggande insatser på ett bättre sätt med säkrare bedömningsgrunder, dels att kunna åtgärda uppkomna problem genom exempelvis samverkan och ansökningar om trygghetsmedel. Kartverktyget kommer också kunna vara behjälpligt vid trygghetsvandringar, mindre operativa lägesbilder och övergripande strategiska lägesbilder framgent.

Avdelning Social omsorg vuxen har genomfört två avdelningsövergripande kvalitetsdialoger med fokus på utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet och samverkan. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet har avdelningen bland annat genomfört egenkontroll av sitt arbete med kvalitetsledningssystemet, haft genomgång av kvalitetsledningssystemet samt lyft goda exempel på systematiskt kvalitetsarbete inom avdelningen. Resultatet visar att samtliga enheter till stor del har ett utvecklat systematiskt kvalitetsarbete och en plan för att utveckla arbetet vidare inom ramen för förvaltningens kvalitetsledningssystem.

Som ett led i att utveckla arbetet med samverkan har avdelningen bland annat testat att genomföra samanalys av lex Sarah-ärenden, haft genomgång av samverkanstrappan samt ställt samverkansdiagnoser utifrån den samverkan som pågår. Utvecklingsområden som uppmärksammats är bland annat behov av en tydligare samsyn kring samordnade individuella planer (SIP) samt kompetensutveckling i arbetet med SIP inom några enheter. Det framkom även att det är positivt när det finns stöd i att analysera och utveckla samverkan och stödmaterial finns nu integrerat i kvalitetsledningssystemet.

Inom grupp- och servicebostäder LSS har en digital inventering genomförts. Inventeringen har lett till att flera grupp- och servicebostäder använder nya digitala pedagogiska verktyg som stödjer och underlättar behovsanpassad och alternativ kommunikation för de brukare som bor i verksamheterna.

För att utveckla verksamheten och arbeta med ständiga förbättringar har avdelningen Social omsorg äldre genomfört kvalitetsråd inom samtliga enheter och två kvalitetsråd

avdelningsövergripande. Äldreomsorgen står inför stora utmaningar och för att möta dessa har Verklighetslabbet och KTC slagits samman till ett innovationscenter. Genom innovationscenter kommer möjligheter skapas för att ta fram nya eller förbättrade tjänster, arbetssätt och processer, och på så sätt nås ökad kvalitet och resurseffektivitet

Kvalitetsutmärkelsen och Framsteget 2023

Två enheter från förvaltningen deltog i Kvalitetsutmärkelsen: Mottagnings- och utredningsenheten inom Social omsorg barn och unga samt Hälsofrämjande enheten inom Social omsorg äldre. Hälsofrämjande enheten fick ett hedersomnämmande i kategorin Äldreomsorg vid ceremonin i Blå hallen i Stadshuset den 28 november. Sju medarbetare var examinatorer under 2023, en ökning med fem personer jämfört med 2022.

För att få fler enheter att anmäla sig 2024, har förvaltningen informerat om Kvalitetsutmärkelsen på Chefsforum vid två tillfällen.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen driver projektet om kvalitetsledningssystem enligt SOSFS 2011:9 som riktar sig till avdelningarna inom social omsorg. I kvalitetsledningssystemet har förvaltningen publicerat verksamheternas processer och kopplat relevanta styr- och stöddokument till dessa för att säkerställa att processerna utförs på rätt sätt och att verksamheterna uppnår avsedd kvalitet. I kvalitetsledningssystemet är arbetet med systematiska förbättringar en viktig del. Arbetet med systematiska förbättringar har kartlagts och beskrivits i systemet och består av fyra delar; riskanalys, egenkontroll, hantering av synpunkter och klagomål samt avvikelshantering. Det systematiska förbättringsarbetet syftar till att utvärdera om verksamheterna når upp till avsedd kvalitet samt vilka förbättringar som behövs för att kvalitetssäkra processerna ytterligare.

Hantering av synpunkter och klagomål

Social omsorg förebyggande och främjande

Avdelningen tar emot synpunkter och klagomål rörande öppna verksamheterna. Öppna förskolorna och parklekarna har även testat digitala förslagslådor i syfte att fånga in besökarens önskemål kopplat till verksamheter.

Avdelning förskola

Synpunkter och klagomål tas i första hand emot av den enhet som berörs. Avdelning förskola har påbörjat en revidering av rutinerna för inkomna klagomål.

Social omsorg barn och unga

Synpunkter och klagomål tas emot av berörd tjänsteperson och i vissa fall hänvisas personen vidare till berörd enhetschef. I vissa fall berörs synpunkter och klagomål på gruppmöten i lärande syfte.

Social omsorg vuxen

Synpunkter, klagomål och beröm tas främst emot av berörd tjänsteperson och i vissa fall hänvisas personer vidare till berörd chef. Synpunkter, klagomål och beröm samlas in på ett systematiskt sätt.

Återkoppling sker i möjligaste mån till den som klagat. Klagomål behandlas ofta på

arbetsplatsträff på berörd enhet. Vid behov ordnas ett personligt möte med den som klagat.

Social omsorg äldre

Avdelningen har ett systematiskt sätt att ta emot och samla in synpunkter, klagomål och beröm. Dessa tas på berörd enhets APT samt kvalitetsråd, de tas sedan på branschövergripande kvalitetsråd innan de även sammanfattas och utvärderas på ett avdelningsövergripande kvalitetsråd.

Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen tar emot synpunkter och klagomål i stadsdelsområdet genom exempelvis Tyck-till-appen, medborgarförslag eller medverkan i medborgardialoger, trygghetsvandringar och områdesmöten.

Synpunkter och klagomål om verksamhetsfrågor såsom föreningsbidrag, ekonomi, juridik och upphandling inkommer ofta direkt till berörd tjänsteperson eller via registraturen. Synpunkter och klagomål hanteras av berörd tjänsteperson. Information om beslutsgång och möjligheter till överklagan samt laglighetsprövning enligt kommunallagen ges när det är aktuellt och i vissa fall tar avdelningen stöd av jurist för att hantera synpunkterna eller klagomålen.

Resultat av verksamhetsuppföljning av externa utförare

Social omsorg äldre

Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende drivs av Vardaga Silverhemmen AB. En uppföljning har gjorts där bedömningen är att verksamheten har förutsättningar att ge en säker vård och omsorg av god kvalitet.

Solrosens dagverksamhet, som drivs av Vardaga äldreomsorg AB, riktar sig till äldre personer med demenssjukdom. En uppföljning har gjorts där bedömningen är att tycker att dagverksamheten fungerar bra och följer avtal och anbud.

Svedmyrabadet vänder sig till personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen bedömer att Svedmyrabadet är en välfungerande verksamhet som följer avtal och anbud. Verksamheten arbetar dagligen med att erbjuda en trygg och säker miljö.

Korttidshemmen Bränninge, Stureby och Örby riktar sig till personer med funktionsnedsättning och drivs av Attendo LSS AB. En avtalsuppföljning har gjorts där bedömningen är att verksamheten följer avtal och anbud samt är välfungerande.

Gruppboendena i Vantör, för personer med funktionsnedsättningar, drivs av Attendo LSS AB. En avtalsuppföljning har gjorts där bedömningen är att verksamheten följer avtal och anbud samt är välfungerande.

NR Drift AB/Mersmak, tidigare Kostenheten, drivs av NR Drift sedan 1 mars 2022. En uppföljning har gjorts där bedömningen är att verksamheten följer avtal och anbud. De tillagar och levererar näringsrik mat med stor variation. Verksamhetens förutsättningar att leva upp till några av kraven i avtalet har under uppstartsåret påverkats av bland annat en omfattande ombyggnation och världsläget med ökade kostnader. Detta till trots har anbud och avtal följts. I och med uppföljningen förlängdes avtalet i två år.

Lex Sarah och lex Maria

Lex Sarah

Det totala antalet inkomna lex Sarah-rapporter har ökat i jämförelse med föregående år. Totalt har 28 rapporter inkommit, vilket kan jämföras med år 2022 då det inkom totalt 22 rapporter. I likhet med tidigare år har flest rapporter inkommit på avdelningen Social omsorg vuxen. Nedan följer en sammanställning av lex Sarah-rapporter inom avdelningarna Social omsorg vuxen, Social omsorg barn och unga samt Social omsorg äldre.

På Social omsorg barn och unga har det endast inkommit en rapport vilket kan jämföras med 2022 då det inkom fem rapporter. Den inkomna rapporten konstaterades efter utredning inte utgöra ett missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande.

På avdelningen Social omsorg äldre har det under året inkommit fem lex Sarah-rapporter, vilket är ungefär i nivå med 2022 då sex rapporter inkom. Av dessa har fyra inkommit på senhösten och beslut har ännu inte fattats i sociala delegationen. Det ärende som beslutats av sociala delegationen handlade om informationsbrister. Den rapporterade bristen i utförande gick inte att belägga då parterna hade olika beskrivningar om händelsen vilket utmynnade i att händelsen inte bedömdes vara ett missförhållande.

På avdelning Social omsorg vuxen har det inkommit tolv rapporter enligt lex Sarah i egen regi. Av dessa har tre anmälts vidare till IVO. Föregående år inkom elva rapporter. Tre rapporter har avskrivits då de inte har ansetts vara lex Sarah-ärende eller utgöra missförhållande enligt lex Sarah. Den vanligaste orsaken till rapporten var brister i utförande av insats. De övergripande mönstren som framkommer i utredningarna visar på behov av utveckling vad gäller;

- Översyn, uppdatering eller revidering av rutiner
- Spridning av rutiner i verksamhet samt egenkontroll för att säkerställa att medarbetarna är uppdaterade
- Behov av handlingsplaner/genomförandeplaner på individnivå och i vissa fall revidering av sådana planer
- Behov av nära ledarskap i verksamhet
- Behov av kompetensutveckling/fortbildning
- Behov av ökad samverkan och/eller rutiner kring samverkan

Det har även inom Social omsorg vuxen inkommit tio rapporter om information enligt lex Sarah från verksamheter i enskild regi varav en har anmälts till IVO.

Under året har ett lex Sarah-möte införts varje månad där förvaltningens lex Sarah-utredare och lex Sarah-samordnare deltar. På dessa möten tas ärenden och gemensamma utvecklingsfrågor upp. En gemensam balanslista för lex Sarah-rapporter har tagits fram för förvaltningen. Projektledare för kvalitetsledningssystemet deltar i gruppen och arbete med att kartlägga lex Sarah-processen som en del i kvalitetsledningssystemet har pågått. Under året har även en lex Sarah-broschyr, som syftar till att kunna ge enkel och kortfattad information till medarbetare, tagits fram. En process för lex Sarah har även lagts in i förvaltningens Väsentlighets- och riskanalys i syfte att säkerställa att det finns rutiner för att informera om lex Sarah för nyanställda och regelbundet under året.

Lex Maria

På avdelningen Social omsorg äldre har det under året skickats en Lex Maria-anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Den rörde brister i uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder/ordinationer vilket ledde till att en patient avled. Anmälan skickades in i december och ingen återkoppling från IVO har inkommit än.

På avdelning Social omsorg vuxen har det under året skickats en Lex Maria-anmälan till IVO som handlade om förväxling av läkemedel vilket ledde till sjukhusvistelse för den patient som erhållit felaktig läkemedel. IVO har avslutat ärendet då insatta åtgärder för att händelsen inte ska upprepas varit anses tillräckliga.

Egenkontroll

Varje år gör Social omsorg barn och unga egenkontroller för att följa upp delar av verksamheten. Granskningen ska omfatta ärenden som inletts och avslutats före granskningsperioden. Granskningen avslutas med en bedömning av områden som fungerar samt förbättringsområden.

Under sommaren 2023 har 30 slumpvis utvalda ärenden granskats. Underlag för granskningen är förhandsbedömningar, utredningar samt journalanteckningar. I två ärenden fanns endast journalanteckningar, det vill säga ingen orosanmälan och ingen utredning. I ett ärende fanns det en ansökan, men mamman återtog ansökan så ingen utredning gjordes. Totalt är 27 ärenden fullständiga. I de flesta fall där öppenvården fått uppdrag fanns ingen uppföljning av insatsen vilket sannolikt beror på att dessa ärenden är från 2023 så det har inte hunnits med eftersom granskningen genomfördes under sommaren och blir därför troligen missvisande.

Resultatet visar att oron framkommer i ansökan/orosanmälan i samtliga fall.

Skyddsbedömningar dokumenteras väl. Förhandsbedömningar har klarat 14-dagarsregeln i mycket hög utsträckning. Journalanteckningar hanteras väldigt bra. Förbättringsområden är att familjens inställning till varför utredning inleds kan förbättras och det går att konstatera att bedömningsinstrument används i mycket låg utsträckning.

Administrativa avdelningen

I samband med avdelningarnas arkivleverans har arkiverat material kontrollerats. Materialet har varit ordnat på ett bra sätt och inte lett till några särskilda åtgärder. Även diarieföring av allmänna handlingar har kontrollerats i samband med avslut av ärenden i eDok.

Diarieföringen har i det stora hela varit god och i enlighet med hanteringsanvisningarna.

Stickprovskontroller av behörigheter i system som innehåller känsliga personuppgifter har genomförts tre gånger. En kontroll av behörigheter i journalsystem i december visar på felaktiga behörigheter om nästan 60 procent, avvikelser i samma system har även visats tidigare under året. Större avvikelser har även noterats flera gånger under året i sociala system samt personalsystem med felaktiga behörigheter om 10-30 procent. Kontroll av behörigheter till lokalutrymmen har även genomförts, vilket påvisade flertalet felaktiga behörigheter som nu åtgärdats. Ytterligare stickprovskontroller kommer genomföras och en uppdaterad behörighetsrutin kommer tas fram för att stärka behörighetshanteringen.

En kontroll av att uppföljning gjorts för alla avtal med ett avtalsvärde över 2 mnkr har genomförts under hösten. Av tolv avtal har uppföljning i någon form gjorts i samtliga avtal.

Vad som ingår i uppföljningen och på vilket sätt uppföljningen görs kan dock variera.

Månadsvisa kontroller har även gjorts av köp med First card, löne- och intäktskonton samt prisbasbelopp vid investeringar. Flertalet underlag har saknats vid köp med First card men har åtgärdats i samband med kontroll.

Inspektioner och granskningar

Inom avdelning Social omsorg vuxen har flera inspektioner och granskningar genomförts under året. Bland annat har funktionshinderinspektörerna genomfört en granskning av insatsen boendestöd. Granskningen visade att förvaltningens utredningar för boendestöd genomförs på ett bra sätt och att handläggningsprocessen följs. Det framkom också att uppföljningen av genomförandeplaner och beställningsstrukturen behöver utvecklas.

Stadens socialinspektörer har granskat LVM-handläggningen i Enskede-Årsta-Vantör samt ytterligare två stadsdelsförvaltningar. I granskningen framkom att förvaltningens utredningar om LVM i hög grad genomförs korrekt och väl belyser de delar som krävs för att fatta välgrundade beslut. I granskningen framkom även att förvaltningen behöver utveckla arbetet med att säkerställa barnrättsperspektivet i utredningarna.

Miljöinspektionen har utfört inspektioner på ett urval av förvaltningens grupp- och servicebostäder LSS, med godkänt resultat. Inspektionerna har resulterat i revidering av vissa rutiner samt nyupprättade rutiner för att exempelvis motverka legionellabakterier.

Revisionskontoret har genomfört granskning av förvaltningens arbete med att förebygga, förhindra och hantera hot och våld mot anställda inom förvaltningens grupp- och servicebostäder. Revisionskontoret bedömde att förvaltningen har strukturer och rutiner för att förebygga, förhindra och hantera hot och våld och att det framförallt är vid större förändringar i verksamheterna som en ökad risk för hot och våld kan komma att uppstå. Förvaltningen har utifrån vad som framkom i granskningen tagit fram en ny rutin för sådan risk- och konsekvensbedömning i verksamheterna.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har vid en granskning av nämndens särskilda boenden (SÅBO) för äldre konstaterat vissa brister. En handlingsplan har upprättats, vilken godkänts av IVO och arbete med att åtgärda bristerna pågår.

En inspektion genomförd av äldreförvaltningen av äldreomsorgens myndighetsutövning med fokus på arbetet med att bryta ofrivillig ensamhet har visat att det pågår ett aktivt arbete med att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet.

I kvalitetsobservation av äldreförvaltningen vid Enskede Nya servicehus har det återgetts att det finns en god struktur i verksamheten, personalen upplevs professionella, ledningen är närvarande och aktiv. Verksamheten behöver arbeta mer med att ta till vara på den äldres förmågor mer och utveckla måltidssituationer. Vid en kvalitetsobservation på Vantörs hemtjänsten visar att verksamheten arbetar personcentrerat, individanpassat och med delaktighet för den enskilde. Under året har inspektion av vårdhygien, apoteksgranskningar och miljöinspektioner genomförts på förvaltningens särskilda boenden utan större avvikelser.

Uppföljning av stadsrevisionens årsrapport 2022

Stadsdelsnämnden behandlade revisionens årsrapport för 2022 på sammanträdet i maj. Den

innehåller resultat och bedömningar utifrån granskningar av verksamhet och ekonomi, internkontroll, räkenskaper samt uppföljning av tidigare års granskningar. Nedan redovisas de åtgärder som förvaltningen vidtagit utifrån revisionens rekommendationer i årsrapporten.

Individuppföljning av placerade barn, efter pandemin

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att genomförandeplaner upprättas och används i uppföljning av samtliga ärenden samt att ta fram rutiner för hur digitala mötet ska anpassas och genomföras.

Genomförda åtgärder: Förvaltningen arbetar löpande med detta och ett uppföljande möte hölls i höstas med hela enheten. En rutin för digitala möten har tagits fram.

Det finns en plan för att säkerställa att genomförandeplaner upprättas och används i uppföljningar. Förvaltningen har inventerat arbetet med upprättande av genomförandeplaner i alla pågående placeringar och kommer följa upp detta igen i början av 2024.

Löneprocessen

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att kontrollerna genomförs vid rätt tidpunkt samt att det alltid finns en spårbarhet till vem som genomfört kontrollerna och när.

Genomförda åtgärder: Spårbarheten har förbättrats genom att rapporter med tidpunkt och typ av kontroll sparas och kan följas upp. Chefens kontroller följs upp under granskningarna och vid exempelvis attest av lön sparas attestantens namn i systemet Lisa självservice. Kontroller genomförs enligt stadens anvisning för internkontroll av lönehantering.

Förtroendekänsliga och ledningsnära poster

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.

Genomförda åtgärder: Redovisningsansvarig är godkännare på konton för förtroendekänsliga poster och kontakter berörda vid avsaknad av korrekta underlag. Redovisningsansvarig skickar även ut information om hur kontering ska ske vid uppmärksammade brister. Arbetet med att utbilda samt utveckla lathundar och instruktioner pågår.

Köp av personlig assistans utförd av externa utförare

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att hantering av extra skyddsvärda personuppgifter hanteras i enlighet med anvisning från stadsledningskontoret så att uppgifter av detta slag till exempel inte förekommer på fakturor eller fakturabilagor.

Genomförda åtgärder: För att minska risken för att personuppgifter finns med på fakturor har förvaltningen fortsatt att skicka ut den rutin som tagits fram till de utförare som förvaltningen har kännedom om. I de fall utföraren ändå har med personuppgifter på fakturan har förvaltningen fortsatt kontaktat denne för att informera om rutinen och begära rättelse. Eftersom det kontinuerligt tillkommer nya utförare och därmed fakturor med felaktiga uppgifter, är detta ett ständigt pågående arbete som det finns en utsedd handläggare för.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Förvaltningen bedriver i stort ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete. Den årliga uppföljningen visar att för samtliga områden där utveckling identifierats finns också åtgärder planerade. Utvecklingsområdena som kommer att fokuseras på under 2024 är kännedom om stadens arbetsmiljöpolicy, utredning och uppföljning i det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbete för att uppnå hälsofrämjande och hållbara arbetsplatser.

Förvaltningen kommer fortsätta utveckla systemstödet kopplat till det systematiska arbetsmiljöarbetet i ILS då stora vinster finns i form av underlättad uppföljning och systematik. En utvärdering av användningsområden och funktioner i den nya modulen i ILS, ILS SAM, ska göras med målet att förenkla stöd till verksamheterna och därmed kunna bedriva ett än mer ändamålsenligt arbetsmiljöarbete.

Den fortsatta implementeringen av friskfaktorer på enhetsnivå förväntas bidra till ökad motivation och på sikt en balanserad sjukfrånvaro. Stöd i form av APT-material där friskfaktorer kopplas ihop med medarbetarskap förväntas också bidra till att göra personalpolicyn mer känd.

För att ge stöd i att löpande utreda olycksfall och tillbud i KIA planeras kompetenshöjande insatser under 2024 med fokus på hantering av rutiner och uppföljning. Ett arbete med att se över och skapa ett tydligare årshjul för arbetsmiljöarbetet förväntas ge stöttning i det systematiska arbetsmiljöarbetet, skapa systematik och tydliggöra rutiner.

Under kommande år startar förvaltningen upp ett forum för huvudskyddsombud och arbetsgivarföreträdare i syfte att skapa en samarbetsyta för dialog med arbetsmiljö i fokus,

Framgångsfaktorer - analys av utfall och föregående års aktiviteter

Det största arbetet under 2023 har varit genomförandet av utrullningsplanen för friskfaktorer. Samtliga avdelningar och förvaltningsledningen har genomfört den workshop som har tagits fram och samtliga enheter har inplanerade workshops under 2024. Arbetet med friskfaktorer har tagits emot mycket positivt av verksamheterna och förvaltningens chefer har på Chefsforum tagit del av extern kunskap om arbete med friskfaktorer.

Förvaltningen erbjuder två gånger varje år en arbetsmiljöutbildning som riktar sig till både chefer och skyddsombud. Utbildningen hålls av extern part och är mycket uppskattad och ger, förutom fördjupad samverkan och dialog, ökad kompetens och kunskap inom arbetsmiljöområdet.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-02-19
Anna Larsson, Avdelningschef	2024-02-16